~~Hist. povosx.~~

~~181, 182, 183,~~
~~184, 185, 186.~~

Rudimenta historica

Ex Libris
D. Daleczski

Rudimenta historica

Approbatum [illegible]

Calissii S. J.

1744.

RUDIMENTA
HISTORICA,
SIVE
Brevis, facilisque Methodus Juventutem Orthodoxam notitiâ Historicâ imbuendi,
Pro
Gymnasiis Societatis JESU:
AUTHORE
Ejusdem Societatis Sacerdote.

OPUSCULUM
QUINTUM,
Epitomen Historiæ Ecclesiasticæ complectens.

Juxtà Exemplar Vratisl: & Brunsbergēse cum auctuario.

CALISSII,
Typîs S.R.M. Coll: *Soc: JESU.* A. Domini 1745.

LAUDETUR

JESUS

CHRI-

STUS.

PRÆFATIO.

PRæsens hoc Opusculum nonnisi Epitomen quandam Historiæ Ecclesiasticæ continet, unde Juventus Catholica dirigatur, animeturq; ad pleniorem historiæ hujus notitiam suôpte ingeniô, atque industriâ ex idoneis subinde auctoribus hauriendam. Nemo proin vitio nobis verterit, si non pauca memoratu digna strictim duntaxat attigerimus, aut omnino prætermiserimus. Cùm enim & hoc, & priora opuscula omnia nonnisi Juventutis nostræ scholasticæ usui sint destinata, hanc, utpote aliis insuper occupationibûs scholasticîs distentam, nimia rerum mole gravandam haud esse censuimus. Sufficere nihilominus hæc videntur, tùm ad singularem Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ amorem, & existimationem teneris adolescentium animis instillandam, tum ad eosdem in Religione orthodoxa corroborandos. DEUS Opt: Max: opellam hanc ad suum suæque Ecclesiæ honorem feliciter evenire jubeat; lector verò benevolus hunc literariæ Juventutis commodo impensum laborem æqui bonique consulat.

Partitio Opuſculi.

Complectitur hoc ſeptemdecem, quæ præteriêre, & duodeviceſimũ, quod nunc vivimus ſæculum. In quovis horum ſummatim percenſebimus.

1. Succeſſionem continuam Summorum Pontificum.
2. Eorundem vivendi regendique rationem.
3. Eccleſiæ ſtatum quôvis ſæculô.
4. Ejuſdem incrementa.
5. Hæreſes potiores.
6. Concilia.
7. Sacros quoſdam ritus inductos, vel antiquatos.
8. Ordines Religioſos recens inſtitutos.
9. Homines ſanctitate, & doctrina celebriores.
10. Unum alterumque miraculum.

IN-

INTRODUCTIO
Ad Hiſtoriam Eccleſiaſticam.

1. Quid eſt Hiſtoria Eccleſiaſtica?

Eſt rerum ad Eccleſiam Religionemque pertinentium notitia, & commemoratio.

2. Quotuplex eſt hæc Hiſtoria?

Duplex: veteris nempe, & novæ Legis. De illa egimus in primo; de hac in quinto hoc Opuſculo agendum erit.

3. Quid porrò eſt Eccleſia?

Eſt omnium, Chriſti fidem atque doctrinam profitentium Congregatio, quæ ab uno ſupremo Præſide, Chriſti nempe in terris Vicario, gubernatur.

4. An non plures exiſtunt Eccleſiæ?

Tametſi Eccleſiam pro locorum linguarumque diverſitate appellemus Latinam, Græcam, Gallicam, Indicam, Americanam, &c. hæ tamen omnes Eccleſiæ ſingulares nonniſi unam Catholicam, & Apoſtolicam conſtituunt Eccleſiam, omnes omnium locorum, ac temporum orthodoxos complectentem. Unum igitur Chriſti ovile, & unus Paſtor eſt, is nempe, cui Chriſtus dixit: *Paſce oves meas.* Quicunque ergo Paſtori huic ſubeſſe renuunt, Chriſti oves non ſunt, ac proinde nec membra Eccleſiæ DEI.

5. Quis Ecclesiam fundavit?

JESUS Christus, æternus DEI Filius, summúsque noster Sacerdos, qui antequam in cœlum ascenderet, suum in terris Vicarium constituit Petrum, eique Ecclesiam summa plenaque potestate regendam commisit.

6. Undenam igitur suprema Pontificum Romanorum potestas?

A Christo ipso, qui non Petro solùm, sed omnibus ejus Successoribus dixit: *Tibi dabo claves regni cœlorum. Pasce agnos meos; pasce oves meas. Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

7. Quæ, quantaque hæc summi Pontificis potestas?

1. Remittendo, vel retinendo peccata, cœlum aperire potest, & claudere. 2. Refractarios à piorum societate, & communione excludere. 3. Ex Ecclesiæ thesauro pœnas peccatorum temporarias remittere. 4. Ejusdem, tanquam supremi Pastoris est, veram sanamque doctrinam à falsa, & perversa discernere, & dijudicare, &c.

8. Num Pontifices Romani temporali quoque potestate, & jurisdictione sunt præditi?

Potestatem hanc invictîs dudum argumentîs demonstrârunt Doctores Catholici contra hæreticos, aliósque Ecclesiæ, & Sacerdotii hostes, ad quorum vim iniquissimîs præsertim hisce temporibûs còercendam temporali quoque potentia, censúque opus esse supremo gregis Dominici Pastori nemo prudens

dens inficiàs iverit. Hinc Divinô planè consiliô factum, ut Constantinus M. Pipinus Rex, ejusque filius Carolus M. Ludovicus Pius, Otho M. Henricus Sanctus, Mathildis heroina illa incomparabilis, aliique possessiones amplissimas Ecclesiæ donârint, quas Territorium Pontificium, ubi Papa temporalem quoque dominatum tenet, nominamus.

9. Quibûs porrò titulîs, nominibúsque Romanus Pontifex appellari solet?

1. Papæ nomen, quo Patrem significamus, omnibus olim Episcopis commune, soli dein Romano Episcopo, tanquam Patri Patrum, & Episcopo Episcoporum, per antonomasiam fuit attributum. 2. *Beatissimus, & Sanctissimus* idcirco nuncupatur, quia Christi vices gerit. 3. *Romanus* vocatur non eò duntaxat, quòd Romanus sit Episcopus, sed quòd urbs hæc ex DEI dispositione sit quasi centrum Religionis Catholicæ, sedésq; stabilis ac propria Vicarii Christi. 4. Dicitur quoque *Pontifex Maximus, Caput Ecclesiæ, Doctor* omnium Fidelium, &c. 5. S. Gregorius M. *Servum Servorum DEI* se appellavit, cujus exemplum reliqui exinde Romani Pontifices sunt imitati.

10. Quid rei ac nominis Hierarchia Ecclesiastica?

Est sacer Principatus, sive regimen Ecclesiasticum ex pluribus constans membris, ità inter se ordinatis, ac dispositis, ut alia ab aliis pendeant, quæ, cùm uni omnia subsint capiti, Romano nempe Pontifici, regimen hoc planè Monarchicum est.

11. Qui-

11. Quibusnam ex verbis constat Hierarchia Ecclesiastica?

1. Caput est Romanus Pontifex. 2. Cardinales sunt Administri, & Consiliarii Papæ. 3. Hos sequuntur Patriarchæ, 4. Primates. 5. Archi-Episcopi. 6. Episcopi. 7. Sacerdotes, Diaconi, &c. Inter omnes hos Papa non tantùm principatum, sed supremam quoque potestatem solus obtinet, quam certos intrà limites Episcopis, híque suîs iterum terminîs circumscriptam communicant Sacerdotibus.

12. Quid de Cardinalibus memorandum?

Horum officium, non itèm nomen, indè ab Ecclesiæ exortu inclaruit; constat enim, ipsum S. Petrum pastoralis sui muneris adjutores, quod proprium Cardinalium munus est, adscivisse Linum, Cletum, Clementem, &c. S. Evaristus Romæ septem Diaconos, sive Administros delegit, quos S. Silvester *Cardinales* cœpit appellare. Horum numerus sæculîs sequentibûs modò auctus, modò imminutus est, donec Sixtus V. edito diplomate haud plures septuagenîs esse voluit, nempe Cardinales Episcopos sex, Presbyteros quinquaginta, Diaconos quatuordecem. Hi omnes unum cum Papa corpus, & *Consistorium* efficiunt, ac proinde proximum dignitatis locum post illum obtinent.

13. Quid de Patriarchis, Primatibus, Archi-Episcopis, & Episcopis commemorandum?

Sacra hæc munia, & dignitates indè ab

Apo-

Apostolorum temporibus, atque ex ipsius S. Petri institutione in Ecclesia semper extitêre, quod ad rem ipsam attinet. Patriarchæ, hoc est, *Patrum Principes* præsunt Archi-Episcopis, & Episcopis non unius tantùm Provinciæ, sed totius regni, aut etiam partis mundi. Horum alii dicuntur *Majores* nempe Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, Hierosolymitanus; quibus tamen, licèt olim perampla fuerit potestas, hodie in Ecclesia Catholica ferè nil nisi titulus superest, postquam quatuor illas sedes Patriarchales occupârunt Schismatici. Alii *minores*, utì Aquilejensis, Venetus, Indiarum, & antehac Æthiopiæ, quibus nuper Olyssiponensis accessit. Verùm hi non nisi nomine, & titulo à Primatibus discrepant.

Primates sunt primi inter regni, aut regionis cujusdam Archi-Episcopos, & Episcopos, in quos, nisi aliàs sint exempti, etiam jurisdictionem exercent. Germaniæ Primas est Archi-Episcopus Salisburgensis, qua Primatûs dignitate olim S. Norbertus Archi-Episcopus Magdeburgensis ab Innocentio II. Papa, & Lothario II. Imperatore est auctus. Hispaniæ Primas est Archi-Episcopus Toletanus; Galliæ Lugdunensis, Bituricensis, &c. Poloniæ Gnesnensis; Hungariæ Strigoniensis; Bohemiæ Pragensis; Belgii Mechliniensis, &c.

Archi-Episcopi (qui & Metropolitæ sive *Metropolitani* à Metropoli, aliarum urbium,

& dice-

& diœcesium quasi matre dicuntur) præsunt Provinciæ cujusdam Episcopis, qui eorumdem *Suffraganei* vocantur. Insigne Archi-Episcoporum *Pallium* est, quod ex candida agnorum lana contextum, & 4. crucibus distinctum, torquis instar circumiens humeros, vestibus Pontificalibus superinduitur. Utitur hòc in primis Romanus Pontifex, qui illud Patriarchis, Primatibus, & Archi-Episcopis omnibus, & quibusdam etiam Episcopis confert.

Episcopi à Græco *Episcopeo* sive *inspicio, inviso*, sic appellati, Clero, & Populo Christiano in sua quisque Diœcesi præsunt.

14. Quid est Concilium generale, sive OEcumenicum?

Est conventus omnium, vel potiorum totius orbis Episcoporum, cui vel Papa ipse, vel ejus Legati præsident, ubi quæstiones de religione potissimùm controversæ deciduntur. Concilium hujusmodi universam refert Ecclesiam, neque in definiendis fidei dogmatis errare unquam potest. Contrà: Concilium sinè Papa acephalum est, neque de ullo potest dogmate decisionem facere.

15. Quid est Concilium particulare?

Quod ab Archi-Episcopis, & Episcopis nationis cujusdam sub Patriarcha, vel Primate; vel à Provinciæ alicujus Episcopis cum, & sub suo Archi-Episcopo, rebûs singularium quarundam Ecclesiarum, ità exigentibûs celebratur. Illud vocatur Concilium *Nationale*,

istud

iſtud *Provinciale;* neutrum tamen, quod ad fidei dogmata attinet, certæ, & indubitatæ eſt auctoritatis; multo minùs Synodus Diœceſana, à Diœceſis cujuſdam Clero cum, & ſub ſuo Epiſcopo celebrari ſolita.

Hiſtoria Eccleſiaſtica.

Sæculum I.

1. Quinam Pontifices ſæculô primô Chriſti Eccleſiam rexêre?

1. S. Petrus *ad An: Ch:*	65	4. S. Cletus *ad*	83
2. S. Linus	67	5. S Anacletus	95
3. S. Clemens	77	6. S. Evariſtus	108

2. Quid de primis his Pontificibus quàm breviſſimè dicendum.

S. Petrus, primus Chriſti in terris Vicarius, ſedem, quam Antiochiæ priùs fixerat, Romam exinde tranſtulit, ubi doctrinâ, & miraculîs complures ad Eccleſiam Chriſtianam aggregavit, & Simonem magum, à dæmone in aëra ſublatum, fusîs ad DEUM precibûs, ex alto præcipitem egit, Neronis dein juſſu cruci corpore inverſo fixus. De ejus Romam adventu, & obitûs anno, déque ordine ſucceſſionis primorum Pontificum variant Scriptores, dum alii cum Baronio Euſebii chronicum, ſæpiùs aberrans; alii contrà Damaſi potiùs chronicum, veteréſque Romanorum Pontificum catalogos cum Papebrochio, Antonio Pagi, &c. ſequuntur, quorum veſtigiis & nos inhærebimus. S. Clemens

mens septem Urbis Regiones totidem Notariis distribuit, qui Martyrum præcipuè res gestas litteris consignarent. Huic quidam in Pontificum serie præponunt Cletum, quem non pauci unum eundémque cum Anacleto esse autumant.

Ex horum proinde sententia Linô gloriosa morte sublato A. 57. suffectus est Cletus, qui A. 73. cum Philosophis Urbe excedere jussus, Pontificatu se abdicavit, quem dein Clemens susceptũ gessit usque ad A. 83. quando ad necem aliâ, quàm fidei causâ inferendam, quæsitus, Pontificatum Cleto cessit, quem exinde Christiani Anacletum, id est: *Revocatum*, appellare cœperunt. Verùm in re incerta à communi opinione haud recedendum esse arbitror. S. Clemens porrò, quòd sacro Virginitatis velamine S. Domitillam consecravit, iterum Urbe pulsus, tandem Anno 107. imperante Trojano, Martyr occubuit.

3. *Quis Ecclesiæ status sæculô primô?*

Pusillus etiamnum Christi grex per ipsas persecutiones, quibûs tum à perfida Judæorum gente, tum ab Imperatoribus ethnicis atrocissimè exagitabatur, mirificè crevit. Ingens prorsus fervor erat Christianorum illorum, qui terrenorum curâ omnî abjectâ, rebus duntaxat Divinis operam dabant. Unde Ecclesia tot propè Sanctos, quot membra numeraverat. Nero omnium primus, & post hunc Domicianus in Christianos crudelissimè sævire cœpit.

4. *Qua*

4. Quæ ratione Ecclesia primô sæculô propagata est?

Apostoli ad Christi Evangelium jubivis gentium promulgandum per orbem universum dividebantur. Horum Principes Petrus, & Paulus, post varias regiones Christianæ fidei dogmatîs imbutas, Romam commigrârunt. Jacobus major Hispaniam, Joannes Asiam minorem, Andreas Scythiam, & Achajam, Philippus Asiam superiorem, Thomas Parthos & Indos, Bartholomæus Indiam citeriorem, & majorem Armeniam, Matthæus, & Matthias Æthiopiam, Simon Mesopotamiam, & Persidem, Judas Thadæus Arabiam, & Idumæam, &c. lustrârunt.

5. Quæ potissimùm hæreses primô statim sæculô sunt exortæ?

Agmen ducit Simon magus, qui oblatâ pecuniâ Spiritûs Sancti gratiam licitari est ausus. Unde sacrorum nundinatio *Simonia* dicitur. Docebat præterea hominem carere liberô arbitriô, bona opera haud esse necessaria, &c.

Cerinthus, & Ebion Christo divinitatem abrogabant; quorum errores ut refutaret S. Joannes An: Chr: 96. suum conscripsit Evangelium, ubi Christi Divinitatem præcipuè vindicat. Nefandæ Nicolaitarum hæresis auctor fueritne Nicolaus, unus ex septem Diaconis, an alius quispiam? incertum est.

6. Quæ Concilia celebrata fuêre sæculô primô?

Primum Concilium celebrârunt Apostoli

post

post Christi Ascensionem Hierosolymis, ubi Matthias cœlesti sorte electus, ac Judæ proditori surrogatus est. In altera Synodo Hierosolymitana septem Diaconi delecti, & initiati fuêre, qui egenorum curam gererent, atque ad aram ministrarent. In tertio Concilio ibidem coacto circumcisio, aliique legis Mosaicæ ritus aboliti fuêre. In hac Synodo S. Petrus tanquam Ecclesiæ caput, judexque supremus sententiam pronuntiavit.

7 *Qui ritus sacri introducti hôc sæculô?*

1. Antiochiæ Christi asseclæ Christiani appellari cœpêre. 2. Dies Dominica, solemnitas Natalis Domini, Epiphaniæ, Paschatis, sive *Resurrectionis*, & Ascensionis Christi, ac Pentecostes instituitur. 3. Quadraginta dierum, & quatuor temporum jejunium ex traditione Apostolica observatur. 4. Aqua lustralis adhibetur. 5. Signum crucis Christianis omnibus frequentissimo in usu est. 6. Preces Canonicæ in templis alternante choro statîs horîs decantantur. 7. Stationes, seu comprecationes ad Sanctorum Martyrum sepulchra frequentantur. 8. Nomina Christianorum, præsertim Episcoporum, virorúmque illustrium in duplici tabella (Græci *Diphtychon* vocant) libri in morem clausa, hinc vivorum, illinc mortuorum describuntur, atque ad Missæ *memento* recitantur. 9. Diaconissæ viduæ erant vitæ probatissimæ, annos ampliùs sexaginta natæ, quæ Ecclesiæ januam, per quam fæminæ ingrediebantur,

& lo-

& locum, ubi hæ ſeparatim à viris orabant, cuſtodiebant; perſecutionum tempore mulieres ad conſtantiam animabant, eleemoſynîs juvabant, ad Baptiſmum, & extremam Unctionem recipiendam parabant, mortuas veſtiebāt,&c. 10. Agape ex Græco, (ſive charitas) epulum erat in mutui amoris ſignum poſt ſacram Synaxin, remque Divinam peractam in Eccleſia celebrari ſolitum, divitibûs æquè ac pauperibûs eidem menſæ accumbentibûs, quæ dein convivia ob varios abuſus abrogata fuêre. 11. S. Anacletus Clericis comam alere prohibuit, ſanxítque, ut Epiſcopus à tribus Epiſcopis conſecraretur. 12. S. Evariſtus Urbem in ſeptem Parochias, quas Regiones vocabant, diſtribuit. His ſeptem præfecit Diaconos, qui Chriſtianis animæ corporíſque ſubſidia ſubminiſtrârent.

8. Quid de Religioſis Ordinibus primô hôc ſæculô memorandum?

1. Ordo Religioſus haud dubiè à Chriſto ipſo, & Apoſtolis originem ducit. 2. S. Joannes Baptiſta vitæ ſolitariæ, ſive Anachoreticæ Anteſignanus meritò dici poteſt. 3. S. Dionyſius Areopagita, æqualis temporum iſtorum, vitæ monaſticæ mentionem facit.

9. Quinam Sancti primô præcipuè ſæculó inclaruêre?

Sanctiſſima DEI Genitrix, & Virgo MARIA, Sanctorum Omnium Regina, quæ annum agens 72. à Virgineo ſuo partu 57. in cœlum translata eſt. S. Joſeph, Chriſti educator,

cator, ac DEIparæSponſus. S. Joannes Baptiſta. S. Stephanus Protomartyr. S. Apoſtoli, è quibus ſolus Joannes nonagenario major mortem obiit incruentam. S. Thecla prima Martyr, &c.

Poſt S. Apoſtolos, & Evangeliſtas primô ſæculô ſcripsêre S. Hermas, Presbyteri, & Diaconi Achajæ, qui S. Andreæ martyrium literîs mandârunt. S. Clemens Papa, S. Polycarpus, S. Ignatius, S. Dionyſius, &c. Quibus S. Hieronymus Senecam quoque, Neronis Magiſtrum, Philonem itèm & Joſephum Judæos annumerat.

10. *Quænam miracula hôc ſæculô patrata?*

Maxima, & innumera, quorum aliqua in actis Apoſtolorum percenſentur. Id verò omnî miraculô mirabilius fuit: Apoſtolos, homines in ſpeciem abjectos, rudes, & ignobiles, Religionem, naturæ corruptæ tantopere adverſantem, cujus auctor Chriſtus, latronis inſtar in cruce mortuus, tanquã æternus DEI Filius adorandus proponebatur, tot regnis, ac provinciis perſuadere potuiſſe, tametſi Imperatores, Reges, ac Principes omnibûs viribûs obniterentur.

Sæculum II.

1. *Quinam Pontifices hôc ſæculô Eccleſiam gubernârunt?*

7. S. Alexander *ad*	116	12. S. Anicetus *ad*	161
8. S. Sixtus	126	13. S. Soter	170
9. S. Teleſphorus	137	14. S. Eleutherius	185
10. S. Hyginus	141	15. S. Victor	197
11. S. Pius	151	16. S. Zephirinus	217

2. *Qua laude hi Pontifices præfuêre Ecclesiæ?*

Vitæ erant inculpatæ prorſus; utque externo cultûs Divini decore, & majeſtate, pietatem cultúmque Chriſtianorum interiorem foverent, varios ritus, cæremoniasque inſtituerunt. Cæterùm temporibûs hîſce dignitas Pontificia indè quoque ſummum adepta eſt ſplendorem, quòd gradum ſterneret ad glorioſam martyrii lauream, quâ Pontifices hi omnes decorati fuêre.

3. *Quis ſæculô II. Eccleſiæ ſtatus erat?*

Eccleſiæ ager multiplici perſecutione velut aratro ſubactus, tótque Martyrum ſanguine irrigatus, uberiores identidem fructus protulit. Quin ipſe hic ſanguis Martyrum, ſemen erat Chriſtianorum, qui heroicis ſuis virtutibus, vitæ innocentia, morúmque integritate omnibus exemplo erant, & admirationi. Perſecutio tertia cœpta eſt imperante Trajano, quarta ſub Imperatoribus Marco Aurelio, & Lucio Vero.

4. *Quanta hôc ſæculô incrementa cæpit Eccleſia?*

S. Barſimæus Epiſcopus Edeſſenus in Syria, quàm plurimos ad veram fidem adduxit. In Anglia S. Lucius Regum omnium primus Chriſto nomen dedit, regnôque poſtmodū, ac patriâ relictâ, Chriſtianæ fidei lucē Rhætiæ Alpinæ, locisque finitimis intulit, adverſa plurima perpeſſus. In Gallia, & Sabaudia S. Irenæꝰ Evāgeliū annūtiavit. Donaldꝰ Scotiæ Rex à S. Victore Pōtifice aliquot fidei Chriſtianæ præcones petiit, & impetravit.

5. Quæ hæreſes II. ſæculi?

Ampliùs triginta percenſentur, è quibus 1. Gnoſtici, etſi vitam plùs quàm belluinam ducebant, *Intelligentes* tamen ſive *Sapientes* appellari volebant. 2. Chiliaſtæ ſive *Millenarii* ſomniabant, electos omnes poſt univerſalem illum corporũ ad vitã reditũ cum Chriſto in terra hac mille annîs regnaturos, corporísq; voluptatibûs fruituros. 3. Encratitæ, Tatiani diſcipuli, execrabantur Matrimonium, primósque Parentes, Adamum & Evam, ſempiternis addictos ſuppliciis affirmabant. 4. Montaniſtæ ſive Cataphryges ad Montani Patriarchæ ſui exemplum hypocriſi pleni vitæ rationem in ſpeciem oppidò auſteram profitebantur. Nam præter alias auſteritates ter quotannîs quadraginta dierum inediâ corpus macerabant. Qua virtutis ſimulatione ipſe adeò Tertullianus in errorem ac hæereſin eſt inductus. 5 Marcionitæ Marcionis aſſeclæ negabant corporum ad vitam reditum, ac duo rerum principia ſtatuebant, bonum unum, alterum malum. Hæreſis hæc, uti aliæ plurimæ, ope potiſſimùm atque operâ fæminarum propagata eſt.

6. Quæ Concilia convocata?

1. In Conciliis, Romæ, Cæſareæ Palæſtinæ, in Gallia, & alibi coactis contra *Quartadecimanos* decretum eſt, ut ex inſtitutione Apoſtolica Paſcha ſemper die Dominica, nec unquam cum Judæis celebraretur. 2. Contra Montaniſtas pluribus in Conciliis defi-

definitum eſt, relapſos poſt Baptiſmum, uti & Religionis deſertores ad agendam pœnitentiam admitti poſſe, ac debere. Damnata quoque triplex Montaniſtarum *Quadrageſima*, fucatúſq; illorū rigor, & affectatæ auſteritates.

7. Qui ritus ſacri introducti?

1. S. Alexander decrevit, ut aqua conſecrata ſale admixto perpetuò in templis aſſervaretur, & in cubiculis adhiberetur adversùs dæmonum inſectationes, aliaque corporis, & animæ malâ. Miſſæ addidit Epiſtolam, & Evangelium, ejuſdémque Canoni hæc verba: *Qui pridie, quàm pateretur, &c.* & poſt Conſecrationem: *Unde & memores*, &c. uſque ad *Memento* defunctorum. 2. S. Xyſtus ſive Sixtus vaſa ſacra à Laicis tangi vetuit, & in Miſſa triſagion, *Sanctus, Sanctus, Sanctus*, jam antea uſu receptum, decreto ſtabilivit. 3. S. Teleſphorus ſolenne quadraginta dierum jejunium, ab Apoſtolis inductum, nova lege confirmavit, hymnúmque Angelicum *Gloria in Excelſis* in Miſſa cantandum curavit. 4. S. Hyginus Presbyterorum, & Diaconorum, de quibus in Actis Apoſtolorum fit mentio; Subdiaconorum item, Ordinumque minorum gradus diſtinctiùs ſecrevit. 5. S. Soter in nuptiis ſolemnes à Sacerdote precationes adhiberi juſſit. 6. Die Domini Natali ter à ſingulis Sacerdotibus Miſſæ ſacrificium iterabatur, &c.

8. Quid de Religioſis Ordinibus dicendum?

Apoſtolos ipſos vitæ Religioſæ, & cœno-

biticæ fundamenta jeciſſe, compertum habemus; quamvis quod ad certos ritus, veſtimenta, habitationem, ſolennem Profeſſionem, &c. attinet, poſt ſæculum III, quando horribilis illa univerſalium perſecutionum tempeſtas ſedata eſt, Ordines Religioſi ſuam primùm maturitatem ſint aſſecuti. S. Pius Papa certos præſcripſit ritus, quibûs DEO ſacratæ Virgines velarentur.

9. Quinam doctrina, & ſanctitate ſæculô II. claruêre.

Inter Scriptores Eccleſiaſticos eminuerūt S. Juſtinus Philoſophus, & Martyr, S. Melito Epiſcopus Sardenſis; Athenagoras Philoſophus Chriſtianus: S. Theophilus Epiſcopus Antiochenus; S. Irenæus Epiſcopus Lugdu nenſis, &c. Inter cōplures alios Sanctos conſpicui erant S Simeon Epiſcopus Hieroſolymitanus; SS. Titus, Timotheus, Oneſimus diſcipuli S. Pauli; S. Euſtachius cum ſociis; S. Getulius cum S. Symphoroſa conjuge, & ſeptem filiis; SS. Gervaſius, & Protaſius; S. Felicitas cum ſeptem filiis, &c.

10. Quæ miracula celebratiora?

1. Recurrente annua S. Clementis memoria mare longiùs recedens Chriſtianis viam aperuit ad ejuſdem Martyris ſepulchrum, ſub undis divinitus exſtructum. 2. In expeditione contra Marcomannos ſuſcepta, Chriſtiani milites exercitui Romano, in maximas anguſtias compulſo, atrocîque inſuper ſitî vexato pluviam peropportunam; hoſti-

ſtibus verò fulmina, & grandinem cœlô evocârunt: unde legio illa *Fulminatrix* dicta. Miraculi hujus vel ethnici Scriptores meminêre.

Sæculum III.

1. Quinam Pontifices Ecclesiæ præfuêre?

17. S. Calliſtus *ad* 222	24. S. Stephanus *ad* 257
18. S. Urbanus 230	25. S. Sixtus II. 258
19. S. Pontianus 235	26. S. Dionyſius 269
20. S. Anterus 236	27. S. Felix 274
21. S. Fabianus 250	28. S. Eutychianus 283
22. S. Cornelius 252	29. S. Cajus 296
23. S. Lucius 253	30. S. Marcellinus 304

2. Quid de Sanctis hiſce Pontificibus ſummatim dicendum?

S. Zephyrinus Montaniſtas, cumque his Tertullianum ab Eccleſiæ Communione repulit. S. Stephanus inter Miſſarum ſolemnia ab Imperatoris ſatellitibus trucidatus eſt. S. Dionyſius Græcus, primùm Monachus, magna dein virtutis, & ſapientiæ laude Pontificatum geſſit. S. Marcellinum timore perterritum Deorum ſimulacris thùs adoleviſſe, negant hodie eruditiores; qui & Concilium Sinueſſanum, & ejus acta ab hæreticis Donatiſtis conficta eſſe cenſent.

3. Quis tunc Eccleſiæ ſtatus?

Creſcente perſecutionum atrocitate Chriſtianorũ pariter & animus crevit, & numerus. Nõ deerãt tamẽ, qui ad declinãda tormenta ab ethnicis magiſtratibus libellos (unde *Libellatici* dicti ſunt) emerent, quibus teſtatum

 fieret,

fieret, ipsos idolis sacrificâsse. Quintæ persecutionis concitator fuit Imperator Severus; sextæ Maximinus; septimæ Decius; octavæ Valerianus, & Gallienus; nonæ Aurelianus.

4. Quæ Christianæ Reipublicæ incrementa?

1. Tota ferè Gallia Severi Imperatoris temporibûs Christiana sacra suscepit. 2. Ipsæ adeò barbarorum in Romanum Imperium incursiones ansam iisdem præbuêre ad Religionem orthodoxam, cognita perspectaque Christianorum virtute morumque integritate, amplectendam. 3. Sub tertii sæculi finem Religio Christiana per omnes orbis cogniti regiones propagata est, Romanique Imperii tunc amplissimi dimidia certè pars eidem adhæserat,

5. Quæ hæreses, & schismata exorta hôc sæculô?

1. Origenes, qui priùs Ecclesiam eximiæ eruditionis virtutìsque splendore illustrâverat, ex Platonis dein libris multos hausit errores, hæresumque variarum sparsit semina. 2. Novatiani omnia peccata æqualia esse dicebant. Damnabant secundas nuptias, & cum Montanistis negabant, pœnitentiam esse Sacramentum. 3. Sabelliani Divinarum personarum trinitatem inficiabantur. 4. Paulus Samosatenus Christum merum esse hominem affirmabat. 5. Manes Manichæorum coryphæus liberum hominis negabat arbitrium, & cum Marcionitis duplex rerum omnium statuebat principium, bonum unum, alterum malum, à quo omnes cibi, resque corpo-

poreæ eſſent productæ. Docebant itèm Manichæi, fas non eſſe invocare Sanctos, aut eorum Lipſana in honore habere ac veneratione. Eôdē hôc ſæculô Epiſcopi quidam ſanctitatis laude celebrati, Baptiſmô ab hæreticis initiatos, ſacro iterum fonte abluendos eſſe contendebant. Alii Chiliaſtis acceſsêre, donec utraque hæc ſententia à Sede Apoſtolica erroris fuit damnata.

6. Quæ Conciliâ celebratâ?

Annô 252. In Concilio Romæ contra Novatianum coacto, decretum eſt, ut, qui ſuppliciorum metu idolis ſacrificâſſent, actâ ritè pœnitentiâ, in Fidelium numerum reciperentur. A. 257. in Concilio itidem Romæ celebrato hæreticorum Baptiſmus ratus habebatur. A. 265. in Concilio Antiocheno Pauli Samoſateni hæreſis eſt damnata, &c.

7. Qui ritus ſacri introducti?

1. S. Zephyrinus SS: Euchariſtiæ ſumptionem tempore Paſchali imperat. 2. S. Calliſtus quatuor temporum jejunium ex Apoſtolica traditione celebrari ſolitum, confirmat. 4. S. Urbanus ſacra vaſa ex argento fieri mandat. 3. Chriſtianorum ſepulchreta conſecrantur. 5. Litaniarum uſus in Orientis Eccleſia frequentatur. 6. S. Felix pios quoſdam ritus in templorum dedicatione præſcribit. 7. Eulogiæ ſive panes ſacrati ad finem Miſſæ in templis diſtribuuntur. 8. S. Anterus Martyrum res geſtas accuratè conſcribendas curat. 9. Publi-

cæ, pluriùmque annorum pœnæ hôc, & superiore sæculô pœnitentibus irrogatæ. 10. Missæ Sacrificio, quod breviore temporis spatio peractum primò fuerat, à diversis dein SS. Pontificibus variæ precationes ac cæremoniæ adjectæ.

8. Quinam Ordines Religiosi instituti?

1. Vita Eremitica non tam inchoata, quàm illustrata, & propagata est à S. Paulo Eremita. 2. S. Cyprianus Episcopus Carthaginensis, qui de disciplina, & habitu Virginum librum scripsit, Regularium Sacerdotum Congregationem instituit.

9. Quinam sæculum hoc doctrina, & sanctitate potissimùm illustrârunt?

Præter Tertullianum, & Originem, qui post insignes prorsus ingenii partus, Ecclesiæ bono editos, in varios tandem rapti sunt errores, scripsêre Clemens Alexandrinus, Minutius Felix; S. Cyprianus Episcopus Carthaginensis; S. Gregorius Thaumaturgus Episcopus Neocæsareensis. Inter Sanctos Martyres excelluêre. Laurentius; Mauritius cum Sociis; Sebastianus, Georgius, Barbara, Cæcilia, Apollonia, Agatha, &c.

10. Quæ miracula à variis Sanctis patrata?

1. S. Gregorius Thaumaturgus precibûs suîs montem, templi ædificationi obstātem, locô movit. 2. S. Cypriano Sacris operante, mulier ad mensam Eucharisticam ausa indignè accedere, subita morte plectitur. S. Felix Nolanus, S. Agatha, S. Christina, &c. multîs miraculîs claruêre. Sæcu-

Sæculum IV.

1. Quinam Christi Vicarii Petri cathedram tenuêre?

31. S. Marcellus *ad*	310	36. S. Julius *ad*	352
32. S. Eusebius	310	37. S. Liberius	366
33. S. Melchiades	314	38. S. Damasus	384
34. S. Silvester	335	39. S. Siricius	398
35. S. Marcus	336	40. S. Anastasius	401

2. Qua commendatione supremo munere pastoritio sunt perfuncti?

Omni ope atque opera connitendum iis fuit, ut grassantibus tunc hæresibus obsisterent, luposque, Christi ovile quaquaversus infestantes, arcerent: id quod & vitæ sanctitate, & doctrina Apostolica egregiè præstitêre. S. Liberius Athanasii defensor, Arianæque hæresis oppugnator acerrimus, ab Imperatore Constantio ejicitur in exilium, ubi bienniô pòst, propter atrocissima crimina, ab hæreticis Athanasio afficta, hujus damnationi, & ipse tandem subscripsit, & cum Arianis quibusdam Episcopis, Catholicos sese astutè simulantibus, communicavit. In expulsi porrò Liberii locum Felix Diaconus Catholicus Arianorum operâ intruditur primùm, dein nuntiata Liberii cum Arianis communicatione, & subscripta ab eodem Athanasii damnatione à Catholicis quoque recipitur. Reposcentibûs postea Romanîs Liberius à Constantio restituitur, pulso Felice, qui Arianis, & Constantio, tametsi illorum operâ ad Pontificatum sit evectus, for-

titer se opposuit. S. Liberius porrò, omni cum Arianis communicatione abrupta, Religionem Catholicam, à qua nunquam re ipsa desciverat, quoad vixit, strenuè propugnavit; S. Felix II. verò, quem alii nobiscum, quòd ab Arianis intrusus erat, è Pontificum catalogo expungunt, ab Ecclesiæ gubernaculis, quæ triennió tenuerat, dejectus, vitam deinceps privatam, & quietam egit, Martyribus à quibusdam annumeratus,

3. Quis Ecclesiæ status?

Postquā horribilis illa tot persecutionum procella, imperante Constantino M. tandem desæviit, Cæsarque hic religiosissimus Ecclesiam ipse tutandam suscepit, hæc variîs hæresibûs, ex orco emergentibûs, vehementer exagitata est. At enim tam parùm adversùs petram illam inexpugnabilem prævalere hæ poterant, atque ethnicorum antea Imperatorum furor. Quin potiùs Ecclesiæ splendor, & disciplina per solennes ritus ac cæremonias à SS. Pontificibus ad excitandam Fidelium pietatem introductas, promota plurimùm fuit. Et verò vix unquam tot Episcopîs sanctissimîs, Doctoribûsq; præstantissimîs abundavit Ecclesia, atque hôc sæculô. Sapor Persarum Rex, scelestique Imperatores Julianus Apostata, Constantius, & Valens, rei Catholicæ plurimùm incommodabant.

4. Quæ Ecclesiæ incrementa?

Postquam Constantinus M. An: 312. non solùm amplissimā Christianæ Religionis am-

ple-

plectendæ potestatē omnibꝰ fecit, sed Christo nomen ipse dedit, Fidelium numerus mirùm quantùm est auctus. Longobardi cum Rege suo Agelmundo hôc sæculô veræ fidei luce collustrati fuêre. Hunnos Theotimus Scytha, Iberos, Asiæ populum, cum Rege Bacurio ancilla Catholica ad Christū adduxit.

5. Quæ potissimùm hæreses sæculô IV. grassabantur?

1. Donatistæ præter alios errores docuêre, Ecclesiam ubique terrarum extinctam esse, præterquam in suo cætu, solosque justos, non item peccatores, Ecclesiæ membra esse. Sacrum chrisma conspuebant, & pedibûs proterebant. Donatus Hæresiarcha, Episcopus Africanus à S. Melchiade Papa, aliisque Episcopis damnatùs, ad Imperatorem appellabat. 2. Arius Presbyter Alexandrinus Filium Divinum Patre minorem esse, nihilque extrà sacras literas fide divina credendum esse docuit, rejectîs Ecclesiæ *Traditionibûs*, Decretîsque Concilii Nicæni Oecumenici, cujus, ac proinde universæ Ecclesiæ judicio suum hæresiarcha hìc præferre non dubitavit. 3. Macedonii Episcopi Constantinopolitani præcipuus error fuit, Spiritum Sanctum non esse DEUM. 4. Eunomius tradidit, fidem solam sinè operibus ad salutem sufficere, ac credenti nullum prorsus peccatum, quantumcunque enorme fuerit, à DEO imputatum iri. 5. Eustachius jejunia, ab Ecclesia præstituta, repudiabat. 6. Aërius non

solùm

ſolùm jejunia, & feſta ab Eccleſia indicta, ſed preces inſuper, & Sacrificia pro defunctis abrogata volebat, nullũque Epiſcopos inter & Presbyteros ſtatuebat diſcrimen. 7. Helvidius Virginitatis hoſtis infenſiſſimus, hanc DEIparæ abjudicabat, nec majoris eſſe meriti ajebat, quàm conjugium. 8. Id ipſum docuit Jovinianus Monachus Romanus, qui inſuper cibos omnes omnibus omni tempore permittendos eſſe contendebat: ad hæc peccata omnia eſſe æqualia, gratiam in Baptiſmo acceptam non poſſe amitti, æqualem omnium in cœlo fore mercedem, &c. 9. Priſcillianiſtæ ut ſordes ſuas ex Manichæorum, Arianorum, & Gnoſticorũ lacunis hauſtas obtegerẽt, hôc veluti ſymbolô utebãtur.

Jura, perjura, ſecretum prodere noli.

6. Quæ celebrata Concilia?

An: 325. in primo Concilio Oecumenico, Nicææ Bithyniæ habito, hæreſis Ariana à trecentis, decem & octo Patribus damnata, & vox *Omouſios*, ſeu *conſubſtantialis* Fidei ſymbolo inſerta eſt ad eandem omnino Filii cum Patre Divino naturam, & Divinitatem vindicandam: dirempta quoquè controverſia de Paſchate celebrando. An: 381. Conſtantinopoli Concilium Oecumenicum ſecundum indictum eſt, ubi Macedonii præcipuè hæreſis, Spiritui Sancto Divinitatem abrogare auſi, à centum quinquaginta Patribus condemnata eſt, ac verba quædam Nicæno ſymbolo adjecta. Quæ omnia occidentalis quo-

que

que Ecclesia rata habuit, nisi quòd Patriarchæ Constantinopolitano proximum à Papa locum Roma concedendum haud esse censuerit usque ad Innocentii III. tempora. Damnatæ insuper pluribus in Conciliis *particularibus* hæreses Donati, Priscilliani, & Joviniani. In Synodo An: 359. Arimini coacta, Fidei formulæ, ab Arianis vafrè simulateque concinnatæ, & in speciem Catholicæ, Patres subscripsêre quidē; sed comperta dein fraude subscriptionem resciderunt. In Synodo Carthaginiensi cælibatus, sive perpetua Clericorum continentia, quam, eodem Concilio teste, docuerunt Apostoli, & ipsa servavit antiquitas, novîs sanctionibûs est confirmata.

7. *Qui ritus inducti, aut abrogati?*

1. S. Silvester altaria ex lapide, *Corporalia* verò, sive lintea sacra, quibus Christi corpus Missæ tempore imponitur, non nisi ex lino confici jussit. 2. Catechumenis Missæ Sacrificio ab *Introitu* ad Offertorium duntaxat interesse licebat; indè enim Diaconi voce dimittebantur. 3. Sacrô epulô Christiani pluribus in locis quotidie; alicubi diebꝰ duntaxat Dominicîs reficiebantur. 4. Hôc & præcedentibûs sæculîs Christi corpus modò sub duplici, modò sub una duntaxat specie pro temporis locive ratione sumi consueverat. Nec Eremitæ solùm, sed & alii quoque Fideles, præsertim persecutionum tempore vel diuturnæ navigationis, quin & aliàs panem Eucharisticum domum secum deportabant,

bant, urgente necessitate eundem sibi fractu-
ri. Ipsis quoque infantibus, susceptô Baptismi, & Confirmationis Sacramentô, gutta sacrati sanguinis instillabatur. 5. Catechumeni Sabbato Sancto, & pridie Pentecostes solennibus cæremoniis Baptismum, moxque Confirmationis, & Eucharistiæ Sacramenta accepêre.. Quidam etiam Baptismum ad finem usque vitæ distulerant, in quem tamen abusum SS. Patres acriter sunt invecti. 6. Constituti quoque à Synodo Nicæna Diœcesibus limites. 7. Episcopi, qui in urbibus duntaxat commorabantur, concionibûs populum, & catechismô pueros instituebant ipsi, bonaque Ecclesiæ administrabant, Sacerdotibus, & egenis pro cujusque indigentia distribuenda. 8. Chorepiscopi Presbyteri erant, non Episcopi, qui in villis, & pagis commissas sibi Ecclesias gubernabant, Ordinesque minores conferre poterant. His tamen, quòd in Episcoporum subinde jura involabant, surrogati postmodum sunt *Decani rurales*. 9. Sacris initiandi Ordinum interstitia accuratè observabant. 10. Templa non munda solùm, sed pretiosa quoque supellectili erant instructa. 11. S. Damasus Papa ad cujuslibet Psalmi finem addi jussi: *Gloria Patri, &c.* 12. S. Paulus Eremita preces lapillîs, uti hodie globulîs precatoriîs solemus, dimetiebatur. 13. SS. Martyrum festi dies iis præcipuè in locis, ubi aut affecti martyriô, aut tumulati fuêre, magna quotannîs solemnita-

mnitate celebrabantur. 14. Pridie majorum solennitatum Christiani in æde sacra congregati noctem totam sacros Hymnos, precesque alternando pervigilabant. 15. In Oriente Christiani singulîs feriîs quartîs, & sextîs; Romæ verò, & alibi feriîs sextîs, & Sabbatô jejunabant. 16. Sacræ peregrinationes frequenti in usu erant, nec sinè abusù tamen, quem S. Gregorius Nissenus reprehendit. 17. S. Anastasius sanxit, ut in Missæ Sacrificio ad Evangelium omnes starent. 18. Quatuor hîsce, pluribûsque sæculîs sequentibûs, graviorum criminum v.g. adulterii reis, pœnæ publicæ septem, decem, imò & quindecem annos ipsos subeundæ erànt, & quidem quadruplici in statione, donec ad sacram Synaxin admitterentur. Prima statio erat *flentium*, qui saccîs induti admissa crimina deflebant in templi vestibulo, & ingredientium preces implorabant. Secunda erat *audientium*, qui in postremam templi partem admissi, audito Evangelio, sermoneque post illud habito, cum catechumenis discedere jubebantur. Tertia erat *prostratorum*, quibus in genua prostratis Sacerdotes varias inter precationes manus imponebant, pœnasque diversas injungebant. Quo ritu peracto, ante *Offertorium*, & ipsi foras mittebantur. Quarta erat *Consistentium*, quibus Missæ quidem toti interesse licebat, non item mensæ Eucharisticæ accumbere. Toto præterea hoc tempore pane sæpe, & aqua victitare, ac jejunare,

re, frequenti oratione, crebris vigiliis, chameuniis, sive *humi dormitionibus*, omniumque deliciarum abdicatione, & aliis corporis afflictationibus se perpetim exercere, nuptiîs, conviviîs, balneis, hominum congressibûs, armîs item, & militiâ abstinere omnino debuerant. Cumque alii diebûs Dominicîs, ac tempore Paschali stantes orarent, flexîs illi genibûs preces fundebant, &c. Hic tamen pœnarum rigor per varias potissimùm *Indulgentias* sive Ecclesiæ condonationes magis semper magisque mitigatus est posterioribûs sæculîs. 19. Quòd si Clericorum quispiam majoribus initiatus Ordinibus deliquisset, dignitatis suæ gradu dejectus cum Laicis ad sacrã debebat Synaxin accedere, quæ Clericis aliis distribuebatur inter *Presbyterium*, sive septa altaris, quò divinorum Officiorum tempore nulli Laicorum ingredi licebat.

8. *Qui Ordines Religiosi instituti?*

Aureô hôc Constantini M. sæculô Monachi, qui priùs dispersi ut plurimùm habitabant, maximo jam numero unà degere cœpêre. S. Antonius in Armenia, Scythia, Nitria, & Thebaide: S. Pachomius in Ægypto: S. Hilarion in Palæstina: S. Basilius in Græcia multa frequentiaque asceteria condidêre. Basilii certè institutum longè lateque per totum Orientem propagatum est. Plurima quoque in Italia, Insulisque adjacentibꝰ asceteria visebantur. Quin & in urbe orbis Domina crebra Virginum monasteria, & Monacho-

chorum multitudinem innumerabilem floruisse auctor est S. Hieronymus, quem doctrinâ, institutione, & exemplo suo haud parùm ad id contulisse constat. S. Ambrosius Mediolani, S. Eusebius Vercellis, S. Martinus Pictavii, & Turonibus monasteria cœnobitarũ, & numero, & pietate florentissima condidit. In Africa quoque S. Augustinus Religiosas utriusque sexûs familias instituit, atque ad Apostolicæ vitæ, doctrinæque disciplinam diligentissimè erudiît.

9. Quinam doctrinâ, & sanctitate eminuêre?

S. Hilarius Episcopus Pictaviensis, S Optatus Episcopus Milevitanus, S. Athanasius Patriarcha Alexandrinus, S. Ephrem Diaconus Edessenus, S. Epiphanius Salaminæ Cypri Episcopus, S. Basilius M. Episcopus Cæsareensis, S. Gregorius Episcopus Nyssenus S. Basilii frater, S. Gregorius Nazianzenus ob eximiam divinarum literarum scientiam *Theologus* dictus, S. Ambrosius Episcopus Mediolanensis, S. Joannes ob aureum eloquentiæ flumen Chrysostomus cognominatus. Floruêre quoque exeunte hoc sæculo S. Hieronymus, & S. Augustinus, quorum prior Jovinianum, Helvidium, & Vigilantium hæresiarchas, posterior Donatistas, Manichæos, Pelagianos, Nestorianos, & Eutychianos ore, & calamo doctissimè confutavit. Sanctitatis laude, ut plurimos alios taceam, claruêre S. Nicolaus Episcopus Myrensis, S. Martinus Episcopus Turonensis, SS. Agnes, Lucia,

Dorothea, Catharina, Ursula cũ Sociabus, &c.

10. Quæ miracula patrata?

Complura horum SS. Athanasius, Ambrosius, Gregorius Nyssenus, & Nazianzenus, Theodoretus, aliique literîs consignârunt. Prodigiosa erat crux à Constantino M. in àére conspecta, uti & ignis è fundamentis magna vi erumpens, cùm Judæi Templum Hierosolymitanum, favente Juliano Apostata, instaurare tentarent.

Sæculum V.

1. Quo ordine supremi Ecclesiæ Pastores sibi successêre?

41 S. Innocẽti9	*ad* 417	47. S. Hilarus *ad*	468
42. S. Zosimus	418	48. S. Simplicius	483
43. S. Bonifacius	422	49. S. Felix II.	492
44. S Cœlestinus	432	50. S. Gelasius	496
45. S. Sixtus III.	440	51. S. Anastasius II.	498
46. S. Leo M.	461	52. S. Symmachus	514

2. Quî verò supremo hoc munere sunt perfuncti?

Insigni omnes sanctitatis juxtà, & doctrinæ laude rexêre Ecclesiam, & contra exortas hæreses fortissimè propugnârunt. S. Leo M. Divinæ suæ eloquentiæ vi, & sanctitatis famâ Attilæ Hunnorum, & Genserici Vandalorum Regis furorem mirificè cohibuit, avertitque.

3. Quis Ecclesiæ tunc status?

Tametsi sub ea tempora Anastasius Imperator Eutychianam, Reges Africæ, Italiæ, & Hispaniæ Arianam hæresim acerrimè propugna-

gnabant; Angliæ verò, Burgundiæ, & Germaniæ Reges à Religione Christiana alienum prorsus animum gerebant; Ecclesia tamen ex Christi promissione stetit semper immota, stabitque, dum orbis stabit, nullîs inferorum machinîs expugnanda. In Persia ab An: 420. ad An: 450. Isdegerdes, & Varanes; in Africa, & Sicilia ab An: 437. ad An: 499. Gensericus ejusque filius Hunnericus sævissimas in Christianos quæstiones exercuêre. Famosū porrò illud *enotikon* Græca voce sive decretum *Unitivum*, quod Zeno Imperator Acacii Episcopi Constantinopolitani instinctu ad Eutychianos Ecclesiæ cōciliandos edendum curavit, licet nullam disertè hæresim contineret, meritò tamen ab Orthodoxis rejectum est, tum quod Principes Laici decernere de fidei dogmatis nil possint; tum quòd jam tunc experiētia, eventusque docuerit, hæreticos cessione, & indulgentia non meliores, sed deteriores potiùs, audacioresque fieri.

4. Quanta Ecclesiæ incrementa?

Franci, qui nuper è Germania in Galliam commigrârūt, Clodovæi Regis exemplô nomen Christo dedêre. Burgundiones à S. Domitiano Episcopo Genevensi, Scoti à S. Palladio, Hiberni à S. Patritio, Norici à S. Severino Abbate, Christo initiati fuêre.

5. Quæ potiores sæculi hujus hæreses?

1. Vigilantius Presbyter invocationem, cultumque Sanctorum, & sacrarum Reliquiarū, Virginitatē item, & cœlibatum Sacerdotum

acerrimè impugnabat. 2. Pelagius Monachus ex Anglia oriundus, præter alios errores docuit, hominem sinè gratiæ Divinæ adjutorio remissionem peccatorum obtinere, mandata DEI omnia observare, vitamque æternã consequi posse. 3. Semipelagiani, sic dicti, quòd partim cũ Pelagianis, partim contra Pelagianos sentiebant, necessitatem quidem gratiæ admittebant, non tamen ad initium fidei, & salutis. Præterea perseverantiam; & electionem ad gloriam naturali hominum conatu, & merito adscribebant: quin & infantes alios ante, alios post Baptismum extingui ajebant ob prævisa mala, vel bona eorum opera, si supervicturi fuissent. 4. Nestorius ex Monacho Alexandrino Episcopus Constantinopolitanus, duas in Christo personas admisit, divinam unam, alteram humanam; atque hinc negavit, MARIAM DEI Matrem esse, dicique posse. 5. Eutyches Archimandrita, & Dioscorus Patriarcha Alexandrinus Christum nonnisi ex unica constare natura dicebant. 6. Prædestinatiani nec opera bona prædestinatis prodesse, nec mala reprobatis obesse contendebant.

6. Quæ Concilia celebrata?

1. Ephesi An: 431 Concilium Oecumenicum tertium, ducentorum & ampliùs Episcoporum contra Nestorium. 2. Chalcedone An: 451. Concilium Oecumenicum quartum, sexcentorum & triginta Patrum contra Eutychetem, & Dioscorum. 3. Carthagine

plures

plures Synodi contra Donatiſtas. 4. Ibidem An: 416. Synodus trecentorum Epiſcoporum contra Pelagium, ejuſque ſectatores; Romæ verò & alibi alia Concilia celebrata fuêre.

7. *Qui ritus inducti, aut mutati?*

1. S. Zoſimus Papa conceſſit, ut, quod antea in majoribus duntaxat Eccleſiis fieri conſuevit, cereus Paſchalis ſingulis in parœciis conſecraretur. 2. S. Simplicius bona Eccleſiaſtica dividi voluit quatuor in partes, quarum una Epiſcopo, altera Clero, tertia templi fabricæ, quarta pauperibus cederet. 3. S. Felix templa recens ædificata nonniſi ab Epiſcopis conſecranda eſſe ſtatuit 4. Neſtorii, & Vigilantii hæreſiarcharum impietate velut rapido quodam vento accenſa magìsque, inflammata eſt Catholicorum in Virginem DEIparam pietas, cujus honoribus complura dedicata ſunt templa, Angelicæq; idcirco ſalutationi additum: *Sancta MARIA, Mater DEI, ora pro nobis, &c.* 5. Nocturnæ Vigiliæ, & comprecationes ad SS. Martyrum ſepulchra ob varios abuſus abrogatæ quidem; retentum tamen *Vigiliæ* nomen, ac jejunium Sanctorum pervigiliis ad hoc uſque tempus continuatum. 6. Mamertus Epiſcopus Vienenſis in Gallia triduanas ante Chriſti Aſcenſionem Litanias, & ſupplicationes in Diœceſi ſua inſtituit, vel potius majore ſolemnitate continuandas curavit; quem dein ritum univerſalis Eccleſia recepit. 7. S. Martinus Epiſcopus Sanctos inter Confeſſores

omnium primus fuit, quem Ecclesia publicô solemnîque cultû devenerata est. 8. Nomina eorum, qui ad Hæreticorum, vel Paganorum castra transfugêre, è sacris Diptychis omnino eradebantur. 9. Quoniam prioribûs sæculîs Eucharistia modò sub una, modò sub duplici specie sumi solebat, Gelasius Papa ad Manichæos, qui vinum à malo dæmone productum esse tradebant, hac ratione dignoscendos, utramque jussit speciem sumi. Extincta dein hac hæresi, Laici sub una duntaxat panis specie Eucharistiam sumpsêre, præsertim postquam Ecclesia multis gravibusq; de causis ità faciendũ esse decrevit.

8. Quæ Religiosæ Congregationes institutæ?

1. In Africa nova identidem cùm virorum, tum mulierum condita sunt monasteria. 2. In Gallia S. Cassianus plura Massiliæ, S. Honoratus Abbas primùm, dein Episcopus Arelatensis Lirinense, alii alia instituêre Cœnobia. 3. Constantinopoli Monachi, Accœmetæ (*non dormientes* à Græca voce *Akoimetos* dicti) in Ecclesia DEI laudes, diu noctuque alternatîs vicibûs sinè intermissione concinebant. 4. Celebre quoque Monasterium Agaunense in Vallesia perennem psalmodiam induxit. Cœnobitæ porrò ad Episcopatus aliasque dignitates translati, instituti sui leges, & vestes retinebant.

9. Quinam doctrina, & sanctitate Ecclesiam præcipuè illustrârunt?

S. Augustinus, cujus priore sæculo meminimus, S. Maximus Episcopus Taurinensis,

S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus, S. Petrus Chrysologus Ravennatum Episcopus, S. Hilarius Episcopus Arelatensis, S. Prosper S. Augustini discipulus, Vincentius Lirinensis, Salvianus Presbyter Massiliensis, &c.

Sanctitate fulgebant S. Alexius, S. Jacobus Intercisus, aliique Martyres innumeri in Perside, & Africa, S Severin9 Noricorũ Apostolus, S. Remigius, S. Pulcheria Augusta, Virginitatẽ cũ matrimonio jũgẽs, S. Genovefa, &c.

10: Num defuêre miracula?

Haudquaquam; nam longè plurima à S. Augustino, Victore Uticẽsi Episcopo, aliisq; fide dignissimis, & oculatis testib9 recẽsetur. De puero illo Cõstãtinopoli, imperãte Theodosio II. in aëra sublato, auditoq; trisagio expresso his græcis vocib9: *Agios o Theos, Agios Ischyros, Agios Athanatos, eleyson emas:* Latinè idẽ significãtibus ac S. Deus, S. fortis, S. immortalis, miserere nobis: ad suos reverso, de quo infra in Opusculo VI. Grande quoq; orbis miraculum erat Simon ille *Stylites* ultrà annos octoginta columnæ perpetuò insistens, &; qui eidem successit, Daniel Stylita.

Sæculum VI.

1. Qui sæculi hujus Pontifices summi?

53. S. Hormisdas *ad*	523	60. S Vigilius *ad*	555
54. S. Joannes	526	61. S. Pelagius	560
55. S. Felix III.	530	62. S. Joannes III.	573
56. S. Bonifaci9 II.	532	63. S. Benedictus	578
57. S. Joannes II.	535	64. S. Pelagius II.	590
58. S. Agapetus	536	65. S. Gregori9 M.	604
59. S. Silverius	538		

2. Qua laude supremi hi Pastores suas pascebant oviculas?

Muneri quisque suo strenuè intenti erant; inter omnes tamen eminuit S. Gregorius M., qui sanctitatis, doctrinæ, rerumque gestarum famâ totum latè orbem implevit. Vigilius in Pontificiam primùm sedem se ipse intrusit. Verùm ubi legitimîs dein comitiîs Pontifex renunciatus est, in alium mox virum mutatur, ex lupo pastor ovilis Christi vigilantissimus.

3. Quis Ecclesiæ status?

Disciplina Ecclesiastica pariter, ac monastica magnopere viguit. Ac licèt augescente nimiùm quantùm Christianorum numero, primus ille ardor sensim defervesceret; plurimi tamen omnis ordinis, conditionis, ac sexûs sublimem sanctitatis gradū attigêre.

4. Quæ Ecclesiæ incrementa?

Quò majora Ecclesia in Oriente ob grassantes ibidem hæreses, ac schismata detrimenta, eò ampliora in Occidente cepit incrementa. Ac primò quidem regnante Reccaredo, S. Hermenegildi fratre, Hispania universa, abjurata hæresi Ariana, Catholica sacra suscepit. 2. Theodelinda Bavariæ Dux pientissima Agilulphum conjugem, Longobardorum Regem cum subjectis populis ab Ariana impietate, ad religionem orthodoxam revocavit. 3. S. Augustinus ejusque socii ex S. Benedicti familia à S. Gregorio M. missi, Anglos è Saxonia illuc priore sæculô trajectos ad Christum adjunxêre. *5. Quæ*

5. *Quæ hæresum lolia pullulârunt?*

Potiores temporis hujus hæretici erant Eutychiani, in ſectas propè innumeras, Chalcedonenſi omnes Concilio adverſantes, diviſi, qui & Acephali *ſinè capite dicti*, quòd ſuperioribꝰ Eccleſiaſticis ſubeſſe detrectarent. Ex his erant Agnoëtæ, Aphthartodocetæ, Tritheitæ, Theopaſchitæ, &c. Primi docebant, Chriſtum ignorare extremum judicii diem, &c. Secundi, Chriſti corpus ante Reſurrectionem nec corruptioni, nec perpeſſioni fuiſſe ſubjectum. Tertii, SS. Trinitatem in tribus conſtare naturis. Quarti (quorū auctor priore ſæculô erat Petrꝰ *Knapheys* ex græco ſive Fullo) Divinitatē ipsā cruci fuiſſe affixam, qui error anſam dedit diuturnæ illi controverſiæ: *Unus è Trinitate in carne paſſus eſt*. Quam quæſtionem, licèt Catholicæ fidei haud adverſantem, Hormiſdas ad novas & inutiles tricas præcavendas, decidere noluit.

6. *Quæ Concilia coacta ſunt?*

1. In quinto Concilio Oecumenico Conſtantinopoli An: 553. præſentibus tribûs Patriarchîs, & centum ſexaginta quinque Epiſcopîs celebrato, damnatus Origenes, & *tria Capitula*, hoc eſt: ſcripta Theodori Epiſcopi Mopſueſteni, & Theodoreti Epiſcopi Cyrenſis, atque Epiſtola Ibæ Epiſcopi Edeſſeni. 2. In Synodo Auraſicana II. condemnati ſunt Semipelagiani, ſive *Maſſilienſes*, ſic dicti, quòd hæreſis hujus architecti non pauci Maſſiliæ ſedem fixerint.

7. Qui ritus, aliaque ad disciplinam Ecclesiasticam pertinentia introduci cœpta?

1. S. Gregorius M. cantum Ecclesiasticum, precesque horarias, in eam ferme, quâ Ecclesia hodiedum utitur, formam redegit; Missæ ritus quosdam precesque adjecit: quadraginta dierum jejunio sacrorum cinerum aspersionem præmittendam esse statuit. 2. Episcopis ob graves subinde causas permissum, ut *Coadjutorem* cum jure successionis sibi possent asciscere. 3. Iidem Ecclesiæ suæ, nisi aliud fortè hujus aut utilitas, aut necessitas posceret, coram semper & in promptu adesse debuerant; Episcopatu verò cedendi copia nemini, nisi ex causis gravissimis, facta est. 4. Episcoporum causæ in Conciliis *particularibus*, quibus Archi-Episcopi præerant, dijudicari solebant; indè tamen ad Papam dabatur provocatio. 5. Nec Presbyteri ante annum tricesimum, nec Diaconi ante vicesimum quintum initiabantur. Non rarò tamen pueri, qui ad munia Ecclesiastica idonei videbantur, Clericali habitu induti, in Seminariis instituebantur: cæteri verò Clerici cum Episcopo suo iisdem in ædibus passim habitabant, erantque tam hi, quàm illi exempti prorsus à Laici Magistratûs jurisdictione. 6. S. Pelagius I. legem tulit, ut Clerici omnes, qui sacræ psalmodiæ non interessent, preces Canonicas jam indè ab Apostolorum temporibus statîs diei noctisque horîs decantari solitas, privatim persolverent;

rent; qua de re in Conciliorum æquè & Pontificum ordinationibus crebra fit mentio. 7. Diaconissarum & nomen, & officium hôc sæculô abrogatum est.

8. Quibûs Ordinibûs Religiosîs Ecclesia decorata simul, & firmata est?

1. S. Patriarcha Benedictus in monte Cassino celeberrimi sui Ordinis fundamenta jecit, quem toto latè Occidente mirificè propagavit, sanctissimîs legibûs præscriptîs. 2. In Hispania S. Isidorus Episcopus, & S. Fructuosus Abbas: in Gallia S. Cæsarius, Aurelianus, Ferreolus, Donatus Episcopi, & S. Abbas Columbanus peculiaribûs vivendi legibûs conscriptîs, institutum magnopere promoverunt.

9. Quinam doctrina, & sanctitate celebriores?

Præter jam memoratos Severinus Boëtius Consul Romanus, omnium disciplinarum, virtutumque Christianarum laude præfulgens, S. Fulgentius, S. Gregorius Turonensis, S. Leander Hispalensis Episcopus, &c.

S. Maurus Abbas, S. Medardus, S. Patritius Hiberniæ Apostolus, S. Clotildis, & S. Radegundis Franciæ utraque Regina, S. Maria Ægypciaca, &c.

10. Num DEUS miraculîs quoque Ecclesiam suam illustravit?

Ex innumeris unum alterumque affero. 1. Sacrificante S. Gregorio M. panis Eucharisticus, quem mulieri de Sacramenti hujus veritate ambigenti porrecturus erat, in carnem

versus

versus est. 2. Episcopi Orthodoxi, quibus Vandali linguas usque ab radicibus resecuerant, disertè, ut priùs, loqui perrexêre. Multîs ad hæc, magnîsque miraculîs claruêre SS. Benedictus, Severinus, Leonardus, Medardus, Brigida, &c. Plura percensent S. Gregorius M., S. Gregorius Turonensis, aliique.

Sæculum VII.

1. Quæ Romanorum Pontificum successio?

66. Sabinianus *ad*	606	76. S. Eugenius *ad*	657
67. S. Bonifacius III.	607	77. S. Vitalianus	672
68. S. Bonifacius IV.	615	78. Adeodatus	676
69. S. Deusdedit	618	79. Donus	678
70. S. Bonifacius V.	625	80. S. Agatho	682
71. S. Honorius	638	81. S. Leo II.	683
72. S. Severinus	640	82. S. Benedictus II.	685
73. Joannes IV.	642	83. Joannes V.	686
74. S. Theodorus	649	84. Conon	687
75. S. Martinus	655	85. S. Sergius	701

2. Quid de sæculi hujus Pontificibus generatim dicendum?

Magna omnes laude Ecclesiæ gubernacula tenuêre. Honorio Pontifici cætera laudatissimo id vitio jure vertitur, quòd Sergii Patriarchæ Constantinopolitani, Hæretici Monothelitæ artibûs inductus, ejusdem errorem mox atque innotuit, palam ac manifestè damnare neglexerit, ratus, nascentem hanc hæresim indictô utrinque silentiô compesci posse; cùm tamen experientia teste, sectarii silentium, quòd à Catholicis serva-

tum

tum cupiunt, ipsi minimè teneant, tantoque tunc nocentiùs, quantò tectiùs virus suum spargant, quasi ipsiusmet Apostolicæ sedis tolerantiâ tantùm non approbatum id sit. Bonifacio III. Ecclesiæ præsidente, nomen Episcopi Oecumenici, seu universalis, quod Patriarcha Constantinopolitanus contra jus fasque sibi arrogaverat, solemnî ipsius quoque Imperatoris Phocæ edictô vindicatum est, soli Pontifici Romano, tanquam Episcoporum Episcopo, omniumque Ecclesiæ Pastorum Pastori, cui Christus ipse oves suas omnes, & agnos pascendos tradidit. S. Bonifacius IV. magnificum delubrum, Pantheon dictum, ejectîs commentitiorum Deorum simulacrîs, DEIparæ, omniumque Martyrum honoribus dedicavit. S. Martinus Papa ab Imperatore Constante crudelissimè vexatus est, quòd Monothelitarum hæresi fortissimè se opposuerit.

3. Quis status Ecclesiæ?

Huic Chosroës Persarum Rex magnas clades intulit, imò & Heraclius, postquam Monothelitarum hæresi implicitus, totus à se ipso degeneravit. Ejus nepos Constans Imperator, dum memoratam modò hæresim totîs viribûs propagare nititur, se, remque Christianam pessumdedit. Quidam etiam Orientis Imperatores per vim jus sibi arrogaverant Papæ electionem assensu suo ratam habendi; sed Constantinus Pogonatus pristinam Ecclesiæ libertatem restituit; tametsi

Exar-

Exarchi, etiam contra Imperatoris mentem, jus illud prætensum aliquamdiu persequi sint ausi.

4. In quasnam regiones missi Evangelii præcones?

Tametsi in Africa, quam Saraceni occupaverant, Fidei lumen exstinctum est, id ipsum tamen in multis aliis Provinciis exoriri cœpit. In Flandria S. Eligius, in Franconia S. Chilianus verbi Divini sementem sparsit. Batavos, & Frisios cum Saxoniæ parte SS: Suitbertus, & Wulfrannus ad Christum adduxêre, &c. Judæi in Oriente, Hispania, & Gallia exilium, vel Baptismum eligere jubentur. Exeunte hoc sæculo S. Rupertus, Wormatiensis antea Episcopus à Theodone III. Bavariæ Duce invitatus, sacro hunc fonte abluit. Idem sacram Oettingæ ædiculam, non in Germania tantùm, sed apud exteras quoque nationes ob innumera maximaque miracula ad hoc usque tempus ibidem fieri solita celebrem, DEIparæ honoribus dedicâsse traditur.

5. Quæ hæreses exortæ?

1. An: 622. Mahometes, Judæô quôdam & Sergiô Monachô adjutoribûs, ex omnibus ferme sectis, ut omnes ad se pelliceret, suam conflavit sectam. Nam cum Sabellio negavit SS: Triados mysterium; Christo, quem Prophetam sanctum ex MARIA Virgine natum affirmavit, Divinitatem abrogabat cum Carpocrate; cum Judæis, & Ebionitis cir-

cum-

cumcisionem, crebras corporis lavationes, aliaque id genus ad salutem necessaria esse docuit: cum Anthropomorphitis DEUM finxit corporeum; cum Tatianistis vini usum suis prohibuit, &c. Atque hîs aliîsque innumerîs erroribûs, fabulîs, ineptiîs Alcoranus totus, quantus est, scatet. Execranda porrò hæc secta per totum ferme Orientem, & Africam celerrimè propagari cœpit. Neque id mirum; quippe veterator ille nequissimus reluctantes vi armorum; cæteros verò escâ voluptatum, in quibus cum Epicuri de grege porcis supremam hominis felicitatem posuit, catervatim in suas pertraxit partes. 2. Monothelitæ, quorum duces erant Cyrus, & Sergius Patriarchæ, ille Alexandrinus, hic Constantinopolitanus, quibus postea etiam Macarius Patriarcha Antiochenus accessit, nonnisi unicam in Christo voluntatem admittebant.

6. Quæ habita Concilia?

1. An: 680. Constantinopoli in Concilio Oecumenico VI. Monothelitæ damnatî fuêre. 2. An: 649. à S. Martino Papa centum, & quinque Episcoporum Conciliô Romæ coactô Monothelitarum hæresis condemnata: proscriptaque *Ecthesis* Heraclii, & *Typus* Constantis Imperatorum. Ecthesis sive expositio à Sergio, Typus sive credendi *formula* quædam à Paulo Patriarchis Constantinopolitanis dictorum Imperatorum nomine vulgabantur, quibus ad conciliandam seu po-

tius

tiùs turbandam Ecclesiæ pacem Catholici æquè ac Monothelitæ silere deinceps jussi sunt de una, aut gemina in Christo voluntate. Alia insuper Concilia alibi cùm ad profligrandas hæreses, tum ad morum disciplinam restituendam celebrata fuêre.

7. *Qui ritus inducti?*

1. Sabinianus campanarum pulsum. 2. S. Vitalianus Organa, aliaque instrumenta musica in templis adhibenda curavit. 3. Die Purificatæ Virgini sacra cerei consecrati, distributique: unde Festum seu *Missa Luminum.* 4. An: 680. Romæ Divino monitu Ara S. Sebastiani honoribus est erecta, sacraque ejus lipsana illuc trāslata ad propulsandam horribilem luem, quæ exinde mox cessavit. 5. Exaltationis S. Crucis solemnitas post insignem illam Heraclii victoriam de Chosròé reportatam multò illustrior haberi cœpit.

8. *Quo statu fuerat disciplina monastica?*

Etsi novus hôc sæculô Ordo Religiosus fundatus non est, priùs tamen instituti magìs semper magisque propagari cœpêre, præcipuè S. Benedicti familia, cui Principes quoque non pauci nomen dedêre.

9. *Qui sæculi hujus Scriptores aliique Sancti nominatiores?*

S Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus, & S. Maximus Abbas Martyr, gloriosi ambo Monothelitarum debellatores, S. Isidorus Episcopus Hispalensis, S. Ildephonsus Archi-Episcopus Toletanus, &c.

S. Oswal-

S. Oſwaldus Angliæ, S. Sigebertus Auſtraſiæ Rex, S. Emmeramus, S. Gertrudis Abbatiſſa Nivellenſis, &c.

10. Quæ miracula celebrantur?

Heraclius Imperator Chriſti crucem ex hoſte receptam non niſi ſuperbiſſimîs veſtibûs humili cum habitu mutatîs priſtinum in locum reportare potuit. Multa porrò magnaque miracula SS: Amandus, Columbanus, Gallus, Joannes Eleemoſynarius, &c. edidêre, quæ in eorundem Sanctorum actis fusè recenſentur. Nec pauca collegit Moſchus, ævi hujus Scriptor percelebris, qui in *Prato Spirituali*, à Synodo VII. laudato memorat, Panem Euchariſticum Seleuciæ ab Catholico heri hæretici famulo domi in armario repoſitum culmos poſtea, & ſpicas emiſiſſe, qui palàm dein oſtenſus eſt Epiſcopo, & populo, rei novitate prorſus attonitis.

Sæculum VIII.

1. Quinam Pontifices in Petri cathedra ſedêre?

86. Joannes VI. *ad*	705	93. Stephanus II. *ad*	752
87. Joannes VII.	707	94. Stephanus III	752
88. Siſinnius	708	95. S. Paulus I.	767
89. Cõſtantinus *ad*	715	96. Stephanus IV.	772
90. S. Gregorius II.	731	97. Hadrianus I.	795
91. S. Gregorius III.	741	98. S. Leo III.	816
92. S. Zacharias	752		

2. Ecquod horum Pontificum regimen?

Magnâ omnes curâ, & ſolicitudine rem Eccleſiæ adminiſtrabant. Gregorio II. Gre-

gorio III. Zachariæ, Stephano III., & Hadriano I. Exarchi, & Longobardorum Reges plurimum negotii facessivêre. Contra quorum iniquas violentasque machinationes Carolus Martellus, Pipinus, & Carolus M. eos strenue defendebant.

3. Qui erat Ecclesiæ status?

Sicut fidei doctrina à Christo, & Apostolis tradita indè ab Ecclesiæ exortu eadem semper sine ulla prorsus immutatione perstiterat; ità è contrario morum disciplina magnas identidem vicissitudines subiit. Atque hôc quidem sæculô primus ille Christianorum fervor, ac pietas haud parùm remisit, Regentûm maximè vitiô. Nam Græci Imperatores plerique vel hæresi erant infecti, vel hæreticorum fautores. In Gallia Reges ad Pipinum usque otiô ut plurimum, & voluptatibûs diffluebant. Hispaniam universam, Witiza Rege ejusq; successore in omnia se vitia effundentibus; Mauri inundârunt. In Italia Pontifices quò fortiùs constantiùsque pro DEO, & Ecclesia stabant, eò acerbiùs indigniùsque accipiebantur. Germania magnam partem densis idololatriæ tenebris immersa jacuerat. Clerus ipse à primæva illa morum integritate, & sanctitate magnopere desciverat, populo eorum, qui sacris æquè ac profanis præerant, exemplum, ut fit, imitante. At verò in Anglia, Scotiaque, Religio Catholica tantopere floruit, ut Sanctorum patria haud immeritò nominari potuerit.

4. Quæ

4. *Quæ gentes ad veræ fidei notitiam adductæ?*

S. Bonifacius natione Anglus, à S. Gregorio II. missus, Germanos Christiana fide imbuit, qui dein à S. Zacharia Papa primus Moguntinensium Archi-Episcopus An: 745. creatus, plures Germaniæ Episcopatus, quos inter Ratisbonensis, Eustadianus, & Herbipolensis, &c. annuente & confirmante Pontifice instituit, remque Christianam insigniter promovit, *Germaniæ Apostolus* meritò nuncupatus. S. Ludgerus porrò in Westphalia, S. Wilibrordus in Frisia, S. Rupertus, & Corbinianus in Germania superiore, S. Humbertus in Brabantia quàm plurimos Ecclesiæ adjunxit. Carolus M. Saxones victricibûs armîs suavi Christi jugo subjecit.

5. *Quæ hæreses exortæ?*

A: 726. Leo Isauricus Imperator, ejusque filius Copronymus, Imperii juxtà ac paternæ impietatis hæres cum Leone IV. impio pariter Copronymi filio bellum, quod jam olim Marcionitæ, Manichæi, aliique hæretici sacris imaginibus indixêre, totîs viribûs instaurârunt. An: 785. Felix Episcopus Urgellitanus, & Elipandus Archi-Episcopus Toletanus Nestorii hæresim ab inferis revocârunt, dum Christum secundùm naturam humanam non nisi adoptione Filium DEI esse asseverabant, ac proinde geminas ei personas, seu hypostases affingebant.

6. Quibusnam in Conciliis memoratæ hæreses condemnatæ fuêre?

An: 787. Concilium Nicænum secundum, inter Oecumenica septimum, à trecentis quinquaginta Patribus contra Iconomachos celebratum est, ubi Iconoclastarum hæresis damnata, sacrarumque imaginum cultus vindicatus. Felicis porrò atque Elipandi hæresis An: 792. in Ratisbonensi, ac biennio post in Francofordiensi Synodo damnata est. Complura alia Concilia alibi ad restituendam morum disciplinam instituta fuêre.

7. Quid de sacrîs ritibus memorandum?

1. Lege cautum est, nequis, nisi jejunus, Divinæ mensæ accumberet. 2. In defunctorum solamen, ac subsidium perpetua sacra anniversaria, sodalitatesque institutæ. 3. *Officium parvum*, ut vocãt, B. MARIÆ introductum. 4. Caroli M temporibûs Sacerdotibus eadem die iteratò sacris operari licuerat. 5. Mos distribuendi Eucharistiam pueris, qui Divino intererant Sacrificio antiquatus est.

8. Quis vitæ monasticæ progressus?

Piorum liberalitate, & munificentia plura in dies Monasteria condebantur, eò quòd res ibi Divina singulari pietatis studio, exemplo atque ædificatione peragebatur. S. Bonifacius Germaniæ Apostolus An: 744. Fuldæ; S. Hildegardis verò Caroli M. Augusta conjunx. An: 777. Campiduni celeberrimum Ord: S. Benedicti Cœnobium, quod dein

utrum-

utrumque principis Abbatiæ dignitate condecoratum eſt, condidere, &c. Nec pauci principali etiam, regioque orti ſtemmate in monaſteria ſe abdidêre, perpetuam ibidem ſervitutem DEO ſerrituri. Contrà paſſim Monachi è cœnobiis ad infulas, graviſſimaque Eccleſiæ negotia, ac munia evocabantur. Mulieribus non patebat aditus ad templa Monachorum, qui aliàs quoque ab externorum alloquio, & conſuetudine magnopere abhorrebant. Unde S. Hidulphus Abbas Medanenſis S. Spinulum jam vita functum à patrandis deinceps miraculîs abſtinere juſſit, ut hac ratione *externis* omnis viâ præcluderetur Monachorũ ſolicitudinẽ obturbandi.

9. Quinam doctrinâ, & miraculîs claruêre?

S. Germanus Patriarcha Conſtantinopolitanus, Venerabilis Beda, S. Joannes Damaſcenus cultûs ſacrarum imaginum propugnator acerrimus, S. Bonifacius Archi-Epiſcopus Moguntinus, qui in Friſia martyrii laureâ decoratus eſt.

S. Richardus Anglorum Rex, S. Wilibaldi Epiſcopi Euſtettenſis, & S. Wunibaldi Abbatis, ac S. Walburgæ ſacrarum Virginum Antiſtitæ parens, &c. S. Rupertum, Bojorum Apoſtolum, nonniſi ſub annum ſæculi hujus viceſimum è vita migrâſſe accuratiores tradunt hiſtorici.

10. Quibus præcipuè miraculîs Religio Chriſtiana confirmata eſt?

1. Crucifixi imago Beryti à Judæis perfoſſa,

fossa, largo sanguine manavit. 2. S. Joanni Damasceno manus dextra amputata restituitur à Virgine DEIpara. 3. Concilium Nicænum II. miracula à S. Platone M. in liberandis captivis patrata suô confirmat testimoniô. 4. S. Suibertus Episcopus, & S. Winocus Abbas multîs inclaruêre miraculîs. 5. S. Ludgerus Episcopus Monasteriensis, & Ven: Beda ævi sui miracula literîs cõsignârũt.

Sæculum IX.

1. Quinam hôc sæculô Pontificatum gessêre?

99. Stephanus V.	*ad* 817	109. Joan: VIII.	*ad* 882
100. S. Paschalis	824	110. Marinus	884
101. Eugenius II.	827	111. Hadrianus III.	885
102. Valentinus	827	112 Stephanus VI.	891
103. Gregor: IV.	844	113. Formosus	896
104. Sergius II.	847	114. Stephan: VII.	897
105. S. Leo IV.	855	115. Romanus	898
106. Benedict: III.	858	116. Theodor: II.	898
107. S. Nicolaus	867	117. Joan: IX.	900
108. Hadrian: II.	872		

2. Qua laude Pontifices isti rexêre Ecclesiam?

Perinsigni, si Stephanum VII. excipias, qui, postquam in sedem Pontificiam se intruserat, instigante potissimùm Sergio Antipapa, Formosi cadaver effossum, ac Pontificiîs exutum insignibûs, in Tiberim projici jussit. Hic dein à sede, quam invaserat, deturbatus, & in carcere strangulatus est. Joannes VIII. quòd impiis Photii, sedem Constantinopolitanam occupantis molitionibus constantia

minùs

minùs virili se opposuerit, ansam fors dedit fabellæ illi de Papa fæmina; quod ineptissimum absurdissimumque commentū evidentibûs pridem argumentîs, ipsôque adeò silentiô Scriptorum omnium, maximè Græcorum, Romanæ Sedi id temporis summopere adversantium, satis superque confutatum est. Quidam Formosum inter & Stephanum VII. interserunt Bonifacium VI., qui post Formosi obitum A. 896. Romanam Sedem invasit, tenuitque diebus quindecem.

3. Quis Ecclesiæ status nonô hôc sæculô?

Quàm studiosus tuendæ amplificandæque Ecclesiæ fuerat Carolus M. in Occidente, tam remissi erant in Oriente Imperatores Græci, qui proinde dignitate Imperatoria prorsus exciderunt. Cæterùm tametsi fidei doctrina nè minimum quidem detrimentum unquam ceperit, capereve potuerit; morum tamen disciplina, & eximius ille virtutum splendor, quo in primo Ecclesiæ exortu pusillus Christi grex tantopere inclaruit, crescente in dies Christianorum numero haud parùm defecerat.

4. Quibusnam in regionibus promulgatum est Evangelium?

S. Anscharius Episcopus Hamburgensis Suecos, & Danos; S. Cyrillus verò cum S. Methodio fratre suo germano Bulgaros, Moravos, & Bohemos, &c. Fidei Christianæ notitiâ imbuerunt.

5. Quinam hæretici Ecclesiam oppugnârunt?

1. Gotteſchalcus Monachus vagus, & exlex affirmaverat, DEUM, ſicut quosdam ad vitam, ità alios ad mortem æternam deſtinâſſe, hominesque ad peccandum impellere; nec velle omnes ſalvos fieri, ſed eos duntaxat, qui ſalvantur. Chriſtum pro electorum duntaxat ſalute mortem oppetiiſſe, &c. Quas hæreſes Lutherus, Calvinus, & Janſenius multis pòſt ſæculis reſuſcitârunt. 2. Photius nobilitate, opibus, aulæ favore, profanaque maximè eruditione turgidus, & ad quidlibet audendum projectus, poſtquã An: 858. in Sedem Conſtantinopolitanam involaverat, fundamenta jecit luctuoſo illi Græcorum ſchiſmati. Utque veterator hic verſutiſſimus nequitiæ ſuæ rationem obtenderet, Eccleſiam Romanam variorum errorum inſimulare eſt auſus, atque inter alia eidem exprobrabat, quòd illis Symboli verbis: *qui ex Patre procedit*, interſeruerit *Filioque*: quòd non feriâ quartâ, uti Eccleſia Græca, ſed Sabbatô ſuis jejunium imperet: quòd Matrimonii Sacramentum vilipendat, Clericos à nuptiis arcendo, &c. Ajebat inſuper, per ipſam Imperii Romani Conſtantinopolin translationem urbis illius Patriarchæ præ Epiſcopo Romano primas datas, & adjudicatas fuiſſe, &c. Ac licet ſchiſma hoc, ab impio Photio excitatum, haud multò poſt ſopitum fuerit; ſæculo tamen XI. à Michàéle Cerulario, inſtauratum in hanc uſque diem perdurat.

6. Quæ

6. Quæ Concilia celebrata?

1. In Synodo Oecumenica VIII. Constantinopoli A. 869. coacta, S. Ignatius Sedi Constantinopolitanæ, quâ per summum nefas ab impio Photio deturbatus erat, restituitur, sacrarumque imaginum cultus concordibûs denuo suffragiîs approbatur. 2. Gotteschalcus à pluribus Conciliis hæreseos damnatus, scriptîsque igni datîs, in perpetuam custodiam, nè porrò nocere posset, traditus est.

7. Quid de sacris ritibus dicendum?

1. Dies Omnium Sanctorum honoribus sacer Gregorii IV. jussu ab universa Ecclesia solemni ritu celebrari cœpit. 2. Gravi morbo oppressi *Confessione Sacramentali* peccata primùm expiabant, tum *extremæ Unctionis Sacramentó* muniebantur, morboque ingravescente sacrô demum Viaticô reficiebantur. 3. Jus viros ad Ecclesiastica munia idoneos nominandi Laicis quoque fuit concessum.

8. Quis disciplinæ monasticæ progressus?

Regula S. Benedicti in Occidēte magìs semper magisque propagata est: nec viri solùm & matronæ in Oriente æquè ac Occidente, in Monasteria sese abdidêre, sed pueri quoque, puellæque suave disciplinæ monasticæ *jugum portârunt ab adolescentia sua*, floremque & primitias ætatis DEO magna animi alacritate consecrârunt.

9. Quinam sanctitate, & doctrina celebriores?

Sanctitate præcelluêre, S. Anscharius Archi-Episcopus Hamburgensis, regionum Septem-

ptemtrionalium Apostolus, S. Fridericus Episcopus Trajectensis, S. Eadmundus Angliæ Rex, S. Ignatius Patriarcha Constantinopolitanus, &c.

Doctrinâ eminebat Alcuinus Caroli M. præceptor, dein Abbas S. Martini Turonensis, Eginchardus, qui à secretis fuit Carolo Magno, cujus res gestas literîs consignavit, Seligenstadiensis dein Monasterii conditor, & primus Abbas, Rabanus Maurus Abbas Fuldensis, ac postea Archi-Episcopus Moguntinus, Paschasius Radbertus Abbas Corbejensis; quem hæretici quidam omnium primum fuisse, qui doctrinã de transsubstantiatione, veraq; Christi in Eucharistiæ Sacramẽto præsentia tradiderit, proterve, more suo, mentiuntur; cùm utrumque illud dogma inde ab Apostolorum temporibus ab Ecclesia orthodoxa Divina semper fide creditum fuisse invictîs omnino argumentîs demonstrari possit. Neque ulla id temporis de ipsa dogmatis veritate, sed de modo duntaxat loquendi, quo Paschasius est usus, qui nonnullis novus, sed planè immeritò videbatur, controversia erat.

10. Quæ miracula patrata?

1. Ramirus Hispaniæ Rex prodigiosam à Mauris victoriam reportavit S. Jacobi Apostoli auspiciîs, qui fervente prælio, in àëre candido insidens equo, niveum vexillum rubræ crucis figurâ distinctum præferre conspectus est. Quapropter Rex victor edito diplo-

diplomate Hispaniam magno huic Evergetæ vectigalem fecit. 2. Caradignæ in Hispania pavimentum, sub quo tumulati jacent ducenti Monachi, à Saracenis ex odio fidei trucidati, quotannis sanguineo sudore madere conspicitur, quo die illustres hi pugiles martyrii laureâ coronati sunt. 3. SS. Anscharius, Eulogius, Rembertus, aliique plures miraculis claruêre.

Sæculum X.

1. Qui sæculi hujus Pontifices?

118.	Bened: IV. *ad*	903	130.	Marino II. *ad*	946
119.	Leo V.	903	131.	Agapet: II.	956
120.	Christoph:	905	132.	Joannes XII.	964
121.	Sergius III.	911	133.	Benedict: V.	965
122.	Anastasius III.	913	134.	Joan: XIII.	972
123.	Lando	914	135.	Benedict: VI.	974
124.	Joannes X.	928	136.	Donus II.	975
125.	Leo VI.	929	137.	Bened: VII.	984
126.	Steph: VIII.	931	138.	Joann: XIV.	985
127.	Joannes XI.	936	139.	Joann: XV.	996
128.	Leo VII.	939	140.	Gregor: V.	999
129.	Steph: IX.	942	141.	Silvest: II.	1003

2. Quid de Pontificibus hisce commemorandum?

Posteaquam Stephanus VII. priore sæculo omnium primus Petri sedem vitæ improbitate infamaverat, ejus vestigiis sæculo X. plures alii institêre. Tanti mali hæc erat origo: Adalbertus Tusciæ Comes longè potentissimus, ejusque conjunx Theodora, cum geminis filiabus Marozia, & Theodora, im-

mensæ

mensæ ambitionis, ac prostitutæ impudicitiæ mulieribus Romæ dominatum quasi & dictaturam exercebant, Pontifices suarum partium, nulla doctrinæ morumque ratione habita, per vim intrudendo. Horum è numero erat Sergius III. cujus tamen principia non tam mala esse, quàm credidit Baronius, nec pudendos fuisse progressus, nisi eos Maroziæ nobilis scorti amor infamâsset, Papebrochius, vir in omni historia longè versatissimus testatur, aitque temerè quædam eidem impingi. Quin etiam inter Pontifices de Ecclesia bene meritos numerandum censet, esto suam ipse famam incontinentiæ maculâ inquinârit. Joannes X. tametsi vitæ priùs esset minùs probatæ, atque artibus insuper, & potentiâ Theodoræ in Petri sedem intrusus fuerit, Pontificatum tamen tredecem & ampliùs annîs non malè administravit, vitæque anteactæ maculas, tum pœnîs de se sumptîs, tum à Divina Nemesi inflictîs eluisse creditur. Namque à Guidone Tusciæ Comite, instigante imprimis Marozia conjuge, de supremo dignitatis gradu in carcerem detrusus, nec multò post faucibus, ut ajunt, cervicali occlusus, suffocatus est. Eadem Marozia adnitente intrusus est Joannes XI. quinque circiter & viginti annorum juvenis, Maroziæ, &, uti meretrix hæc perhibuit, Sergii III. filius nothus, cæterà non malus, sed nec laude dignus, qui à fratre suo Alberico Pontificatu dejectus, & in carcerem cum im-

pia

pia matre ſua abductus eſt, ubi & mortem oppetîit. Joannes XII. modò memorati Alberici Tuſciæ Comitis filius, vix duodeviginti annos natus, præpotenti ſuorum factione & armis in ſupremo dignitatis Eccleſiaſticæ gradu collocatus, id quod tolerari iniquiſſimîs illîs temporibûs debuit, nè Eccleſia ſchiſmate, malorum omnium peſſimo, ſcinderetur. At licèt hic Pontifex vitam duxerit Chriſti Vicario indignam, non pauca tamen crimina à perſonato illo Luitprando, aliiſque, Leonis præſertim Antipapæ, quem Otho Imperator intrudendum curavit, partes ſequentibus, eidem afficta fuiſſe conſtat. Chriſtophorus poſt aliquot menſium Pontificatum per vim occupatum, à Sergio III. in monaſterium detruſus eſt, ubi paulò poſt obîit. Hunc quidam à Pontificum albo expungunt, uti & Landonem, poſt aliquot pariter menſium Papatum vitâ functum, cui illud probro vertitur, quòd importunîs, & vix non armatîs imperioſiſſimæ Theodoræ precibûs victus, Joannem à Bononienſi ad Ravennatenſem Epiſcopatum transferri ſit paſſus. Cæterîs Pontificibus muneri ſuo gnaviter intentis, Comites Tuſculani multum negotii faceſſiverunt, quibuſdam exilio, aliis carcere, aliis etiam morte mulctatis, ſuo ut arbitratu ſublegere poſſent Pontifices, tanto licet munere prorſus indignos. Calumniam porrò Silveſtro II. à Bennone hominum mendaciſſimo, impactam, & à jura-

tis

tis Pontificii nominis hostibus toties decantatam, satis superque refutant Scriptores coævi, qui eximiîs omnes laudibûs efferunt hunc Pontificem, virtute non minùs, quàm doctrinâ, ac matheseos præcipuè peritiâ præstantem; unde à quibusdam magiæ insimulabatur. Tanta temporum illorum iniquitas dicam, an ignorantia fuerat. Antipapas demum, quotquot Ecclesiam unquam conturbârunt, ad calcem Opusculi hujus ordine percensebimus. Hos inter Bonifacius VII. fuerat, qui sublatô Benedictô VI. in Petri sedem An: 974. se intrusit, de qua post mensem dejectus, direptâ Basilicâ Vaticanâ Constantinopolin aufugit, indeque An: 985. rediens, cùm solium Pontificium post Joannis XIV. mortem menses aliquot occupâsset, repentina morte interîit.

3. Quis Ecclesiæ status?

Calamitosior longè, quàm unquam aliàs sub ethnicis, vel hæreticis Imperatoribus, aliisq; mundi Monarchis; quò enim furiosiùs hi, Orco instigante, Ecclesiam oppugnabant, eò gloriosiùs hæc de idololatria, & hæresi semper triumphabat. At postquam perversô hôc sæculô infensissimus generis humani hostis ipsos adeò Principes, qui orthodoxos se profitebantur, eò induxit, ut electionem Pontificum tyrannicè sibi arrogare sint ausi; quot non exinde orta sunt mala? Cùm enim Pontifices in sanctam illam sedem per summum nefas intrusi, vitæ essent

minùs

minùs probatæ, tam Clerus, quàm populus probro ſibi haud duxit, ad ſummi ſacrorum Antiſtitis exemplum mores ſuos conformare. Hinc tanta rerum Divinarum ignorantia ſimul & incuria: hinc ſacrorum nundinatio: hinc ſacrilegi concubitus, malaque alia penè innumera. Nihilominùs Eccleſia tamen contra hos inferorum aſſultus, utut periculoſiſſimos, non ſolùm perſtabat ex Chriſti promiſſione invicta ſemper & immobilis, ſed novîs etiam incrementîs, & acceſſionibûs aucta eſt.

4. *Quænam incrementa illa?*

1. An: 965. Poloni cum Duce ſuo Mieciſlao. 2. An: 912. Normanni cum Rollone Duce ſuo. 3. An: 958. Slavi. 4. An: 988. Ruſſi Chriſto nomen dedêre. 5. An: 949. Dani cum Rege ſuo Haraldo Eccleſiæ penitùs ſe ſubjecêre.

5. *Num hæreſes quoque Eccleſiam infeſtârunt?*

Singulari DEI pro Eccleſia jugiter, etiam cùm dormire videtur, excubantis providentia factum eſt, ut ſæculum hoc ſolum & unicum nulla ſit nova hæreſi funeſtatum, nec factioſo ſchiſmate, cui perverſi quorundam Pontificum mores anſam præbere poterant, ſeceſſio ab Eccleſia à quoquam fuerit attentata; cùm quiſque ſanæ mentis clarè perſpexiſſet, improbos antiſtitum mores integritati ſanctitatique doctrinæ nîl quidquam poſſe officere.

6. *Num*

6. Num & Concilia celebrata?

Cùm nulla hôc ſæculô exorta ſit hæreſis, nullô eum in finem Conciliô Oecumenicô opus erat; plures tamen Synodi *particulares* ad inſtaurandam morum diſciplinam, in Germania præſertim, celebratæ fuerunt: Confluentiæ nempe, Treviris, Erfordiæ, Ingelhemii, & Auguſtæ Vindelicorum, &c.

7. Quid de ſacris ritibus memorandum?

Joannes XIII. campanas ſolemni conſecratione ſacro uſui dedicare cœpit, cujuſdam è Cœlitibus nomine impoſito: Joannes XV. verò Romæ in Concilio Lateranenſi An: 993. S. Udalricum Epiſcopum Auguſtanum ritu publico & ſolemni, editoque etiam diplomate, ſeu Bulla, ut vocant, *Canonizationis*, quorum neutrum antea uſitatum, Sanctorum faſtis adſcripſit.

8. Num diſciplina monaſtica etiam tum viguit?

1. Ineunte hoc ſæculo Ordo Cluniacenſis, tot virorum ſanctitate illuſtrium ſeminarium, à Bernone Abbate in pago Cluniaco fundari cœptum, S. Benedicti diſciplinam paulatim, ut fit, collabeſcentem, feliciter inſtauravit. 2. Eodem hoc ſæculo vergente S. Romualdus Abbas Ordinem Camaldulenſium inſtituit, additîs Regulæ S. Benedicti peculiaribûs quibûſdam ſtatutîs.

9. Num etiam ferreô hôc, obſcurôque ſæculô fuêre, qui ſanctitate, & doctrina inclaruerint?

Imò vix aliud ſæculum tot Sánctis utriuſq; ſexûs,

sexûs, regia etiam dignitate fulgentibus, illustratum est. Nam ut taceam Orientis juxtà, & Occidentis Imperatores pientissimos, Sedique Apostolicæ addictissimos, Robertum item Galliæ Regem miraculîs clarum, sanctitate eminuêre Edvardus II. Angliæ, Olaus Norwegiæ, Stephanus Hungariæ, Wenceslaus Bohemiæ Rex, Henricus Bavariæ Dux, postea Imperator, cum Kunegunde Virginea sua cōjuge, Mathildis Othonis M. mater cum Editha prima, & Adelhaide altera ejusdem conjuge, Bruno Archi-Episcopus Coloniensis Othonis M. frater germanus, Colomannus regio Scotorum sanguine ortus, Editha Edgari Angliæ Regis soror, Virginum sacrarum Antistita, Pelagius Regiæ itidem stirpis adolescens, qui atrocissima subire tormenta maluit, quàm integritatis, pudicitiæque detrimentum facere; Episcopi item Adalbertus Pragensis Ruthenorum Apostolus, Bernardus Hildesiensis, Conradus Constantiensis, Dunstanus Cantuariensis. Heribertus Coloniensis, Lambertus Ultrajectensis, Oswaldus Vigorniensis, Sisenandus Compostellanus, Udalricus Augustanus, Wolfgangus Ratisbonensis, Elias, & Quarinus Vallesiæ Comites & Episcopi: Romualdus ejusque discipuli Joannes, Benedictus, & Bonifacius Imperatori Othoni III. sanguine junctus, Prussorum, & Slavorum Apostolus, Berno, Odo, Ademarus, Majolus, & Odilo Abbates Cluniacenses, &c.

Doctrinâ celebriores fuêre Re- no Abbas Prumienſis, Leo Imperator, *Sa- ns* cognominatus, Simeon Metaphraſtes, SS: Odo, & Odilo, Atto Vercellenſis Epiſcopus, Luitprandus Epiſcopus Cremonenſis, cujus hiſtoriam Germanus quidam Scriptor anonymus continuâſſe videtur, &c.

10. Num hoc quoque ſæculum illuſtratum eſt miraculîs?

Hæc nec iſtô, nec aliô unquam ſæculô defuêre. 1. Dynaſta quidam dæmoniacus ex Othonis M. comitatu Romæ ſolo vinculorum Petri contactu à ſtygio obſeſſore extemplò manumiſſus eſt. 2. In Synodo Vintonienſi Chriſti è cruce pendentis effigies ad S. Dunſtani preces pro Monachis probis contra improbos Clericos diſertè loqui audita eſt. 3. SS: Udalricus, Conradus, Majolus, Nilus Abbas, &c. claruêre miraculîs, quorum complura Regino, & Frodoadus Abbas, aliique literîs mandârunt.

Sæculum XI.

1. Quinam Pontifices Eccleſiæ gubernacula tenuêre?

142. Joan: XVII. *ad*	1003	151. S. Leo IX. *ad*	1054
143. Joan: XVIII.	1009	152. Victor II.	1057
144. Sergius IV.	1012	153. Stephanus X.	1058
145. Bened: VIII.	1024	154. Nicolaus II.	1061
146 Joan: XIX.	1033	155. Alexãder II.	1073
147. Bened: IX.	1044	156. S. Greg: VII.	1085
148. Gregor: VI.	1046	157. Victor III.	1087
149 Clemens II.	1047	158. Urbanus II.	1099
150 Damaſus II.	1048		

2. Quid

2. *Quid de Pontificibus istis peculiari notatione dignum occurrit?*

Magna omnes laude Ecclesiam gubernârunt, exceptô Benedictô IX. Parentis sui Alberici Comitis Tusculani factione, & Tyrannide in Sedem Apostolicam intrusô, qui licet tunc duodecem, vel ex aliorum sententia decem & octo, aut viginti esset annorum, summôque sacerdotiô ob mores perversos prorsus indignus, majoris tamen mali metu ab Ecclesia est receptus. Joannem XIX, tametsi auctoritate, ut creditur, & largitionibus Comitum Tusculanorum in Benedicti VIII. fratris sui germani locum sit subrogatus, vitam mirificè ab omnibus laudatam duxisse *Stella* testatur. Joannes re ipsa XVI. appellatus est XVII. ea de causa, nè edicta, & Bullæ Joannis XVI. Antipapæ nomine sparsæ, cùm veri hujus Pontificis actis confunderentur. Gregorius VI. Joannes Gratianus antea dictus, Pontifex laudatissimus, falsò à quibusdam Simoniæ accusatur; nam licet Benedictum IX. pactâ pecuniæ summâ permoverit, ut Pontificatu se abdicaret, id tamen non alia egit mente, quàm ut Ecclesia dignum exinde Pontificem liberè posset eligere. Nec alium Romani digniorem esse judicabant, quàm Joannem hunc, qui Gregorii VI. nomine assumpto, postea in Synodo Sutrina Pontificatum pacis studiô sponte cessit Clementi II. Saxoni, Bambergensi priùs Episcopo, cui successit Damasus II. Bavarus,

varus, Episcopus antea Brixinensis, & huic S. Leo IX. Alsata è Comitum Dagsburgicorum prosapia, indeque Victor II. Suecus è Comitum Calvensium stemmate Episcopus Eystettensis; post hunc verò Stephanus X. è Lotharingiæ Ducibus, sanctitate, & miraculis clarus, perinde atque Alexander II. sanctissimus itidem Pontifex. Verùm inter hos omnes & doctrinâ, & sanctitate, multis ante ac post mortem miraculîs testatâ, eminuit S. Gregorius VII. Hildebrandus antea dictus, quem Scriptores coævi summîs efferunt laudibûs, si Bennonem, à Guiberto Antipapa Cardinalem creatum, excipias, cujus imprudentissima mendacia, & enormes calumnias tanquam oracula suspiciunt hæretici, hisque nihilo meliores pseudopolitici, qui *nec DEUM timent, nec hominem reverẽtur*, sed jura omnia Divina æquè ac humana susque deque habent, dummodo iis placeant, quorum nutum præ Divinis adeò mandatis, religione, & conscientia observant, adorantque.

3. *Quis Ecclesiæ status?*

Hinc acerbissimè afflixit Henricus IV. non Imperator, hoc est: *Advocatus, & Defensor*, sed hostis Ecclesiæ infestissimus potiùs appellandus, utpote qui sacros ejus proventus, ipsumque adeò Christi patrimonium tum in luxum, & luxuriam, tum in stipendia militum, quos ad Ecclesiam oppugnandam conduxit, immani sacrilegio profudit; Sacerdotes, & Episcopos effrenatæ suæ libidini, iteratæ

ratæ perfidiæ, perjuriis, sacrilegiis, crudelitati planè inauditæ repugnantes, aut conjecit in vincula, aut trucidavit, substitutîs in eorum locum hominibûs profligatissimîs, qui vel plus pecuniæ repræsentabant, vel immaniore odio furoreque insectabantur Christi Vicarium. Verùm his aliisque pluribus machinationibus prævalere haud poterant *inferorum Portæ*, sed invicta prorsus tum aliorum Pontificum, tum præcipuè S. Gregorii VII. *instantis opportune, importune arguentis, obsecrantis, increpantis, &c.* virtute, & constantiâ restituta Ecclesiastica disciplina, sacrilega Clericorum incontinentia, rerumque sacrarum nundinatio coërcita, jura, immunitasque Ecclesiastica strenuè vindicata, impii Henrici asseclæ, consiliarii, scelerumque socii horribili morte à DEO mulctati, Henricus ipse ab omnibus tandem destitutus, Imperiique insignibus à suomet filio exutus, ac brevi pòst repentina morte ad DEI tribunal citatus est, cujus, utpote Ecclesiæ diris etiam tum devoti cadaver quinque ipsos annos insepultum horrori omnibus, & execrationi fuit, dum è contrario sacrum S. Gregorii VII. corpus annîs ab obitu quingentîs integrum omnino & incorruptum est repertum, DEO Vicarii sui longè fidelissimi sanctitatem pluribûs miraculîs toti orbi testificante.

4. *Quibusnam regionibus Evangelii lux oborta est?*

1. Universum Hungariæ regnum S Stephani

Regis operâ planè Apoſtolicâ Chriſto, ejuſque Eccleſiæ ſubiicitur. 2. Religio orthodoxa ſacrîs expeditionibûs hôc ſæculô in Palæſtinam ſuſceptîs, ibidem cœpit refloreſcere.

5. Quinam hæretici contra Eccleſiam inſurrexêre?

1. Agmen ducit Berengarius Andegavenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus, Sacramentariorum anteſignanus, qui veram Chriſti in Euchariſtia præſentiam primus negare auſus eſt: ad extremum tamen reſipuit, moriènsque ſuarum quidem noxarum veniam à DEI clementia ſperare ſe dixit ob peractam rite pœnitentiam; vehementer tamen Divinam formidare juſtitiam ob peccata aliena, eòsque præcipuè, quos perversâ ſuâ doctrinâ in hæreſim induxiſſet. 2. Michàël Cerularius Patriarcha Conſtantinopolitanus, hominum ſuperbiſſimus, dum Pontifice Romano, quem tamen ſolum Chriſtus ipſe ſupremum ovium ſuarum omnium paſtorum conſtituit, inferior eſſe recuſabat, impii Photii ſchiſma, & divortium cum Latina Eccleſia inſtauravit. Utque nequitiæ ſuæ tegumentum quæreret, varios eidem, ſed immeritò prorſus, exprobravit errores, cùm funeſti illius ſchiſmatis potiſſima, ſi non unica cauſa fuerit ſuperbia, hæreſeon omnium mater, nutrix, & gerula.

6. Quid in Conciliis potiſſimè decretum fuit?

1. Berengarii hæreſis pluribus in Conciliis damna-

damnata eſt. 2. Plures itèm Synodi celebratæ ad reſtituendam diſciplinam Eccleſiaſticam, exterminandam ſacrorum nundinationem, & ſacrilegum concubinatum. 3. Jus eligendi Pontificem ſolis Cardinalibus aſſertum à Nicolao II. in Cōcilio Romano A. 1059.

7. Qui ritus inducti?

1. Pœnitentiæ publicæ, eæque auſteræ admodum ac diuturnæ, prioribus ſæculis ad expiandas noxas irrogari ſolitæ, in ſacras ſubinde expeditiones, piasque peregrinationes commutatæ fuêre. 2. Inſigne militum ad ſacrum bellum Urbani II. auſpiciis proficiſcentium crux erat purpurea dextro humero aſſuta. 3. *Corporalia*, ut vocant, ſive ſacra lintea reſtinguendis incēdiis exoptato eventu fuêre adhibita. 4. Solennem omnium pia morte defunctorum memoriam die. 2. Novembris à S. Odilone Abbate Cluniacenſi in ſuis primum monaſteriis fieri cœptam, univerſa dein Eccleſia faciendam curavit.

8. Qui Ordines Religioſi inſtituti?

1. S. Joannes Gualbertus, Nobilis Florentinus, Ordinem à Valle Umbroſa, ubi primum Monaſterium exſtruxit, nuncupatum condidit. 2. S. Stephanus, Nobilis Gallus, inſtituit Ordinem auſteræ admodum diſciplinæ, cui Grandimontium, à Monachis poſt S. Stephani obitum Divino monîtu incoli cœptum, nomen hoc indidit. 3. S. Bruno Coloniæ Agrippinæ à Parentibus genere ac virtute claris oriundus, cum ſex ſociis in

rupem altissimam, & asperrimam, cui Carthusiæ nomen, secedens, prima Ordinis sui fundamenta An: 1086. jecit. 4. Occasione ignis sacri in Gallia vehementer grassantis, à Gastone Nobili Gallo instituta est pia primùm Congregatio, quæ deinde in Ordinem Canonicorum Regularium S. Antonii coaluit, quorum officium est operam suam prædicto morbo laborantibus commodare. 5. S. Robertus Abbas Molismensis Ordinem, cui à Cistertio, solitario Burgundiæ loco nomen, instituit, à S. dein Bernardo mirificè propagatum.

9. Quinam sanctitate, & doctrinâ floruêre?

S. Abo Floriacensis Abbas, S. Emericus S. Stephani Regis Hungariæ filius, S Edvardus III. Angliæ Rex, S. Benno Episcopus Misnensis, S. Stanislaus Episcopus Cracoviensis, S. Canutus Daniæ Rex, S. Margaritha Scotiæ Regina, &c.

Doctrinâ excelluêre S. Bruno Episcopus Herbipolitanus, Conradi II. Imperatoris consanguineus, Berno Abbas Augiæ divitis, quam insigni quoque virtute, miraque eruditione illustravit, B. Hermannus *Contractus* è Comitum Veringensium prosapia, auctor Antiphonæ *Salve Regina*, *&c.* B. Petrus Damianus Cardinalis, Episcopus Ostiensis, Lambertus Schafnaburgensis, Monasterii Hirschfeldensis, & Marianus Scotus Fuldensis Monachus, Paulus Bernriedensis Canonicus Regularis, Gerochus Præpositus Reichersper-

gensis

gensis in Bavaria, Bertoldus Presbyter Constantiensis, qui Hermanni Contracti chronicon continuavit, &c.

10. Quibûs miraculis Ecclesia illustrata est?

1. S. Stanislaus Episcopus Cracoviensis virum Petrum nomine triennio abhinc demortuum multîs spectantibûs ad vitam revocavit, secumque ad Regium tribunal deduxit, ut de agro, quem pro sua quondam Ecclesia ab ipso emerat, testimonium publicè diceret. 2. Ad S. Guntheri Anachoretæ preces afflatus repentè avolat è mensa S. Stepavo afflatus repentè avolat è mensa S. Stephani Hungariæ Regis. Miraculîs celebriores fuêre SS: Benno, & Stanislaus Episcopi, S. Joannes Gualbertus, & S. Stephanus, cujus crebra miracula Grandimontii patrata, cùm ingentem hominum frequentiam attraxissent, Petrus Abbas amore sacræ solitudinis S. huic demissè supplicavit, imò & præcepit, patrandis ut miraculis desisteret. Morem gessit Sanctus, quoad Petrus superstes fuit; hoc verò mortuo, novis illico maximisque, ut antea, prodigiis inclaruit. Plura ævi sui miracula recensent B. Petrus Damiani, Adamus Bremensis, Glaber, aliique.

Sæculum XII.

1. Quo ordine Romani Pontifices sibi successêre?

159. Paschal: II. *ad* 1118	163. Innocēt: II. *ad* 1143
160. Gelasius II. 1119	164. Cælestinus II. 1144
161. Callistus II. 1124	165. Lucius II. 1145
162. Honorius II. 1130	166. Eugenius III. 1153

167. Anaſtaſ: IV.	1154	171. Urbanus III.	1187
168. Hadrian: IV.	1159	172 Gregor: VIII.	1187
169. Alexand: III.	1181	173. Clemens III.	1191
170. Lucius III.	1185	174. Cæleſtin: III.	1198

2. Quid de hiſce Pontificibus Hiſtorici memorant?

Seduli quiſque Paſtoris munia ſtrenuè obierant. Diuturna porrò controverſia Pontifices inter & Henricos IV. & V. de Eccleſiaſticis Imperii Ordinibus in clientelam ſuſcipiendis à Calliiſto II. compoſita tandem ac dirempta eſt. Eugenius III. S. Bernardi diſcipulus in ſummo illo dignitatis faſtigio poſitus, nihil admodum de monaſticæ diſciplinæ aſperitate remiſit, miraculîs poſt obitum clarus. Alexander III. laudatiſſimus itidem Pontifex, Imperatoris Friderici Ænobarbi, triumque ejuſdem Antipaparum, qui infelici omnes morte periêre, molitionibus fortiſſimè ſe oppoſuit.

4. Quis Eccleſiæ ſtatus?

Triplici hæc ſciſſa eſt ſchiſmate. Primùm excitavit Henricus V. Imperator, qui Gelaſio II. legitimo Pontifice repudiato, Mauritium Burdinum intrudendum curavit, Gregorii VIII. nomen ſibi arrogantem. Secundi ſchiſmatis auctor fuit Petrus Leonis homo nequiſſimus, verſutiſſimusque, origine Judæus, qui artibus peſſimis in S. Petri legitimique ejus Succeſſoris Innocentii II. ſedem ſe ipſe intruſit, Anacleti II. nomen uſurpans. Tertium ſchiſma induxit foviтque Fridericus

cus I. Imperator, qui ternos Antipapas, continenter sublectos, omnibûs opibûs viribùsque adjuvit. Verùm uti aliàs semper, ità hìc quoque gloriosè triumphavit Ecclesia, ac præcipuè quidem de Friderico I. Imperatore, qui ex præpotente Ecclesiæ oppugnatore in strenuum ejusdem propugnatorem mutatus, ingenti cum exercitu in Palæstinam contendit, Hierosolymam recuperaturus. Plures hujusmodi expeditiones hôc sæculô sunt susceptæ eventu tamen minùs prospero ob Christianorum maximè flagitia, & discordias.

4. *Quæ regiones sacra Christiana suscepêre?*

Pomeraniæ Ducatum S. Otho Episcopus Bambergensis è Comitum Andecensiū stemmate sub annum 1109. Livoniam verò S. Meinardus Christo adjunxit primus gentis illius Episcopus An: 1186. inauguratus.

5. *Quæ hæreseon lolia progerminârant?*

1. Petrus de Bruis, & Henricus ex Monacho infamis apostata, Lutheri, & Calvini prodromi, rejiciebant Missæ Sacrificium, cultum, & invocationem Sanctorum, preces pro defunctis, Baptismum parvulorum, traditiones, sanctorumque Patrum monumenta, &c. Petrus in Gallia infami rogo impositus est, Henricus verò in perpetuam datus custodiam, nè plures corrumperet. 2. Waldenses à Petro Waldone cive Lugdunensi nomen sortiti, damnabant cultum imaginum, confessionem auricularem, extremam Unctio-

nem, Indulgentias, Purgatorium, &c. In hos hæreticos, à pluribus Conciliis damnatos, gravissimis pœnis animadvérterunt Imperator, Galliæque & Aragonum Reges. 3. Albigenses, viperea Waldensium progenies, novos prioribus errores addebant, ridebantque omnes ritus, ac cæremonias Ecclesiæ, quam speluncam latronum, ac meretricem Babylonicam appellabant.

6. Quid in Conciliis actum?

Tria hôc sæculô Concilia Oecumenica Romæ in Lateranensi Basilica celebrata fuêre. In primo, cui ampliùs trecenti Episcopi interfuêre, actum de Sacerdotii, & Imperii concordia ab Henrico IV. & V. aliquamdiu disturbata: de instauranda item morum disciplina, sacroque bello continuando. In secundo damnati à mille ferè Episcopis Petrobusiani, & Arnaldus Brixiensis, qui aliquot post annis vivus est exustus: rescissa quoque acta omnia Anacleti Antipapæ, &c. In tertio, cui trecenti aderant Episcopi, diris devovebantur Waldenses Hæretici in varias sectas divisi, multaque alia salubriter sanciebantur. Prætèr tria hæc generalia, ad quinquaginta insuper Concilia *particularia* hôc sæculô celebrata fuêre, tum contra grassantes hæreses, tum ad tollenda schismata, morumque corruptelas.

7. Qui ritus recepti fuêre?

1. Illibata Virginis DEIparæ Conceptio ab Ecclesia Lugdunensi An: 1136. solemni ritu cele-

celebrari cœpta. 2. Pœnitentiæ publicæ minùs ſemper minùſque frequentari, inque alia opera pia commutari ſolebant. 3. Mos, quo profani etiam homines meritorum religioſæ cujuſdam familiæ participes fiebant, cœpit invaleſcere.

8. Qui novi Ordines Religioſi?

Hôc ſæculô occaſione ſacrarum expeditionum tres Equitum Ordines inſigniores cœperunt effloreſcere, nempe 1. Melitenſium ſub annum 1104. cujus primus Magiſter fuit B. Gerardus. 2. Templariorum, à vicina Templo Hieroſolymitano habitatione nomen ducentium An: 1118. 3. Teutonicorum An: 1119. S. Norbertus An: 1120. Ordinem Canonicorum Regularium, cui à Præmonſtrato, deſerto olim Galliæ loco, nomen inſtituit. De Ordinis porrò Guilielmitarum auctore variant Scriptores.

9. Quinam ſanctitate, & doctrinâ celebratiores?

S. Anſelmus Epiſcopus Cantuarienſis, S. Norbertus Tanchelini hæreſeos exterminator, S. Bernardus Ordinis Ciſtercienſis totiùſque Eccleſiæ ingens lumen, & columen, Rupertus Abbas Tuitienſis Ord: S. Benedicti, Ven: Petrus Abbas Cluniacenſis, Hugo, & Richardus de S. Victore, uterque Canonic: Reg: S. Auguſtini. Guerricus Abbas Ciſtercienſ:, Otho Epiſcopus Friſingenſis, Petrus Lombardus Epiſcop: Pariſ: &c.

10. *Quibus*

10. Quibus miraculis Religio orthodoxa confirmata est?

Ingens ægrotantium multitudo guſtatis panibus, quos S Bernardus crucis ſigno luſtraverat, repentè convaluit, uti ipſe palàm prænunciârat. Complura alia miracula edidêre SS: Bernardus, Norbertus, Malachias, Iſidorus agricola, &c. literîs verò conſignârunt Petrus Abbas Cluniacenſis, Sigebertus Gemblacenſis, &c.

Sæculum XIII.

1. Quinam Christi in terris Vicarii?

175.	Innoc: III.	*ad* 1216	184.	Innoc: V.	*ad* 1276
176.	Honorius III.	1227	185.	Hadrian: V.	1276
177.	Gregor: IX.	1241	186.	Joan: XX.	1277
178.	Cæleſtin: IV.	1241	187.	Nicolaus III.	1280
179.	Innocēt: IV.	1254	188.	Martinus IV.	1285
180.	Alexand: IV.	1261	189.	Honorius IV.	1287
181.	Urbanus IV.	1264	190.	Nicolaus IV.	1292
182.	Clemens IV.	1268	191.	S Cæleſt: V.	1296
183.	Gregorius X	1276	192.	Bonifa: VIII.	1303

2. Qua laude hi ſuum obiêre munus?

Omnes ad commune Eccleſiæ bonum gnaviter intenti, vitæ erant probatiſſimæ, conſtantiæque in extirpandis hæreſibus, morumque corruptelis prorſus invictæ. Innocentius III. ex Signiæ Comitibus, Pontifex verè Optimus Maximus, à ſupremis Chriſtiani orbis capitibus maximopere ſuſpiciebatur. Innocētius IV. virtute atque eruditione eximius, ad declinandas Friderici II. inſidias in Galliam

liam se recipere coactus est. Martinus re ipsa II. sed à plerisque, qui duos Marinos Pontifices cũ Martinis confundunt, IV. dictus, multîs à morte miraculîs claruit. S. Cælestinus V. Pontificatu, quem quinque gessit mensibus, sponte se abdicavit, non Card: Benedicti Cajetani ejus postea Successoris instinctu, utì testes omni exceptione majores asseverant, sed amore sacræ solitudinis, cui à puero assueverat. Bonifacium VIII. libertatis, juriumque Ecclesiasticorum assertorem ac vindicem strenuissimum, quem idcirco Philippi IV. Galliæ Regis asseclæ, & assentatores atrocissimîs calumniîs proscindunt, omni sceleris suspicione absolvunt tum Scriptores coævi, neutri parti obnoxii, tum ejusdem Pontificis cadaver annis ab obitu trecentis An: 1605. 15. Octob: Româ, imò & Ecclesia universa applaudente omnis corruptionis expers inventum, tum demum pœnæ gravissimæ Philippo à DEO ob Vicarium suum tam indignè habitum irrogatæ, uti in Opusculo III. innuimus.

3. Quis Ecclesiæ status?

Innocentius IV. quinque gravissimas, quibus cum Ecclesia tunc conflictabatur, calamitates cum 5. Christi vulneribûs comparabat. Has inter prima erat Græcorum schisma. 2. Hæreses per Galliam potissimùm grassantes. 3. Terræ sanctæ amissio. 4. Friderici II. Imperatoris Ecclesiam, cujus *Advocatus* ac *Defensor* ex officio esse debuerat, mul-

tifa-

tifariè vexantis violentia. 5. Tartarorum in terras Christianorum irruptio. Atque his aliisque machinis penè innumeris Ecclesiæ arx oppugnari quidem, at expugnari nunquam potest. Hac spe fiduciaque animatus Simon Monfortius An: 1213. cum mille duntaxat peditibus, equitibusque octingentis centum millium hæreticorum exercitum ad urbem Tolosam penitùs profligavit, ex suis nonnisi unico equite, & octo peditibus desideratis.

4. Quæ regiones ab idolorum cultu ad Religionem Christianam sunt traductæ?

Viri Apostolici complures è Religiosa S. Dominici, & S. Francisci familia à Sede Apostolica in Græciam, Norwegiam, Bulgariam, Armeniam, Indiam, Æthiopiam, Tartariam missi paganos plurimos Christianis sacris initiârunt. Honorius IV. Albanensis etiam tum Episcopus in Norwegia Christi Evangelium promulgavit. Prussiam Equites Teutonici ab ethnica superstitione purgârunt.

5. Quas suppetias prioribus hæreticis Orcus submisit?

In Gallia potissimùm magnas animarum strages edidit Albiensium hæresis, quam præ cæteris S. Dominicus miraculìs, & gladiô spiritûs, Monofortius verò, dux belli sacri ab Innocentio III. indicti, vi armorum exterminatum ibant. In Italia An: 1260. pia flagris se cædendi consuetudo in superstitionem tandem, imò & hæresim, plures dein

regio-

regiones hôc, & sequenti sæculô pervagatam, degeneravit.

6. Quid in Conciliis definitum est?

Præter alias Synodos, quæ contra hæreses, morumq; corruptelas pluribus in locis cogebantur, tria hôc quoque sæculô Concilia Oecumenica celebrata fuêre, nempe An: 1215. Lateranense IV. inter generalia XII. præsidente Innocentio III. ubi damnati Albigenses, aliiq; hæretici: cùmque primus ille Christianorum fervor Confessionis, & Eucharistiæ Sacramenta frequentandi magìs semper magìsque refrigesceret, lege cautum est, ut quisque semel saltem quotannis de peccatis confiteatur, mensæque Eucharisticæ circa festa Paschalia accumbat An: 1245 in Concilio Lugdunensi I. & Generali XIII præside Innocentio IV. Fridericus II. Imperator Ecclesiæ communione repulsus, decretaque insuper est expeditio in terram sanctam ductore S. Ludovico Galliæ Rege. An: 1274. in Lugdunensi II Generali XIV. præsidente itidem Papa Gregorio X. redintegrata Græcam inter, & Latinam Ecclesiam concordia, quæ tamen haud diu viguit: actum quoque de recuperanda Palæstina, &c.

7. Qui sacri ritus inducti?

1. Urbanus IV. An: 1264 solemnitatem SS. Corporis Christi quotannis in Ecclesia universa ritu solemni celebrandam instituit, cui occasionem dedit, tùm ingens illud miraculum, quo species Sacramentales in sangui-

nem verſæ, tum B. Júliana Virgo DEO dicata, quæ hac de re jam antè divinitùs edocta est. 2. Ad Virginem DEIparam verbis Archangeli conſalutandam populus quotidiano æris campani pulſu excitatur. 3. S. Dominicus auctor eſt Roſarii, quòd pietatis exercitium DEIparæ acceptiſſimum, hominibus utiliſſimum. 4. Innocentius IV. Cardinales purpurei galeri inſignibûs condecoravit, ut memores eſſent fundendi, ſi quando opus foret, ſanguinis quoque pro Eccleſiæ bono. 5. In Concilio Lugdunenſi II. áccuratè præſcribitur, quid in *Conclavi* pro eligendo Pontifice obſervandum. 6. Bonifacius VIII. tiaram Pontificiam duplici coronamento circumdat, cui poſtea tertium addidit Urbanus V. non oſtentationis, ſed pietatis ergò. 7. Auſtera admodum jejunii lex poſterioribûs ſæculîs plurimùm mitigata eſt. Nam duodecem ſæculis præcedentibus non ſolùm à piſcibus, & lacticiniis, ſed à vino quoq; & oleo, ac cōdimētis, ſale excepto, abſtinendum erat, ſolaque *Xerophagia*, ſive eius aridorum, & quidem toto verni jejunii tempore nonniſi poſt ſextam à meridie horam permiſſus erat. Hôc tamen ſæculô conſuetudo invaluit, ut poſt horam tertiam pomeridianam corporibus cibus indulgeretur. 8. Sacræ *Inquiſitionis Officium* contra hæreticam pravitatem S. Dominico, Albigenſium hæreticorum malleo, demandatur. 9. Bonifacius VIII. annum *Jubilæum* 1300. ſolemniore

ore ritu celebrandum indixit. 10. Iis, qui lacio bello nomen dabant, peculiares *Indulgentiæ* sunt concessæ.

8. *Quæ Religiosæ familiæ institutæ?*

1. Ordinem Ss: Trinitatis redemptionis captivorum à S Joanne de Matha, & S. Felice Valesio institutum Innocentius III. An: 1198. vel certè An: 1209 confirmavit. 2. S. Franciscus Assisias An: 1208 Ordinis sui, dein ab Innocentio III & Honorio III. approbati, fundamenta jecit. 3 Ordinem Prædicatorum auctore S Dominico confirmavit Honorius III. An: 1216. 4 Carmelitis circa montem Carmelum dispersim degentibus B. Albertus Patriarcha Hierosolymitanus sub annum 1209 regulam conscripsit, ab Honorio III. An: 1226. approbatam. 5. Ordinis B. MARIÆ de Mercede redemptionis captivorum auctor est S. Petrus Nolascus, adjutoribus S. Raymundo Pennafortio, & Jacobo I. Arragonum Rege 6. Ordo Servorum B. V. MARIÆ An: 1233. originem duxit à septem nobilibus Florentinis. 7 Alexander IV. plures Eremitarum congregationes An: 1256. in unum corpus, & Ordinem redegit, S. Augustini regulam sub uno capite profitentem. 8 Cælestini Cælestinum V. Papam, Silvestrini B. Silvestrum Guzolinum, Eremitæ S. Pauli primi anachoretæ Eusebium Strigoniô Hungariæ urbe oriundum, Religiosæ familiæ suæ ducem ac parentem venerantur: hic tamen ordo Paulinorum sequenti

quenti primùm sæculô à Joanne XXII. confirmatus est An: 1328.

9. *Qui celebratiores Sancti, & Doctores?*

Præter Ordinum conditores jam memoratos S. Antonius Patavinus, S. Engelbertus Archi-Episcopus Coloniensis, S. Edmundus Archi-Episcopus Cantuariensis, S. Hyacinthus, S. Thomas Aquinas, S. Bonaventura, S. Ludovicus Galliæ Rex, B. Albertus M. S. Clara, S. Elisabetha, S. Hedwigis, S. Margaritha Cortonensis, &c.

10. *Quibûs miraculîs orthodoxa Religio illustrata est?*

Præter plurima, maximaque miracula à SS: Dominico, Francisco, Antonio, Hyacintho, aliisque patrata, atque à S. Bonaventura, Jacobo de Vitriaco, Thoma Cantipratano, &c. literis mandata, notissimum est illud de mulo tres ipsos dies impasto, non ad pabulum ab hæretico Bonovillo porrectum, sed ad Euchariſtiam à S. Antonio Patavino monstratam accurrente, demissoque eam capite ac flexis poplitibus adorante. Itèm de schedula, in quam S. Dominicus Fidei Catholicæ capita retulit, ab hæreticis Albigēsibus semel, iterū ac tertiò in ignē cōjecta, sēperq; illæsa.

Sæculum XIV.

1. *Qui Pontifices rexêre Ecclesiam?*

193.	Bened. XI	*ad* 1304	198.	Innoc: VI.	*ad* 1362
194	Clemens V.	1314	199	Urbanus V.	1370
195.	Joan: XXII.	1334	200	Gregor: XI.	1378
196	Bened: XII.	1342	201.	Urbanus VI	1389
197.	Clemens VI.	1352	202.	Bonifa: IX.	1404

2 *Quid de his Pontificibus summatim dicendum?*

Omnes doctrinâ zelôque animarum, plerique etiam vitæ sanctimoniâ præstabant, quos inter Benedictus XI. (re ipsa X. cùm Joannes Mincius, qui An: 1058. per menses aliquot Pontificatum nomenque Benedicti X. sibi arrogabat, Pseudopapa fuerit) pluribûs à morte miraculis claruit. Clementi tamen V. vitio vertitur, quòd Philippi IV Galliæ Regis inductu sedem Pontificiam Româ Avenionem transtulerit, ubi annis ampliùs septuaginta, quos Itali cū captivitate Babylonica comparabant, Romani Pontifices quasi peregre agebant, magnô rei Christianæ, ipsiùsque adeò Galliæ detrimentô. Statuerat quidem Urbanus V. sanctitate, & miraculis clarus, sedem Pontificiā Romam transferre, sed morte præreptus id negotii Gregorio XI. Successori suo, virtute pariter & doctrina eximio, relinquere cogebatur. Huic rite successit Urbanus VI. Neapolitanus, qui, cùm esset justitiæ, temperantiæ, aliarumque virtutum, ac disciplinæ potissimùm Ecclesiasticæ observantissimus, talesq; prorsus esse vellet Cardinales suos omnes, horum mores acriùs liberjùsque redarguit. Unde exacerbati Cardinales præcipuè Gallicani, secessione facta, Antipapam creant, Clementem VII dictum, secùmque Avenionem deducunt, tametsi Urbanum VI. toto semestri coluerint, ut verùm Papam. Atque hôc pactô schisma conflatum est omnium teter-

rimum quadraginta ferme annorum. Pontificibûs aliîs Romæ, aliîs Avenione sedentibus. Mortuo Urbano VI Romæ surrogatus est Bonifacius IX Clementi verò Pseudopapæ Avenione suppositus est Petrus de Luna, qui Benedicti XIII. nomen usurpans, triginta ipsos annos in schismate obstinatè perstitit, eique immortuus est.

3. Quis Ecclesiæ status?

Cùm Orcus omnibûs suîs machinis ad eam usque diem adhibitîs nîl quidquam profecisset, novos longèque vehementiores tentavit assultus, excitando schisma multò exitiosissimum, ex quo lites, discordiæ, factiones, animorum dissensiones, malâque innumera, & quod caput est, morum ac disciplinæ Ecclesiasticæ corruptela ingens; ut proinde, si humanæ rationis trutinâ rem examinemus. Ecclesia, utì antea sæpiùs, ità hoc maximè tempore everti debuisset, nisi ædificata esset *supra petram* prorsus immobilem.

4. Quæ gentes Christianis sacris initiatæ?

1. Jagello Lithvaniæ Dux sacro fonte lustratus Lithvanos, & Samogetas verbô, & exemplô ad Christum perducit. 2. Bosnia cum Principe Stephano Christo subiicitur, utì & regnum Congense in Africa.

5. Quinam lupi hæretici insidiati potissimùm sunt Christi ovili?

Joannes Wicleffus Sacerdos Anglus, homo arrogans & ambitiosus, Vigorniensi Episcopatu non impetrato, in rabiem actus, virus

rus suum in Christi Vicarium, & Ecclesiam sub annum 1372. cœpit evomere. Hæresiarcha hic, Lutheri, & Calvini prodromus, impugnabat *transsubstantiationem*, veramq; Christi in Eucharistia præsentiam, Sacro-Sanctum Missæ Sacrificium, Hierarchiam Ecclesiasticam, liberum hominis arbitrium, invocationem Sanctorum, venerationem imaginum, indulgentias, vota monastica, &c. Ejus ossa ex Concilii Constantiensis decreto refossa, exustaque sunt, cineribûs in profluentem abjectîs.

6. Quæ Concilia coacta?

Præter *particularia*, generale XV. Viennæ Allobrogũ præsidēte Clem: V. A. 1311. celebratum est, ubi Beguardi, Beguini, Fraticelli, aliique hæretici condemnati, actumque denuo de expeditione in terram sanctam. Extinctus itèm Ordo Templariorum, criminibûs manifestîs convictorum, horumque fortunæ Equitibus Melitensibus partem maximam attributæ. Clementem porrò V. Regemque Franciæ à Templariorum Magistro, dum rogo imponeretur, ad DEI tribunal citatos fuisse, fabula est.

7. Qui sacri ritus introducti fuêre?

1. Pompa solemnis publicaque supplicatio Festo Theophoriæ ab universo orbe Christiano DEO Eucharistico adornanda decernitur in Concilio Viennensi. 2. Clemens VI. Jubilæum annis quinquagenis, Urbanus VI. verò ternis ac tricenis circumscripsit, &c.

8. *Qui sacrorum Ordinum conditores?*

1. Ordinem Olivetanum instituit B. Bernardus Ptolomæus Nobilis Senensis. 2. Ordinem verò Jesuatorum B. Joannes Columbinus, à Clemente IX. postea extinctum. 3. S. Brigitta Vidua illustrissimîs orta natalibûs initium fecit Ordini à S. Salvatore nuncupato, Regulâ à Christo ipso acceptâ, virisque simul ac mulieribus datâ, quibus omnibut præesset Antistita. 4. Ordinem Hieronymitarum à Petro Ferdinando institutum Gregorius XI. An: 1373. confirmavit. Eremitæ S. Hieronymi B. Petrum Gambacurtam fundatorem venerantur?

9. *Quinam sanctitate, & doctrinâ eminuêre?*

Sanctitate: S. Ivo, pauperum advocatus, S. Nicolaus Tolentinas, S. Agnes de Monte Politiano, S. Elzearius Comes, S. Rochus, S. Elisabeth Lusitaniæ Regina, S. Catharina Senensis, S. Brigitta, S. Catharina Suecica S. Brigittæ filia, &c.

Doctrinâ præstabant: Joannes Duns-Scotus, Nicolaus de Lyra, Joannes Taulerus, Gregorius Ariminensis, Franciscus Petrarcha, Ruisbrokius, &c.

10. *Quæ edita miracula?*

1. Amstelodami An: 1345. Euchartistia in ignem projecta totam noctem omnino illæsa permansit, quam exinde in templum translatam magna omnes veneratione prosequebantur. 2. Prope Cracoviam Hostiæ consecratæ à sacrilegis templi spoliatoribus in palu-

paludem projectæ cœlesti luce diu noctuq; circumfulsêre. Ad cujus rei perennem memoriam Casimirus II. Poloniæ Rex magnificam ibidem Basilicam excitandam curavit An: 1347. S. Ivo, S. Nicolaus Tolentinas, S. Rochus, (qui pestifera lue infectos solô crucis signô confestim persanabat) multique alii claruêre miraculis, quorum complura B. Raymundus Capuanus, Joannes Villanus, &c. in acta retulêre.

Sæculum XV.

1. *Quo ordine Romani Pontifices successêre?*

203. Innoc: VII. *ad* 1406	210. Callist: III. *ad* 1458
204. Gregor: XII. 1409	211. Pius II. 1464
205. Alexand: V. 1410	212. Paulus II. 1471
206. Joan: XXIII. 1415	213. Sixtus IV. 1484
207. Martinus V. 1431	214. Innoc: VIII: 1492
208 Eugenius IV. 1447	215. Alexand: VI. 1503
209. Nicolaus V. 1455	

2. *Quid de his generatim commemorandum?*

Innocentius VII. doctrina non minùs quàm vitæ integritate præstabat, uti & ejusdem Successor Gregorius XII. qui Pontificatu cessurum se recepit, si id ipsum Petrus de Luna, sive Benedictus XIII. Antipapa præstitisset. Verùm cùm hic alias ex aliis moras necteret, prætensi sui juris dignitatisq; ad mortem usque retinentissimus, ac proinde ambo pro Papa se gererent, utriusque partis Cardinales Conciliô Pisis coactô, exauctoratis Gregoriô, & Benedictô, novum cre-

ant

ant Pontificem Alexandrum V. eô faſtigiô, vitâque diuturniore longè digniſſimum, cui poſt menſes decem vitâ functo ſuffectus eſt Ludovici Siciliæ Regis commendatione Joannes XXIII. bello, quàm Pontificatui gerendo aptior. Hic urgente potiſſimùm Sigiſmundo Cæſare Concilium Conſtantienſe indixit, ubi communi omnium lætitia, & acclamatione electus eſt Martinus V. doctrinâ, & virtute inſignis, poſtquã Joanni XXIII. è fuga retracto, & Benedicto XIII. Pontificatus, quo Gregorius XII. ſe ſponte abdicabat, eſt abrogatus. Martinus porrò V. ejuſque Succeſſores magna cum laude rexêre Eccleſiam. Alexandrum tamen VI. alii deterioris, alii contrà melioris notæ Pontificibus annumerant. Ante initum Pontificatum, in juventute vitam minùs caſtam duxiſſe, conſtat inter omnes. Sed & illud certum, non pauca ei vitia ab obtrectatoribus, quos inter primas fert Sannazarius, afficta fuiſſe. Neque tamen omnia, quæ de Alexandro VI. paſſim in vulgus ſparguntur, inconſultè ac temerè conficta eſſe dixerim. Eundem non veneno, ùt plerique opinantur, ſed febri ex impuro infectoque àére contracta, die ſeptimo, quàm cœpit decumbere, Sacramentîs Confeſſionis, Communionis, & extremæ Unctionis rite munitum deceſſiſſe, Joannes Brocardi, teſtis auritus, & oculatus, aſſeverat.

3. Num

3. Num optata tandem pax, & tranquillitas Ecclesiæ reddita?

Electô Martinô V. schisma penitùs sublatum fuisset, nisi Alphonsus Aragoniæ Rex Petri Lunensis partes suscipere perrexisset, quô è vivis annô Antipapatûs tricesimô, Christi 1424. ereptô, à duobus reliquis ejus factionis Cardinalibus Antipapa Clemens VIII. & ab hoc novi mox Cardinales sunt creati. Hi tamen unà cum Pseudopapa quartô post annô Martino V. se submisêre. Hinc nonnulli memoratum schisma quinquaginta ipsos annos durâsse perhibent. Ultimum, quô Ecclesia scindebatur, schisma excitatum est à Conciliabulo Basileensi, ubi An: 1439. ab Episcopis septem, unoque Cardinale Gallo, & aliquot Theologis exauctoratus Eugenius IV. Pontifex laudatissimus, ejusque in locum suppositus Amedeus Sabaudiæ olim Dux, Felix V. appellatus; qui tamen post Eugenii IV. obitum sponte se abdicavit. Jam indè à tempore illo nullus porrò Pseudopapa supremũ sibi Sacerdotiũ arrogare est ausus.

4. Quæ Ecclesiæ incrementa?

1. Mauris ex tota Hispania ejectîs, pristinus Ecclesiæ illi splendor est redditus. 2. In Concilio Florentino redintegrata quidem Græcæ cum Latina Ecclesia concordia, quæ tamen diuturna non fuit, Constantinopolitanîs mox ad genium suum reversîs, qui, cùm suave Christi ejusque Vicarii jugum detrectâssent, indè ab An: 1453. quo à Mahomete

II. capta Constantinopolis, in hanc usque diem durissimum Turcicæ servitutis jugum subire coguntur.

5. Qui Pseudoprophetæ ab Orco emissi?

Horum primipilus erat Joannes Hus, Sacerdos Bohemus, invidia, æmulatione, fastuque turgens, qui Waldensium, & Wicleffi hæreses recoxit, novîsque condivit erroribûs, adjutore Hieronymo Pragensi, & Petro Dresdensi, ob hæresim exulare jusso. Hic cùm Christi sanguinem sub vini quoque specie ab Laicis sumendum esse docuisset, in errorem induxit longè plurimos, vini quam sanguinis Christi appetētiores, utpote quem sub unica panis specie orthodoxi, rebelles contrà Ecclesiæ filii sub neutra sumunt, sed Christum totum, ejusque gratiam prorsus amittunt; *quandoquidem* S. Augustino teste, *neque Fides, neque Sacramenta ullis, nisi in Ecclesiæ unitate persistentibus, sunt salutaria.* Heresiarcha Hussius, DEO, Ecclesiæ, & Cæsari rebellis An: 1415. annoque sequenti Hieronymus Pragensis Constantiæ vivus est combustus. Quæ porrò Sectarii fictè, pro more suo, & contumeliosè de fide publica Hussio à Cæsare data violataque, de olore itèm anserem Hussiticum post annos centum subsecuturo, passim sparsēre in vulgus, germani, hoc est sincere, & antiquæ fidei Scriptores pridem confutârunt.

6. Quæ celebrata Concilia?

1. Oecumenicum XVI. An: 1438 Ferrariæ

inchoa-

inchoatum quidem, sed peste ibidem grassante Florentiam, unde & appellationem traxit, translatum est. Præsedit huic ipse Pontifex Eugenius IV. præsentibus centū quinquaginta Episcopis cum Patriarcha Constantinopolitano, & Imperatore Græco Joanne Palæologo, ubi Orthodoxa Ecclesiæ Latinæ doctrina contra Græcorum errores denuo constabilita est. 2. In Concilio Constantiensi damnatæ Wicleffi, & Hussii hæreses; non tamen, uti Galli quidam opinantur, definitum est, Concilium esse supra Papam: nam decreta Sessionis IV, & V. non nisi de Papa dubio, deque tempore schismatis, quo plures pro Papa se gerunt, intelligenda esse plerique doctores existimant, atque à Martino V. ea duntaxat, quæ ad fidei dogmata pertinent, rata fuisse habita. 3 Concilium Basileense rite quidem inchoatum, sed perperam continuatum nunquam approbavit Ecclesia. 4. Concilium Pisanum fueritne legitimum, an secùs? adhuc sub judice lis est.

7 *Qui novi ritus, vel consuetudines receptæ?*

1. Paulus II. & Sixtus IV. Jubilæum quinto, & vicesimo quovis anno celebrandum indixit. 2. Paulus item II. Cardinalibus vestes purpureas attribuit. 3. Callistus III Festum transfigurationis Domini ob insignem de Mahomete II. An: 1455. ad Belgradum reportatam victoriam solemniore deinceps ritu celebrandum curavit. 4 Idem Pontifex constituit, ut populus meridie quoque æris

cam-

campani pulsu admonitus, Virginem DEIparam quotidie salutaret, quam dein constitutionem Alexander VI renovavit. 5. Pactiones, quas *Concordata Germaniæ vocant*, initæ inter Nicolaum V. Papam, & Imperatorem Fridericum An: 1448.

8. Qui Ordines instituti?

1. Ordinem Minorum à S. Francisco de Paula conditum, Sixtus IV. aliique exinde Pontifices confirmârunt. 2. Augustinianorum discalceatorum Ordini, à Sixto IV. approbato, Baptista Pogius An: 1474. initium dedit. 3. Ordo Annuntiatarum B. MARIÆ institutus est à B. Joanna Ludovici XI. Galliæ Regis filia. 4. Philippus Bonus Burgundiæ, & Brabantiæ Dux Ordinem Equestrem Velleris aurei in DEIparæ Virginis, & S. Andreæ honorem, ad Religionis orthodoxæ incrementum, recuperandasque terras à Turcis ereptas, instituit An: 1430.

9. Qui sanctitate, & doctrina præstabant?

S. Vincentius Ferrerius, qui à Confessionibus primùm erat Antipapæ Benedicto XIII, & sacri Palatii Magister ab eodem creatus: sed perspectâ hominis ambitiosi pertinaciâ, eundem deseruit, imò & oppugnavit: S. Bernardinus Senensis, quem Fratres Minores de *Observantia, à Conventualibus* exinde distincti, veluti Parentem colunt: S. Laurentius Justinianus primus Venetiarum Patriarcha, S. Joannes Capistranus, S. Antoninus Archi-Episcopus Florentinus, S. Didacus,

cus, S. Joannes à S. Facundo, S. Casimirus Poloniæ Regis filius, S. Lidwina, S. Francisca Romana, S. Catharina Bononiensis, B. Coleta, quæ S. Claræ Ordinem instauravit, &c.

Virtute item & doctrinâ eminuêre Joannes Gersonius Cancellarius Parisiensis, Alphonsus Tostatus Episcopus Abulensis, Dionysius Carthusianus, Thomas Kempensis, Joannes Picus Mirandulanus, &c.

10. Num & miraculis Ecclesia claruit?

Longè plurimis, quibûs plena sunt acta Sanctorum tum aliorum, tum præcipuè S. Vincentii Ferrerii, S. Bernardini Senensis, S. Joannis Capistrani, S. Francisci de Paula, qui à nautis rejectus, Siciliæ fretum stratô super aquas palliô cum socio trajecit, &c.

Sæculum XVI.

1. Quinam Christi in terris Vicarii?

216. Pius III. *ad*	1503	225. Pius IV. *ad*	1565
217. Julius II.	1513	226. S. Pius V.	1572
218. Leo X.	1521	227. Grego: XIII.	1585
219. Hadrian: VI.	1523	228. Sixtus V.	1590
220. Clemẽs VII.	1534	229. Urban: VII.	1590
221. Paulus III.	1549	230. Grego: XIV.	1591
222. Julius III.	1555	231. Innoc: IX.	1591
223. Marcellus II.	1555	232. Clemẽs VIII	1605
224. Paulus IV.	1559		

2. Quid de hisce Pontificibus strictim memorandum?

Pius III. septimô, & vicesimô, quàm electus

ctus est die, publico omniū luctu decessit. Julius II. excelsi animi Pōtifex Cæsarē Borgiam ad arces, & oppida, quæ Ecclesiæ vi eripuit, reddenda cōpulit Gallosq; totâ Italiâ exegit. Hic An: 1506. fundamēta jecit magnificētissimæ Basilicæ Vaticanæ, inter miracula orbis meritò numerandæ: cùmq; Cardinales nonnulli Galliæ Regis instinctu conciliabulum Pisis còégissent, ad hoc disturbandum, Synodum in Basilica Lateranensi An: 1512. celebrandum indixit. Leonem X. ipse adeò Lutherus ob insignem morum innocentiam, vitamque inculpatam cum agno, cum Daniele Propheta, & Ezechiele comparabat At verò ut primùm hæresiarchæ illius errores edito diplomate condemnavit Leo, subita metamorphosi ex agno in lupum, ex Angelo in diabolum, è Christi Vicario laudatissimo in Antichristum, & Atheum est transmutatus. Atque hæc sola & unica demum causa est, cur cæteros quoque Pōtifices, utut magna omnes laude rexerint Ecclesiam, infami Antichristi appellatione notent hæretici, quia nempe Pastores illi vigilantissimi, quib9 Christ9 ipse oves suas omnes, & agnos pascendos tradidit, hos lupos gregem Christianum fœdè dilaniantes arcere, oviculasq; miserè seductas, ad opima & salutifera pascua, unùmque illud ovile reducere omnî ope ac viribus connitebantur.

3. *Quis status Ecclesiæ?*

Hæc, si aliàs unquam, hôc præcipuè sæculô

lô schismate longè atrocissimo discissa, innumerisque afflicta calamitatibus fuit. Auctor tantorum malorum præcipuus erat Lutherus, qui licèt vitæ, doctrinæque fuerit multò perversissimæ, atque adeò reformatione, & correctione præ aliis omnibus indiguisset, universam tamen Christi Ecclesiam reformare, seu potiùs horrendum in modum deformare aggressus est, fidei morumq; dogmata à Christo, & Apostolis tradita, totiùsque Ecclesiæ judicio pridem approbata convellendo penitùs, doctrinamque Evangelio prorsus contrariam introducendo. Hæresiarchæ hujus vestigiis alii subinde atque alii ejusdem furfuris novatores certatim institêre, qui licèt inter se maximopere dissenserint, & alius alium hæreseos insimulârit, in id unum tamen conspiravêre omnes, ut DEI Ecclesiam everterent. At stetit hæc tot inter assultus non modò immota, sed indè à tempore illo, quo hæretici isti velut artus gangrenâ infecti, à reliquo corpore abscindi, & tanquam noxii stolones à vite, quam Christus plantaverat, amputari cœpêre, lætiùs longè refloruit, *vinea* ille *electa*, fructusque uberiores protulit. Mirâ proin Numinis providentiâ factũ est, ut per ipsam adeò hæresim, velut ignem, aridos palmites ac sarmenta corripientem, & absumentem, Religio vera auri instar probata, & à scoria spurioque metallo secreta, ac depurgata fuerit.

4. *Num hôc quoque sæculô Ecclesia Christi aucta, & dilatata est?*

Omnino; nam dum Lutherus aliique apostatæ, & satanæ emissarii in extremo propè Europæ angulo non paucos à veritatis tramite, fideque & obsequio, quod Christi Vicario præstare omnes debent, impiè ac perfidiosè abduxissent, in Asia, Africa, & America à *Missionariis* Apostolicis multæ hominum myriades Christianis sacris initiatæ, Romano Pontifici se submisêre. Atque ut Syros, Æthiopes, Cophtos, aliosque plurimos omittam, ab extremo usque Oriente Japoniæ Principes, missa solemni legatione Christi Vicario Sacramentum Romæ dixêre. Sed & in Europa, præter alios (quos inter Philippus, Eduardus, & Jacobus Marchiones Badenses, &c.) Joannes Saxoniæ Elector, qui solus è Septemviris cum quatuor Principibus, & duabus Imperii urbibus An: 1530. Confessionem Augustanam, ab Imperatore, cæterisque Imperii Ordinibus rejectam, subscripserat, bienniô post ad sanctæ Matris Ecclesiæ gremium rediit, ac Lutherum cum ejus asseclis proscribi, errores exitiales, in quos & se, & subjectum sibi populum fraudulenter inductum fuisse fatetur, funditus extirpari, veramque & Orthodoxam Religionem sartam semper tectamque conservari jussit, uti in Opusculo IV. *de Electoratu Saxonico* memoratum est. Variis quoque cuniculis, & anfractibus hæresis penetrare tentabat

bat in Bavariam, quò à nonnullis etiam optimatibus clanculum invitata eſt. Sed aditum omnē præcluſit tum religioſiſſimorum Bavariæ Ducum, tum Petri Caniſii, & Pauli Hoffæi Societatis JESU Sacerdotum indefeſſa planè cura, & vigilantia. quos idcirco magnanimus ille & ſapientiſſimus Bavariæ Dux Albertus V. encomio, geminis Apoſtolorū Principibus ab Eccleſia tribui ſolito, condecoravit, hæc ſæpius verba iterando: *Petrus*. Caniſius, & *Paulus* Hoffæus, *ipſi nos docuerunt legem tuam Domine.*

5. Quinam hæretici DEO, & Eccleſiæ bellum intulere?

Primus claſſicum cecinit Lutherus hæreſiarcha ex omnibus flagitiis concretus, uti vel ex ſolis libris, à perditiſſimo hoc tenebrione in lucem protruſis, ſole meridiano clariùs apparet. Hic horrenda animarum ſtrage per Germaniam plagàsque Boreales edita, mox complures alios commilitones ad ſimilia audenda exemplo ſuo provocavit, quos inter Zwinglius Helvetiam, Calvinus Galliam miſerandum in modum devaſtavit. Ille nil niſi Catholicorum ſanguinem ſitiens, cum iiſdem acie congreſſus, & vitam & victoriam, contrà ac ſuis prædixerat, amiſit, meritasque perfidiæ, & impietatis ſuæ pœnas dedit: hic Genevæ horrendos inter cruciatus, execrationes, & blaſphemias, dæmonumque invocationem, impiam animam evomuit, DEO, & hominibus exoſus, Longum nimis ac mo-

 leſtum

leſtum foret recenſere cæteros omnes errorum magiſtros, è quibus 1. Melanchthon coryphæus erat *mollium*. 2 Flaccus Illyricus *rigidorum* Lutheranorum. 3 Joannes Brentius Ubiquiſtarum 4. Nicolaus Pelargus, & Munzerus Anabaptiſtarum, in plures iterum ſectas diviſorum 5. Michaël Servetus Antitrinitariorum. 6. Lælius Socinus, ejùsque patruelis Fauſtus Socinianorum, &c. qui omnes corruptiſſimo hoc, rudiſſimòque ſæculo piſcabantur in turbido. Ac nè hamum mitterent ſinè eſca, Principibus laicis opima Sacerdotiorum ſpolia, hominibus perpetuo Caſtimoniæ voto obſtrictis ſacrilegos concubitus, omnibus omnem vivendi licentiam permiſere, ſicque multa animarum millia in naſſam ſuam, æternúmque pertraxere exitium. Henricus VIII. Angliæ Rex, cùm ob repudiatam legitimam conjungem, & Annam Bolenam nefandis nuptiis ſibi copulatam ab Eccleſiæ communione ſecluſus fuiſſet, ſe Papam, & Hierarcham ipſe renunciavit. Indè Anglia, tot olim Sanctorum patria, omnium ferme hæreſeon receptaculum fieri cœpit.

6. *Quæ celebrata fuêre Concilia?*

1. Lateranenſe V. inter Ocumenica XVII. An. 1512. à Julio II. inchoatum, ſùbque Leone X. An. 1517. ad exitum eſt perductum, ubi præter alia, expeditio contra Turcas decreta eſt. Sed heu! immanior longè hoſtis ipſo hoc anno Eccleſiæ, Sacrique Romani

Impe-

Imperii pacem disturbare ingressus est, Lutherus nempe, DEO, Ecclesiæ, & Cæsari rebellis transfuga, qui eò impietatis ac furoris processit, ut palàm asseverare sit ausus, pugnare contra Turcas, internecinos illos Christiani nominis hostes, nîl esse aliud, quã DEO ipsi arma inferre. Unde Christianos omnes enixè obtestatus est, nè contra Turcas ullo modo arma capesserent, hòcque in bellum nè tantillum quidem contribuerent; sed expeditione contra Turcas usque eò supersederent, quoad Papæ nomen, & potestas sub Cœlo viguerit. 2. Concilium Oecumenicum XVIII. à Paulo III. indictum, cœptùmque Tridenti An. 1545. & sub Julio III. ac Pio IV. continuatum, optato tandẽ exitu An. 1563. terminatum est, & ab eodem Pio IV. confirmatum. Huic præsidebant Pontificis locò Cardinales quinque, ac præter Cardinalem Lotharingum & Madrutium, aderant Patriarchæ tres, Archiepiscopi 33. Episcopi 235. Abbates 7. Præpositi Generales Ordinum Religiosorum 8. cum Theologis amplius 146. Damnatus Lutherus, Calvinus, aliìque hæretici, multàque ad instaurandam disciplinam Ecclesiasticam utilissimè decreta. Complures insuper Synodi *particulares*, cùm ad exterminandas hæreses, tum ad mores corrigendos, tum ad Concilii Tridentini decreta executioni mandanda coactæ fuerunt. Sectarii tametsi, ut fucum facerent orbi Catholico, ad Concilium Oecu-

menicum identidem appellabant; malebant tamen Lutherum aliquem, aut calvinum, aut Zwinglium, &c qui ob vitam enormibus, & infandis sceleribus infamem nè ad profanum quidem tribunal ùt testes idonei admitti poterant, omnium fidei Controversiarum Judicem, veræ religionis, & sanctitatis Magistrum, viæque ad Cœlum, ipsomet Christo teste, a Deò arctæ, & impeditæ ducem sibi deligere, quàm ad Ecclesiæ universæ in Concilio Oecumenico congregatæ Judicium certum omnino & indubitatum, nisì Christum ipsum mendacii velint arguere, se conformare.

Præter Synodos jam memoratas, plures alii Conventus, & consultationes, sinè auctoritate tamen, & approbatione Magistratûs Ecclesiastici, frequentabantur occasione schismatis à novatoribus illis excitati.

Ac primò quidem simul ac Lutherus An. 1517. errores suos disseminare cœpit, mox à Leone X Romam ad causam dicendam citatus est Sed intercessit Fridericus Saxoniæ Elector, obtinuitque, ut Luthero facti sui rationem reddere liceret Augustæ Vindelicorum coram Cardinali Cajetano. Sed hunc, uti antea Leonem, versipellis hæresiarcha, nequiter delusit, utrique in speciem se omnino submittens, cum revera supra universam Christi Ecclesiam insolentissimè sese efferret, & huc atque illuc tergiversando, nunc à Cardinali ad Pontificem, móxque ab

hoc

hoc ad futurum Concilium appellaret. animo semper obstinato ad morem nec huic, nec illi unquam gerendum.

II. An. 1519. in celebri illa disputatione Lipsiensi Lutherus à Joanne Eckio Academiæ Ingolstadiensis Professore eas in angustias est redactus, ut disceptationem his tandem verbis abruperit: *Res hæc cœpta non est propter DEUM, nec propter DEUM finietur.* Hæresiarchæ porrò hujus doctrina, & ab Academiis, & a Papa Leone X. damnata est ùt hæretica, & à Carolo V. Imperatore, infami rogo addicta. Lutherus contrà & diploma Pontificium, & *Corpus*, ùt vocant, *Juris Canonici* Wittembergæ publicè combussit has inter execrationes, & diras: *Quia tu conturbâsti Sanctum Domini, ideò te conturbat ignis æternus!* Indè homo perditissimus ac profligatissimus libros complures horrendis in DEUM, ac Cœlites blasphemiis, immanibus in principes sacros æquè ac profanos conviciis, & contumeliis, innumeris mendaciis, calumniis, antilogiis, jocis scurrilibus, dictis spurcissimis, obscœnissimis, &c. oppletos vulgare non destitit.

III. An. 1521. in Comitiis Wormatiensibus Carolus V. Imperator, summi Pontificis sententiam exsecuturus, subscribentibus cæteris Imperii Ordinibus, Lutherum, utpote non *hominem, sed diabolum ipsum sub hominis specie, qui ad humani generis perniciem hæresum pridem rejectarum sordes, & purgamenta in unam quasi congessisset*

 senti-

sentinam, & sub Evãgelicæ professionis nomine omnem Evãgelicam pacem & charitatem penitus pessumdare moliatur. &c proscripsit, ejúsque tanquam pervicacissimi hæretici libros pestiferos publico igne aboleri jussit. Hunc tamen hæresiarcham ab Ecclesia, & Imperio proscriptum Fridericus Saxoniæ Elector à personatis militibus in arcem Wartenburgensem clàm abducendum curavit, ubi novem ampliùs menses delitescens perliberaliter est habitus, Lutheri interim sectatoribus ubique tumultuantibus, ducémq; & coryphæum suum Cæsaris jussu contra datam fidem publicam ex itinere clàm interceptum ac trucidatum fuisse calumniantibus. Lutherus porrò in asylo suo Wartenburgensi minas omnes, & fulmina Papæ juxtà ac Cæsaris ridens, & nec DEUM, nec homines pensi habens, non pauca, æternis condenda tenebris, elucubravit diabolo Magistro, ex cujus disciplina, & institutione *Missam*, Sacro-Sanctum illud & unicum novæ Legis Sacrificium, se abrogâsse, ultro ipse fassus, imò & gloriatus est.

IV. Cùm in binis conventibus An. 1523 & 1524. Norimbergæ celebratis Legatus Pontificius vehementer instaret, novitii ut errores abolerentur, responsum non aliud tulit, quàm causam hanc in Cõcilio generali disceptandam esse. Interim mali contagio latiùs in dies serpebat. Cúmque Leonardus Koppen Lutheri jussu novem moniales, quas inter Catharina de Bore, è parthenone Nimicensi

ipsa die Parasceves Wittembergam secum avexisset, Lutherus sacrilegum raptorem oratione panegyrica celebrare, & cum Christo, animas ex inferis educente comparare est ausus: quin etiam, ut sacrilegium sacrilegio cumularet, Monachus Monialem, Catharinā de Bore, infame illud scortum in concubinam, quoad vixit, sibi ascivit. Cujus facti, capitali supplicio digni, immanitate ipsi adeò Lutherani summopere offendebantur.

V. An. 1530. Confessionem Augustanam, ex variis hæresum pridem damnatarum centonibus, fraudibus, mendaciis, & calumniis consutam, & Cæsar, & Imperii Ordines plerique omnes tanquam *doctrinam factiosam, perniciosam, & jam olim reprobatam* condemnârunt, uti Melanchthon ipse, qui Confessionem illam cudebat, iterúmque ac sæpius recudebat, hunc in modum dolenter conqueritur: *In Comitiis Augustanis tristi, & atroci sententia damnati sumus.* Quem tamen Lutherus per literas his verbis solabatur: *Si vim evaserimus, pace obtenta, postea dolos, mendacia, & lapsus nostros facile emendabimus.* Horum veteratorum dolis ac mendaciis fraudulenter circumventum se fuisse serò quidem (paulò nempe ante mortem) sed seriò doluit Joannes Saxoniæ Elector, tantus exinde Lutheri, Confessionísq; Augustanæ osor, & hostis, quātus nuper fautor ac patronus erat. De origine porrò *Protestantium*, fœdere Smalcaldico, formula Religionis *Interim*, Transactione Passaviensi, pa-

ce Religiosa, &c. in Opusculo III. parte IV. cap. IV. mentio facta est.

VI. An. 1525. Badenæ Helvetiæ urbe Joannes Faber Constantiensis Episcopi Vicarius Generalis, Joannes Eckius, & Thomas Murnerus contra Oecolampadium, Hallerum & Studerium (nam Zwinglius disputionem detrectabat) congressi, crassissimos sectæ Zwinglianæ errores tam evidentibus argumentis confutârunt, ut duodecim *Cantonum* legati uno omnes consensu eam rejecerint. Soli Tigurini Zwinglio, impio illi & sanguinario Hæresiarchæ adhæserant, quos An. 1528. secuti Bernates ferventes olim Catholici, tum Basileenses, Scaphusiani, Sangallenses, &c.

7. *Quæ piæ consuetudines, aliæque ordinationes?*

1. Paulus IV. magnæ sanctitatis, & doctrinæ Pontifex, fidei morúmque integritati consulturus, librorum prohibitorum Indicem promulgavit. 2. S. Pius V. ob eximiam vitæ sanctitatem, nec minorem doctrinam, omniū acclamatione divinitus electus, constituit, ut ad Missæ finem S. Joannis Euangelium, pro quo illud S. Lucæ: *Loquente JESU ad turbas, &c.* licebat antea substituere, ab omnibus deinceps Sacerdotibus diceretur. Ex quo tempore magorum, sagarum, incuborum, lemurum, &c. infectationes plurimùm sunt repressæ. 3. Idem Pontifex sanctissimus Festum B. V. Mariæ de Victoria, sive Rosarii, primâ Octobris Dominicâ quotannis celebrandum

dum instituit ad perenne monumentum victoriæ celeberrimæ de Turcis non tam armis quàm fusis ad DEUM precibus, ad Naupactũ An. 1571. reportatæ, quã eâ ipsâ qua obtẽta est; horâ divinitus cognovit 4. Gregorius XIII. Pontifex veré Optimꝰ Maximꝰ, dèque Christianâ Republicâ universa quàm optimè meritus, inter alia opera præclara prorsus, tantòque digna Pontifice, etiam Calendarium emendandum curavit, expũctis mense Octobri An. 1582. diebus decem, translatòque æquinoctio verno ab undecimo ad vicesimum Martii diem, à Concilii Nicæni Patribus præstitutum. Ac licet emendatio hæc orbi Christiano universo non utilis tantùm, sed omnino necessaria fuerit; maluêre tamen Novatores *styllo veteri*, hoc est: inveteratæ suæ pervicaciæ contumaciter inhærere, & in errore hoc, utut satis supèrque cognito (perinde nempe atque in hæresi sua) obstinate perseverare, quàm cum Papa sentire; qui tamẽ hac in re nil nisi communem omnium utilitatẽ ac necessitatem, ipsiùsque adeò Nicenæ Synodi ordinationem spectabat: quoad tandem An. 1700. quando Calendarium utrumq; diebus undecim discrepare jam cœpit, plerię; omnes Calendarium Gregorianum recepêre, licèt non sinè nova, eâque frivola prorsus exceptione, ab omnibus, rerum intelligentibus, meritò explodenda. 5. Sodalitates Marianæ Romæ An. 1563. à Joanne Leonio in Scholas Soc. JESU introductæ sunt insigni

prorſus juventutis, & aliorum bono 6. Triduo Bacchanalium in Templis Soc. JESU 40 horarum comprecatio ingenti animarum lucro inſtitui cœpta, &c.

8. *Qui Ordines Religioſi recèns conditi?*

Dum communis, & implacabilis humani generis hoſtis per Lutherū, Calvinū, Zwinglium, aliòsq; fœderatos diſciplinam, & vota monaſtica penitùs abolere parat, DEUS plures hoc ſæculo Religioſas familias, tanquā legiones recentibus armis, viribùſque inſtructas, militanti Eccleſiæ ſuppetias miſit, quæ horrendam animarum ſtragem, damnaque, à fœdifragis illis Religioſæ & Chriſtianæ militiæ deſertoribus illata, refarcirent. Has inter 1. confirmatus eſt à Clemente VII. An. 1524. Ordo Clericorum Regularium, quem S. Cajetanus, & Petrus Carafa, Epiſcopus primùm Theatinus (unde *Theatini* cognominati) dein Papa Paulus IV. dictus, condidêre. 2. Ordo Minorum S. Franciſci Capucinorum itidem approbatus An. 1528 à Clemente VII. uti & 3. Ordo Minorum S. Franciſci de *Strictiori obſervantia*, quos & *Recollectos* vocant An. 1532. nec non 4. Congregatio Clericorum Regularium S. Pauli, qui & Barnabitæ dicuntur An. 1533. 5. Paulus III. An. 1540. confirmavit Societatem JESU, à S. Ignatio de Loyola inſtitutam. 6. S. Pius V. An. 1568. Cōgregationem Clericorum Regularium S. Majoli ſive de Somaſcha, cujus auctor B. Hieronymus Æmilianus; itèm 7. An. 1572. Ordinem

nem Fratrum hospitalitatis à S. Joanne de DEO fundatum approbavit. 8. Gregorius XIII. An 1575. Congregationē *Oratorii* à S. Philippo Nerio institutam; & 9. An. 1580. Ordinem Carmelitarum discalceatorum à S. Theresia, & S. Joanne à Cruce ad pristinam S. Alberti regulam reductum. 10. Sixtus V. Ann. 1585 Congregationem Clericorum ministrantium infirmis, & 11. An 1586 Congregationem Fulien'em strictioris observantiæ Monachorum Ordinis Cisterciensis. 12. Clemens VIII. An. 1592 Congregationem Clericorum regularium doctrinæ Christianæ cōfirmavit.

9. *Qui Sancti celebriores Ecclesiam illustrârunt?*

S. Franciscus de Paula, S. Cajetanus, S. Joannes de DEO, S. Franciscus Xaverius, S. Thomas de Villanova, S. Ignatius de Loyola, S. Petrus de Alcantara, S. Stanislaus Kostka, S. Pius V. S. Franciscus Borgia, S. Ludovicus Bertrandus, S. Theresia, S. Carolus Borromæus, S. Felix de Cantalicio, S. Philippus Nerius, S. Aloysius Gonzaga, S. Joannes à Cruce, S. Paschalis Baylon, sex & viginti Martyres, qui in Japonia ab ethnicis, & undeviginti, qui Gorcomii Hollandiæ urbæ ab Hæreticis orthodoxæ Religionis causâ occisi fuêre, præter complures alios, sanctitate, & miraculis claros, quibus Ecclesia honores cœlestes necdum decrevit.

10.

10. *Quæ miracula vulgatiora?*

1. In Polonia Sacro-Sancta Hostia, quam Judæus ab ancilla Christiana emptam iteratis ictibus perfoderat, copiosum sanguinem fudit: quocirca Judæus cum ancilla, Regis Sigismundi jussu flammis est absumptus. 2. Imago Christi Crucifixi lapidibus appetita, sanguinem pariter reddidit, cujus facinoris auctor Moguntiæ supremo affectus supplicio est. Quot porrò, quantàque miracula vel solus S. Xaverius (ut Sanctos alios silentio prætercam) patrarit, testis est orbis universus.

Sæculum XVII.

1. *Quinam summo functi sunt Sacerdotio?*

233. Leo XI.	*ad* 1605	239 Clemēs IX	*ad* 1669
234 Paulus V.	1621	240 Clemēs X.	1676.
235. Gregorius XV	1623	241 Innocēt: XI.	1689.
236. Urban9 VIII	1644	242 Alexād: VIII	1691.
237. Innocent. X.	1655	243 Innocēt: XII.	1700.
238. Alexāder VII	1667		

2. *Qua laude hi omnes Ecclesiæ gubernacula tenuêre?*

Cùm Lutherus cæterique apostatæ eò impietatis progressi fuissent, ut ipsum adeò JESU Christi in terris Vicarium Antichristū appellare sint ausi, DEUS, ut immanem hāc hæreticorum calumniam facto ipso refelleret, orbique universo manifestas eorum fraudes, technas, & mendacia ob oculos poneret, jā indè à Lutheri apostasia ad hoc usque tempus, eos sibi vicarios delegit, in quibus nè cōjurati quidem Pontificii nominis hostes ha-

berent, quod jure possent reprehendere.

3. *Quis Ecclesiæ status?*

Tot licèt errorum ac hæresum spinis passim progerminantibus, morum tamen disciplina, & scientiæ, rosarum instar, pulchriùs indies cœperũt reflorescere. Instaurata quippe ubique Catholicorum pietas, templorum nitor, rituum Ecclesiasticorum decentior, & accuratior usus, institutionum Christianarũ, Concionum, ac Sacramentorum frequentia, &c. Quæ porrò, quantàque detrimenta Religio orthodoxa extricēnali bello, secutàque exinde pacificatione Westphalica acceperit, in Opusculo III. strictim attigimus.

4. *Quâ ratione Religio orthodoxa propagata est?*

1. In America propè innumeri à Missionariis Apostolicis ad Christi ovile sunt adducti. 2. Nec minor animarum messis collecta in Indiis, & vastissimo frequentissimoq; Sinarum Imperio, quò Soc. JESU Missionarii post diuturna, annorum nempè ampliùs quadraginta, longèque difficillima, & ineluctabilia propè obstacula labore incredibili, summisque vitæ periculis ægerrimè tandem perrupta, aditum sibi comparârunt, multis hominum millibus annuatim ad Ecclesiam Catholicam aggregatis, quos inter Constantinus fuerat, legitimus Imperii Sinici hæres, ejùsque Mater Helena Imperatrix, & Anna Avia, cum Maria Imperatoris Junlie uxore: Imperatoris itèm Sinensis nepos, aliique regni illius proceres. &c.

In Japonia ineunte hoc sæculo ampliùs quadraginta Christianorum millia numerabantur, qui miranda prorsus virtutum planè heroicarum dedêre specimina. Sed heu! tãtas & res, & spes interverterunt Hollandi, qui postquam & ipsi appulêre in has terras, quò Catholici immensis pridem sumptibus periculisque trajecti glaciem quasi fregêre, Christiana indè Religio penitùs profligata est.

3. In Africa Monarcha Monomotapæ cũ conjuge & filio, aliísque pluribus: tres itèm Regum diversorum filii natu maximi, &c. Religionem Catholicam sunt amplexi. 4. In Europa Rex Christianissimꝰ Ludovicus XIV An. 1685 solemni edicto Calvinianos ad Religionem Orthodoxam, à qua majores ipsorũ perfidiosè defecerant, redire, ac Pseudo-Evãgelii præcones toto regno jussit excedere. Reducta quoque ad Ecclesiam Orthodoxam Bohemia, Moravia, Palatinatus superior, Ducatus Neoburgicus, &c. Austria itèm, Carinthia, Styria, Carniola, &c. ejectis indè errorum magistris, ab omni hæresi depurgata. Ex Regiis porrò & Principalibus Europæ familiis in salutis semitã, à qua progenitores fraudulenter sunt abducti Deo duce atque auspice rediêre Carolus II. ejusque frater Jacobꝰ II. Angliæ uterque Rex, Christiana Sveciæ Regina, quæ in ætate, fortunaque florentissima facto planè heroico in omne ævum memorando An. 1654 regno amplissimo sponte abdicato, Romam exinde commigravit,

ubi

ubi ab ipso summo Pontifice Alexandro VII. S. Confirmationis Sacramentô initiata, anno demum 1689. cœlestis regni possessionem adiit. Tota præterea Domus Electoralis Palatina Neoburgica, & Sulzbacensis, uti & Hasso-Rhenofeldensis; Joannes itèm Fridericus Dux Hannoveranus, & Fridericus Augustus Saxoniæ Elector cum pluribus aliis Ducibus, Principibus, Comitibus, &c. ad avita sacra sunt reversi.

5. *Quæ novæ hæreses hoc sæculo sunt exortæ?*

1. Præter plures alias sectas è Lutherana, & Calviniana hæresi in Brittannia præsertim & Hollandia prognatas, hæresin Jansenianam in orbem invexit Cornelius Jansenius, non Flander ille, Gandavensium Episcòpus, celeber sacrarum literarum interpres, An. 1576. vitâ functus; sed Hollandus, è Doctore Theologo Iprensis Episcopus, An. 1638. pestifera lue extinctus. Hic de gratia Christi, & libera hominis voluntate librum elucubravit, *Augustinus* inscriptum; à cujus tamen doctrina tam longè abest, quàm propè accedit ad Calvinum, qui & ipse cum Wicleffo, Luthero, aliísque hæreticis gloriari ausus est, Augustinum totum à se stare. Quapropter librum illum à Jansenii primum obitu typis vulgatum, perque Belgium, & Galliam undique dispersum, Batavi Calviniani mox in linguã vernaculam traduxêre, palam professi, nihil eo aptiùs ad confirmanda Calvini dogmata

inveniri posse, nec dubium esse, quin, si Catholici omnes Jansenii doctrinam reciperent, duæ Ecclesiæ, Calviniana nempè, & Romana, in unam sint coalituræ. Meritò proin monstrosus, ac pestilens hic partus, ùt primùm in Belgio lucem aspexerat, mox Romæ ab Urbano VIII. An. 1641. edita Constitutione *In eminenti*, &c. proscriptus, & ad tenebras est damnatus, utpotè Michaëlis Baji Theologi Lovaniẽsis errores à Pio V. & Gregorio XIII. damnatos pridem, sepultòsque resuscitans Innocentius X. quinque dein propositiones è Jansenii *Augustino* excerptas An. 1653. solemni Constitutione damnavit ùt hæreticas. Quam sententiam Alexander VII An. 1656. aliique exinde Pontifices editis diplomatîs ratam habuêre. 2. Michaël Molinos Sacerdos Hispanus. Quietistarum coryphæus, simulatæ sanctitatis larvâ errores suos fœdissimos, diu nequissimè obtexerat: sed patefacta tandem hypocrisi, Romæ An. 1687. coram sacro Senatu, immensaque populi frequentia nefanda sua dogmata publicè retractavit, in perpetuam exinde custodiam traditus ab Innocentio XI. eximiæ sanctitatis Pontifice. 3. Sub annum 1688. nova exorta est secta *Pietistarum*, qui cùm non Spiritum Sanctum, veræ virtutis, ac pietatis magistrũ, per os Ecclesiæ loquẽtem, sed spiritum suum privatum, hoc est cœcum, erroneum, fanaticum, ducem sequantur, mirum non est, eos per avia, & devia temerè, & inconsultè

terri

ferri, ac toto cœlo errare, tòtque ferè *Pieti-ſtarum* eſſe ſententias, quot capita.

6. *Quid de Conciliis memorandum?*

Poſt Concilium Tridentinum longè celeberrimum, plura quidem *particularia*, at nullum exinde generale eſt celebratum, neque ad id ulla adhuc urgebat neceſſitas. Et verò quid aliud Romana eſt curia, tot perpetim Cardinalibus, & Epiſcopis frequens, niſi cōtinua quodammodo Synodus? Cæterùm nō modò ab Latina, verùm etiam ab Eccleſia Græca, quamvis ſchiſmatica, & Latinæ pariter adverſante, penitùs reprobata eſt Lutherana, & Calviniana doctrina: cùm enim Lutherani An 76. & 77 prioris ſæculi Jeremiam Patriarcham Conſtantinopolitanum, quē *Sanctiſſimum & Oecumenicum*, &c. appellabant, communicata Confeſſione Auguſtana per literas, & legatos ad conſilia, & arma adverſꝰ Eccleſiam Romanam conſocianda iteratò inſtantiſſimè ſolicitâſſent, Patriarcha triplici libello manifeſtos ſectæ novitiæ errores cōfutavit, oſtenditque Eccleſiam Orthodoxā fide indubitata ſemper credidiſſe ſeptem Sacramenta, confeſſionem auricularem, Transſubſtantiationem, Sacro-Sanctum Miſſæ Sacrificium, in quo pro vivis, & defunctis ſupplicetur, DEIparæq; & omnium Sanctorum patrocinium imploretur, &c. Nec minùs Calvinianos ſpes ſua fruſtrata eſt; nam cùm Batavi adnitente ſupremo militiæ Turcicæ Præfecto, quē pecuniâ, & largitionibꝰ corrupe-

ruperant, Cyrillum Calvinianæ sectæ fautorem in sedem Constantinopolitanam intrudendum curâssent, ejus postea successor Parthenius, universaque Græcorum Episcoporum Synodus An. 1642. Constantinopoli coacta, hæresin Calvinianam omnibus diris devovit.

7. *Quæ piæ consvetudines introductæ?*

1. Perpetua quadraginta horarum comprecatio Romæ in singulis deinceps templis à Clemente VIII. instituta est. 2. Communio generalis, sive menstruus populi ad Sacrā Synaxin concursus sub Paulo V. frequentari cœptus. 3 Urbanus VIII in codice precum horariarum hymnos, aliàque meliorem in formam redigenda curavit. Idem purpuratos Ecclesiæ Patres *Eminentissimi* titulo condecorari voluit, ac distingui.

8. *Quæ Religiosæ familiæ institutæ?*

1. Ordinem Clericorum Regularium *Piarum Scholarum*, à Venerabili Josepho Calasantio fundatum, Gregorius XV. An. 1621. cōfirmavit. Horum munus est pueros pauperes primis literarum elementis imbuere, 2. S Franciscus Salesius Ordinem Monialium à Visitatione Beatæ Virginis nuncupatum An 1610. condidit. 3. Congregationi Ursulinarum priori jam sæculo institutæ, & à pluribus Pontificibus laudatæ, Urbanus VIII. An. 1633. solemnia Religionis vota nuncupare permisit, scholàsque aperire, ubi puellæ sinè minervali erudirentur. 4. Moniali-

um

um five Canonissarum Regularium S. Augustini Congregationem Dominæ nostræ à B. Petro Forerio institutam, Paulus V. An. 1614. approbavit &c.

9. *Quinam post vitæ curriculum hoc sæculo cum sanctitatis, & miraculorum fama emensum, Sanctorum exinde, aut Beatorum fastis solemni ritu fuêre àscripti?*

Sancti, Franciscus Salesius Episcopus Genevensis, Turibius Archiepiscopus Limensis in Peruvia, Andreas Avellinus, Franciscus Solanus, Maria Magdalena de Pazzis, & Rosa Limana. Beati Joannes de Prado, Fidelis Sigmaringanus, Joannes Franciscus Regis, Petrus Forerius, & Hyacintha Marescota. Ut nihil dicam de pluribus aliis, quorũ virtutes, & miracula Roma etiam nunc summa, quâ solet, circumspectione, & accuratione ad *pondus Sanctuarii* examinat.

10. *Quæ miracula patrata?*

Ex pluribus unum alterùmque recensere juvat. 1. Cùm Faverniaci, quod Burgundiæ Comitatûs oppidum. An. 1608. die 25. Maji, in quem Dominica Pentecostes tunc inciderat, in æde *Abbatiali*, B. V. Mariæ sacra, noctu scintilla è cereo excidens, tapetes, & proxima quæque, igni longè latéque diffusso, absumpsisset, ecce tibi! Sacro-Sancta Hostia unà cum hierotheca medias inter flammas nõ modò illæsa, verùm etiam, collapsis omnib9 fulcris, trium & triginta circiter horarum

ſpatiô in aère ſuſpenſa, prorsùſque immota perſtitit, omnibus, qui cùm ad obtinendas Indulgentias Pontificias, tum ad grande hoc miraculum ſpectandum catervatim undique confluxerant, ſtupore attonitis, dum tandē die tertio Pentecoſtes ſub horam decimam, cùm Sacerdos, ſacris operans, peracta conſecratione, Hoſtiam populo adorandam pro more oſtendiſſet, memorata quoque hierotheca, ex aère ſenſim delapſa, ſacro linteo inſedit cum ingenti omnium, quotquot aderant, pietatis ſenſu. Rei porrò totius ſeriem Archiepiſcopus Biſantinus Ferdinandus de Longuy, causâ rite cognitâ, typis vulgavit, miſſòque Romam ad Pontificem nuncio, Urbem, & Orbem Orthodoxum miſta lætitiæ admiratione complevit. 2. Neapoli An. 1634. Marcellus Maſtrillus Soc: JESU ſacerdos à lethifero contuſi cranii vulnere ope S. Franciſci Xaverii repentè convaluit. Cujus, uti & plurium miraculorum exinde cōſecutorum fama non ſolùm Italiam pervaſit univerſam, ſed & Hiſpaniam, Luſitaniam, Indiam, & Japoniam, ubi Marcellus glorioſum martyrium, pluribus pariter prodigiis illuſtratum, fortiſſimè ſubiit, &c.

Seculum VIII.

1. *Quinam Chriſti Vicarii ad hoc uſq; tempus Petri ſedem tenuere?*

244. Clemēs XI *ad* 1721	247 Clemens XII 1740
245. Innocē: XIII. 1724	248 Bened: XIV *vivat*
246. Ben. XIII *ad* 1730	*feliciter.*

2. *Quid de hisce Pontificibus memorandum?*

Clemens XI. virtutis, & doctrinæ famâ celebratissimus Pontifex, temporibus longè difficillimis, & turbulentissimis insigni sanè prudentia, circumspectione, animique magnitudine ad Ecclesiæ gubernacula sedit annos ãpliùs viginti, quibus septuaginta omnino Cardinales creavit. Innocentius XIII. dum Petri naviculam feliciter pergit gubernare, anno Pontificatûs tertio ad æternitatis portũ appellit. Benedicti XIII. multiplicia virtutum lectissimarum exempla, & monumenta in recenti omnium memoria etiamnum insident.

3. *Quis Ecclesiæ status?*

Jansenistæ, Quesnello duce, turbas innumeras gravissimasque in Gallia maximè, ac Belgio excitârunt. Hîs tamen adversantium Inferorum procellis adeò mersa non est Petri navicula, ut altiùs etiam sustolleretur, naufragii semper secura. Hac quippe occasione per celebrem illam constitutionem *Unigenitus*, quâ centum & una Quesnelli propositiones à Clemente XI. An. 1713. sunt damnatæ, Orthodoxæ Ecclesiæ doctrina de Divinæ præsertim gratiæ auxiliis, & libera hominis voluntate magis est dilucidata, occultæ Jansenistarum artes, technæ, fraudes, insidiæ patefactæ: detracta pietatis larva, detectàque palàm turpitudo, ut nè fallaci porrò specie deciperentur incauti: veri germanique Ecclesiæ filii ab adulterinis, & suppositiis

ſititiis, Catholici à pſeudocatholicis, fidi cliẽtes à perfidis, iisque inteſtinis, ac proin nocentioribus hoſtibus diſtincti, ſejunctique: excitati demum Orthodoxi ad arma capeſſẽda, & perduelles iſtos gladio ſpiritûs ad internecionem uſque perſequendos, &c.

4. *Quæ Eccleſiæ propagatio?*

In America, uti & in India, Armenia, &c. indefeſſo Miſſionariorum ex Europa identidem ſuccedentium labore, & induſtria Religio Orthodoxa majora in dies cepit incrementa. Ac licèt Miſſio Sinenſis, nuper florentiſſima, jam propè exſpirârit; non pauci tamen ſunt ex prima quoque Nobilitate, qui malint extrema quæque perpeti, quàm Religioni Catholicæ nuncium remittere. Ex ſola certè ſtirpe Imperatoria *Sunu* Chriſtiani ampliùs ſexaginta, & alius ſeptuagenario major, ejuſdem pariter cum hodierno Monarcha Sinico proſapiæ, hujuſque & filii, & nepotes, & propinqui An. 1724. Religionis causâ univerſas aulæ delicias cum graviſſimis exilii ærumnis læto omnes animo commutârunt. Patriarchæ quoque tres, Alexandrinꝰ, Damaſcenus, & Alepenſis, abjuratis Græcorum ſchiſmaticorum erroribus, Clementi XI tanquam Chriſti in terris Vicario, & Eccleſiæ capiti ſeſe pleniſſimè ſubjecêre. In Europa ad Eccleſiæ Catholicæ gremium, & avitam Religionẽ rediêre è Ducali Brunsvico-Guelpherbytana Domo Eliſabetha Chriſtina, Auguſtiſſima Imperatrix, hujùſque Sereniſſi-

nissimus avus Antonius Ulricus Dux, &c. Ex Electorali Domo Saxonica Fridericus Augustus, Princeps hæreditarius: Mauritius itẽ Adolphus Saxo-Zeizius. Ex Ducali Domo Wurtembergensi Carolus Alexander, Sylvius Fridericus cum conjuge Eleonora Carolina, Christianus Ulricus, aliique viri Principes complures.

5. *Quæ novæ hæreses grassantur?*

Baji, Janseniique erroribus, ac centonibꝰ, pridem rejectis, novos cœpit assuere Paschasius Quesnellus, Oratorii primùm Berulliani in Gallia Presbyter, dein *Prior Ordinis* Janseniani: ità enim factionem suam, quam in Abbatias, Prioratus, Collegia, Domos, Hospitia, Eremos, &c. partiuntur, vocare solẽt hi simii, Ordinùmque Religiosorùm irrisores, & contemptores, *Ordinis* hujus, non à Christi Vicario, sed à satana [uti nomen ipsum J A N S E N I S T A, *anagrammaticè* SATAN IN EIS indicat) confirmati, *Fundator* erat Jansenius, pestilentissimus S. Augustini corruptor: *Abbas* Joannes Vergerius, sive Sancyranus, Angelici Doctoris cõtemptor, dein Antonius Arnaldus, qui Ecclesiam *bicipitem* in fanatico suo cerebro architectatus est: *Prior*, quem dixi, Quesnellus. Hic & moderatorum suorum, & Regis jussa respuens, pœnarum metu è Gallia An. 1685. secessit in Belgium, ubi, ut noceret securiùs, assumpta laica veste, plurimos libellos infames, quorum aliqui etiam carnificis

manu

manu sunt exusti, furtivis typis evulgavit, donec An. 1703, tenebrio hic, ejùsque socii Gerberonus, & Brigodius Bruxellis cum omnibus chartis, unde non pauca iniquitatis mysteria patefacta sunt, è latebris suis protracti, & ab Archiepiscopo Mechliniensi traditi sunt in custodiam: è qua tamen Quesnellus suorum operâ elapsus, in Hollandiā profugit, tutissimum Jansenistarum asylum. Illic fugitivus hic miles, quasi in insidiis latens, cum suis commilitonibus, & fœderatis tum Religiosos, eos potissimum, quos impiis suis molitionibus maximè adversari noverat, tum etiam Episcopos, ac Cardinales; ipsùmque adeò Christi Vicarium novis identidem machinis, & armis in Jansenianæ impietatis officina recens procusis, oppugnare non destitit. Cui ultro suppetias tulêre non solùm multi hypocritæ, & pseudocatholici, imò & Religiosarum quarundam familiarum alumni; sed & Lutherani, & Calvini, quos inter & Jansenistas, ipsomet Quesnello teste, *super materia de gratia non est ampliùs solidum dissidium;* postquam nempe Janseniani ad Calvinianos *omnino accesserunt in materia de gratia,* utí Petrus Jurieux Calvinista libro de Spiritu Arnaldi apertè fatetur. Ac nè Quesnellus cum asseclis pervicaciâ, & perduellionis spiritu cederet Luthero, Pelagianis, cæterisque hæreticis, horum præclaro scilicet, raròque exemplo à Clemente XI. ejùsque Constitutione definitiva, & de-

cretoria ſententia, cui univerſa DEI Eccleſia ſubſcripſit, ad Concilium, hoc eſt: ab Eccleſia DEI univerſa ad Eccleſiam provocare eſt auſus. Verùm hic ipſe paulò poſt, nempè An. 1719. ad DEI tribunal, ubi provocatio locum non habet, eſt evocatus. Meliùs longè, temporiùſque rebus ſuis conſuluit Cardinalis Noallius Archiepiſcopus Pariſienſis, dum An. 1728. publicé palinodiam cecinit, revocavitq́, quidquid ejus antea nomine vulgatum eſt contra Conſtitutionem *Unigenitus*, quam mente ſinceriſſima recepit, ùtque idipſum facerent oviculæ, curæ ipſius commiſſæ, paſtorali mandato ſanxit. Acceſſit edictum Regium, in curia Pariſienſi An. 1730. ſolemniter promulgatum, & in acta relatum, quo Rex Chriſtianiſſimus Ludovicùs XV. Conſtitutionem *Unigenitus* ab omnibus & ſingulis ſinè ulla exceptione, ac tergiverſatione recipi juſſit, pœnis graviſſimis in prævaricatores ſtatutis.

6. *Quæ concilia celebrata?*

1. Concilium Romanum An. 1725. præſidente Benedicto XIII. ubi damnati denuo Janſenii, & Queſnelli errores, aſſertaque Conſtitutio *Unigenitus*. 2. Concilium Avenionenſe anno eodem. 3. An. 1726. Concilium Firmanum. 4. An. 1727. Concilium Ebrodunenſe, ubi Epiſcopus Sanitienſis, ex Appellantium factione, damnatus, & in monaſterium eſt detruſus.

manu sunt exusti, furtivis typis evulgavit, donec An. 1703. tenebrio hic, ejùsque socii Gerberonus, & Brigodius Bruxellis cum omnibus chartis, unde non pauca iniquitatis mysteria patefacta sunt, è latebris suis protracti, & ab Archiepiscopo Mechliniensi traditi sunt in custodiam: è qua tamen Quesnellus suorum operâ elapsus, in Hollandiã profugit, tutissimum Jansenistarum asylum. Illic fugitivus hic miles, quasi in insidiis latens, cum suis commilitonibus, & fœderatis tum Religiosos, eos potissimum, quos impiis suis molitionibus maximè adversari noverat, cum etiam Episcopos, ac Cardinales; ipsúmque adeò Christi Vicarium novis identidem machinis, & armis in Jansenianæ impietatis officina recens procusis, oppugnare non destitit. Cui ultro suppetias tulêre non solùm multi hypocritæ, & pseudocatholici, imò & Religiosarum quarundam familiarum alumni; sed & Lutherani, & Calvini, quos inter & Jansenistas, ipsomet Quesnello teste, *super materia de gratia non est ampliùs solidum dissidium;* postquam nempe Janseniani ad Calvinianos *omnino accesserunt in materia de gratia,* uti Petrus Jurieux Calvinista libro de Spiritu Arnaldi apertè fatetur. Ac nè Quesnellus cum asseclis pervicaciâ, & perduellionis spiritu cederet Luthero, Pelagianis, cæterisque hæreticis, horum præclaro scilicet, raròque exemplo à Clemente XI. ejùsque Constitutione definitiva, & decre-

cretoria sententia, cui universa DEI Ecclesia subscripsit, ad Concilium, hoc est: ab Ecclesia DEI universa ad Ecclesiam provocare est ausus. Verùm hic ipse paulò post, nempè An. 1719. ad DEI tribunal, ubi provocatio locum non habet, est evocatus. Meliùs longè, temporiùsque rebus suis consuluit Cardinalis Noallius Archiepiscopus Parisiensis, dum An. 1728. publicé palinodiam cecinit, revocavitque, quidquid ejus antea nomine vulgatum est contra Constitutionem *Unigenitus*, quam mente sincerissima recepit, ùtque id ipsum facerent oviculæ, curæ ipsius commissæ, pastorali mandato sanxit. Accessit edictum Regium, in curia Parisiensi An. 1730. solemniter promulgatum, & in acta relatum, quo Rex Christianissimus Ludovicùs XV. Constitutionem *Unigenitus* ab omnibus & singulis sinè ulla exceptione, ac tergiversatione recipi jussit, pœnis gravissimis in prævaricatores statutis.

6. *Quæ concilia celebrata?*

1. Concilium Romanum An. 1725. præsidente Benedicto XIII. ubi damnati denuo Jansenii, & Quesnelli errores, assertaque Constitutio *Unigenitus*. 2. Concilium Avenionense anno eodem. 3. An. 1726. Concilium Firmanum. 4. An. 1727. Concilium Ebrodunense, ubi Episcopus Sanitiensis, ex Appellantium factione, damnatus, & in monasterium est detrusus.

7. *Qui ritus introducti?*

1. Clemens XI. solemnitatem SS. Rosarii ob insignes victorias An. 1716. & 1717. DEIparæ patrocinio de Turcis repo:tatas ad universam Ecclesiam extendit. 2. Innocentius XIII. Festum SS. Nominis JESU secũdâ post Epiphaniam Dominicâ ab universa itidem Ecclesia celebrandum edixit. 3. S. Josephi, Christi nutricii, cultum magnopere amplificavit Clemens XI. & Benedictus XIII. &c.

8. *Quid de Religiosis familiis memorandum?*

1. Congregationẽ Fratrum, quos Bethlehemitas vocant, ab Innocentio XI. An. 1687. approbatam, Clemens XI. An. 1707. Ordinem Mẽdicantium privilegiis auxit. 2. Congregatio Benedictino-Polonica confirmata est An. 1709. à Clemente XI. perinde ac Benedictino-Bavarica An. 1684. ab Innocentio XI. & ab hujus antecessoribus Benedictino-Helvetica, &c 3. Antiquissimum Ordinem Equestrem Constantinianum S. Georgii, à Francisco Farnesio Parmæ, & Placentiæ Duce restitutum confirmavit itidem Clemens XI. An. 1718. Instituti præterea alii Ordines Equestres, videlicet S. Ruperti à Joanne Ernesto Archiepiscopo Salisburgensi An. 1701 *Amoris proximi* An. 1708. ab Elisabetha Christina, Romanorum hodie Imperatrice Augustissima; DEIparæ sinè labe conceptæ, & S. Georgii Martyris à Carolo Alberto Ele-

ctore Bavaro, qui Ordinem hunc Equestrē, olim celeberrimum, instauravit An. 1729.

9. *Quinam ad hoc usque tempus cum sanctimoniæ fama decessêre*

Venerabiles, F. Nicolaus de Lombardis Ordinis Minim. 1709 Josephus Cardinalis Thomasius Theatin 1713. P. Franciscus de Hieronymo Soc. JESU. 1716. P. Antonius Baldinuccius Soc. JESU 1717. F. Angelus Carmelita 1721. ut complures alios sanctitate, & miraculis claros, qui eodem hoc tempore in cœlestem patriam commigrârunt, silētio prætercam Augustissima quoque Romanorum Imperatrix Eleonora Magdalena Theresia, quæ An. 1720. ad cæleste regnum trāslata est, virtutum planè heroicarum splendore universum orbem Christianum illustravit, &c.

10. *Quid de miraculis commemorandum restat?*

An. 1725. Parisiis Festo Theophoriæ in ipsa solemni supplicatione Anna de la Fosse post preces ardentissimas ad Christum sub speciebus Eucharisticis verè latentem magna cum fiducia fusas, à morbo insanabili confestim liberata est Quod miraculum, examinatis ritè testibus plurimis, juridicaque disquisitione accuratissimè instituta, tā Parisiis, quàm alibi iteratis typis vulgatum, non minori solatio fuit & gaudio Catholicis. quàm pudori & ignominiæ acatholicis: uti & miraculum illud ubique jam terrarum celebratissimum, Romæ in Basilica Vaticana ad S. Petri

Petri statuam eodem Anno 1725, editum, cujusmodi ab eodem Apostolo jam olim Hierosolymis ad *Speciosam* portam templi perpetratum novimus ex actis Apostolorum cap. 3.

His aliìsque miraculis plurimis hoc tempore patratis unum alterùmque perpetuò durans adiicere juvat. Hujusmodi est illud Neapoli, ubi S. Joannis Baptistæ, & S. Januarii Martyris sanguis concretus in ampulla vitrea adhuc servatur, qui admirandum in modum colliquescere, & ebullire, perinde atque recens effusus, ad hæc usque tempora cernitur; Joannis quidem, quando decollationis historia legitur; Januarii verò, cùm in ejusdem capitis conspectu cruor pro Christo fusus ponitur. Pluribus quoque sæculis Barii in Apulia ossa S. Nicolai copiosissimè exsudant mirificum prorsus, ac salutiferum liquorem: uti & ossa S. Walburgæ Virginis Eustadii, &c. Sed & lingua S. Joannis Nepomuceni post annos ampliùs trecentos incorrupta etiamnum & vivida pro Religionis Catholicæ veritate facundissimè hodiedum perorare non cessat.

Ob-

Obſervationes
Denis cujusque ſæculi paragraphis ſummatim reſpondentes.

§ I.
De continua Pontificum ſucceſſione.

1. *Num ſucceſſionis hic ordo certus omnino eſt, & expeditus?*

Quod ad rem ipſam attinet, nulli dubiū, imò ſæculis omnibus cognitum, & exploratum eſt. S. Petrum per Succeſſores ſuos in hanc uſque horam ſemper vivere, ſemperque victurum eſſe; quamvis de tempore, ordine, & nomine Pontificum quorundam diſcrepent Scriptores. Sic Petrus ex Baronii ſententia, imperante Claudio Romam venit An. Chr: 45. & An. 69. martyrium ſubîit Pontificatûs annô 24. Linus verò Martyr occubuit An. 80. Cletus, quem non pauci ante Clementem ponunt. An. 93. Clemens An. 102. Anacletus 112 Evariſtus 121. Alexander 132. Sixtus 142. Teleſphorus 154. Hyginus 158. Pius 167. Anicetus 175. Soter 179. Eleutherius 194. Victor 203. Zephyrinus, 221. Calliſtus 226. Alii Chronologiam Baronianam ſingulorum, quos modò recenſui 17. Pontificum binis; nos verò ex Papebrochii, Antonii Pagii, & aliorum computatione pluribus etiam annis anticipamus.

2.

2. *Ecquam successionis hujus notitia affert utilitatem?*

S. Augustinus in Epistola ad Generosum novem & triginta à S. Petro ad suam usque ætatem recenset Pontifices, indèque Ecclesiam Catholicam nunquam defecisse, nec Pontificum successionem interruptam fuisse demonstrat. Pari ratione & nos ostendimus, in hodiernam usq; diem Ecclesiam semper stetisse firmam, atque immobilem, cùm nullo unquam tempore capite visibili, à quo Christi vice regebatur, fuerit destituta. Quid quòd Pontifices, continua serie sibi succedentes totidem sint testes locupletissimi, qui doctrinam Catholicam indè ab Apostolorũ temporibus ad nos usque per manus quasi transmittunt?

3. *Nonne tot Antipapæ memoratam successionem interrupêre?*

Haud quaquam; nam intrusos hujusmodi Pseudopapas Ecclesia nunquam recepit, agnovitque, sed eos duntaxat, qui Antipapis oppositi erant. Neque diuturnior electionis procrastinatio interrupit successionem; secùs enim electio nè unum quidem diem comperendinari posset.

3. *A quibus eligitur Pontifex?*

1. Primis Ecclesiæ nascentis temporibus eligebatur à Clero, & populo Romano. Hic tamen non ferebat suffragium, sed vitæ duntaxat morumque testimonium. 2. A solo Clero, excluso populo, ad confusionem devitan-

tandam. 3. Subinde Imperatores quoque ad evertendos tumultus, & schismata præcavēda suam interponebant auctoritatem, non quidem, ut crearent ipsi, sed approbarent dūtaxat Pontificē ritè electum. 4. Ab Anno 1143. post Innocentii II. obitum soli Cardinales eligunt Pontificem, & quidem ex Alexandri III. præscripto ita, ut ille ritè, ac secundum canones electus censeatur, in quem duæ ex tribus (vg. 40. ex 60.) Cardinalium præsentium partes consenserint.

5. Num intrusi quoque, & improbi Pontifices veri erant Christi Vicarii?

Pontifices quantumvis intrusi, quos Ecclesia ad schisma evitandum recipit, agnoscitq; hac ipsa acceptione, & agnitione, quæ est altera, veraque & absoluta electio, legitimi fiunt Christi Vicarii. Improbi porrò Pontifices, quorum è tanto numero vix septem, octòve reperias (cum tamen in ipso duodecem Apostolorum Collegio repertus sit bipedum nequissimus) haud dubiè veri fuerunt Christi Vicarii. Quibus proinde non minùs, quàm sanctissimis quibusq; Pontificibus obtemperandum est ex Christi præcepto Math. 23. *Super cathedram Moysi sederunt Scribæ, & Pharisæi. Omnia ergo, quæcunque dixerint vobis, servate & facite; secundùm opera verò eorum nolite facere.*

§. II.

De vita, & moribus Pontificum,

1. *Num verisimile est, quod heterodoxi quidam perhibent, ducentos ipsos annos Pontifices sceleratos præfuisse Ecclesiæ?*

Hæc quisquis effutire audet, vel in historia Ecclesiastica, omnino peregrinus est, vel nonnisi mendacibus rumusculis, libellisque famosis animum intendat, necesse est. Atque esto, sæculo X. & XI. Pontifices quosdam, quinque fortassis ex tanto numero, eosque ipsos tyrannicè, aut malis artibus intrusos, sacram Sedem infamâsse, an non eo ipso tempore, ferreo licèt, ac plumbeo, plerique omnes vitæ erant admodum probatæ? Imò ausim dicere: si scelera omnia, etiam per calumniam Pontificibus affica, in unum congerantur cumulum, perexigua sanè minutaque videri posse, si cum enormibus innumerisq; vel unius Lutheri hominis perditissimi, & profligatissimi flagitiis comparentur. Quis enim unquam Pontificum in DEUM, DEIque Matrem sanctissimam, ac Cœlites blasphemo ore debacchari ausus est, uti Lutherus? Quis crassissimis mendaciis, manifestis antilogiis, & contradictionibus, obscœnissimis sordibus, atque illuvie omnia sua scripta conspurcavit? Quis supra omnes sanctos Patres, supra mille Augustinos, & Cyprianos insolentia, & arrogantia inauditâ se extulit? Quis unquam Pontificum Principes Duces,

Duces, Reges, Imperatorem ipſum, ſacrum æquè ac profanum magiſtratum atrociſſimis conviciis, probris, contumeliis, maledictis, procaciſſimè eſt inſectatus? Quis ipſa ſacra Biblia? quis Symbolum Apoſtolorum adulterare deprehenſus eſt? Quis Pontificum diaboli aut convictor fuit, aut diſcipulus, uti ſe fuiſſe palam etiam gloriabatur Lutherus? Quis unquam Pontificum eò malitiæ pervenit, ut contra juratam DEO fidem, & caſtimoniam perpetuo ſolemniq; voto promiſſam non dubitârit virginem ejuſdem voti religione DEO pariter obſtrictam inceſtis ſibi nuptiis copulare, & in ſacrilego hoc nefandoque concubinatu ad extremum uſque halitum perſeverare, alioſq; verbo, & exemplo ad eadem flagitia pellicere, & adhortari? Quis unquam poteſtatem fecit, fidem DEO hominibusque datam impunè violandi, Sacerdotia, bonaque Eccleſiæ. atque adeò Chriſti ipſius patrimonium ſacrilegè diripiendi, ac profanandi, Rempublicam Chriſtianam tot tantisque turbis, ſeditionibus, perduellionibus, bellis cruentis, & internecinis, maliſq; innumeris vexandi, & affligendi, totque animarum millia in æternum ſecum exitiū pertrahendi, &c. uti hæc aliaque plurima Lutherum fuiſſe auſū, teſtis eſt orbis univerſ9?

2. *Cur Acatholici tantopere exaggerant paucorum quorundam Pontificum vitia; tot vero aliorum, imò plerorumque omnium virtutes laudesq; eximias vel ſilent omnino, vel nonniſi parciſſimè attingunt?*

 Cum

Cùm Heterodoxorum & vita, & doctrina, vitæ & doctrinæ Christi, hujusque Vicariorum è diametro sit contraria, si hos laudarent, se ipsi damnarent. At verò dum Pontifices plerosque ut ambitiosos, feroces, arrogantes, imperiosos, totiusque orbis dominatum affectantes contumeliosè traducunt, sacrilegam suam defectionem, perduellionẽ, contumaciam, & infanda flagitia quadantenus obtegere se posse autumant.

3. *Num Pontifices improbi detrimentum aliquod attulêre Ecclesiæ?*

Turbare hi quidem Ecclesiam poterant; at neutiquam pervertere. Quin ex hoc ipso luculenter apparet, non hominum sagacitate, industria, virtute, & probitate, sed DEI unius sapientia, & providentia Ecclesiam perpetuò gubernari. Sicut ergo Petri navicula inter decumanas atrocissimarum persecutionum procellas perstabat illæsa prorsus, & incolumis; ita imperito quantumvis ac improbo navarcho ad clavum sedente, rectum nihilominus certumque semper tenebat cursum, nec ad ullos errorum, aut hæresum scopulos unquam allisa est, naufragii omnis æternum secura. Hinc nullus unquam Pontificum dogma ullum, priscæ Orthodoxæque fidei contrarium, Ecclesiæ credendum proposuit: nec quisquã tempore illo, quo Pontifices minùs probi regebant Ecclesiam, ab hac idcirco defecit; cum exploratum esset omnibus, *obediendum esse Præpositis non tantum bonis,*

&

modestis, sed etiam discolis. Quid igitur causæ est, quod hodierni novatores Christi Vicariis omni laude honoreque dignissimis nō modò non obtemperent, verùm etiam, quod prioribus illis sæculis nemo est ausus, *summum DEI Sacerdotem* Antichristum appellare, horrendisq; maledictis insectari non cessent; cum tamen ipse gentium Doctor religioni sibi duxerit, quod impio illi Synagogæ jam reprobatæ Pontifici, & jam per ignorantiam male sit precatus? Act. 23. v. 5.

4. *Num omnes has calumnias, & convitia excogitârunt hæretici?*

Non pauca ex mendacissimi illius Bennonis, quem Antipapa Guibertus Cardinalem dixit, pseudohistoria, & Sigeberti Gemblacensis chronico solent exscribere. Ambo hi Henrici IV. contra Romanos Pontifices, qui-bus erant infensissimi, partes secuti, calumnias, & maledicta innumera in viros illos sanctissimos, rectique & æqui servantissimos coniiciebant. Hildebrandum certè postea Gregorium VII. dictum, magnanimum illū, verèque sanctum Pontificem, quem Religionis Orthodoxæ, ac Sacerdotii hostes per immanem calumniam *inferni titionem* appellant, æquales illorum temporum, Bennone & Sigeberto, unoque aut altero ejusdem farinæ excepto, maximis omnes laudibus efferunt. Utque Scriptores alios complures, sanctitate etiam & miraculis conspicuos, taceam, Lambertus Schafnaburgensis sanctū hunc

Pontificem ſic vindicat: *Apud omnes ſanum aliquid ſapientes luce clariùs conſtabat, falſa eſſe, quæ dicebantur. Nam & Papa tam eximiè, tamque Apoſtolicè vitam inſtituebat, ut nec minimam ſiniſtri rumoris maculam converſationis ejus ſublimitas admitteret. Signa etiam, & prodigia, quæ per orationes Papæ frequentiùs fiebant, & zelus ejus ferventiſſimus pro DEO, & Eccleſiaſticis legibus ſatìs eum contra venenatas detractorum linguas communiebant.* Idem porrò Lambertus refert, quo pacto S. Gregorius VII. poſtquam Canuſii Henricũ IV. anathematis vinculo ſolviſſet, ſacris exinde operatus, Sacro-Sanctæ Hoſtiæ partem, ad innocentiam ſuam Cæſari, omnibusque adſtantibus probandam, graviſſimas inter cõteſtationes ſumpſerit, hortatùsque ſit Imperatorem ad reſiduam SS. Hoſtiæ partem pari cum conteſtatione ſumendam: qui tamen, utpote non unius ſibi ſceleris conſcius, horrendi hujus examinis aleam ſubire neutiquã eſt auſus.

§ III.

De Eccleſiæ Statu.

1. *Quo pacto Eccleſia tot inter calamitates, & perſecutiones atrociſſimas in hanc uſque horam perdurare potuit?*

Id nonniſi ſolius DEI ſapientia potentiaque fieri potuiſſe, palam eſt. Hinc cum reliquæ mundi Monarchiæ, utut potentiſſimæ, pridem ita conciderint, ut de iiſdem vix nomen ampliùs ſuperſit; ſolum tamen; Chriſti Regnũ

Regnum, quod est Ecclesia, stabile firmumque adhuc perstat. Ad hoc oppugnandum Satanas in aciem eduxit: 1. Judæos, internecinos Christi hostes. 2. Reges, & Imperatores, qua ethnicos, quà hæreticos, & schismaticos, quà pseudopoliticos. 3. Ipsos adeò Pontifices in Sanctam Sedem violenter intrusos. 4. Tot hæreticorum, schismaticorũ, Religionisque desertorum succenturiatas copias, novis identidem armis è stygio armamētario depromptis instructas. 5. Tot degeneres, malèque morigeros Ecclesiæ filios, sive pseudocatholicos &c. Verùm omnibus his copiis, tanto armorum apparatu instructis, tot tantisque oppugnationibus, impressionibus, machinamentis, stratagematis, cuniculis, &c. prævalere haud potuêre, nec ullo unquam tempore prævalebunt *inferi portæ*, uti Christus ipse certos nos fecit *Math. 16 v. 18.*

2. *Num ulla unquam doctrinæ fidei mutatio in Ecclesia Catholica facta est?*

Nè minima quidem; uti ex universa historia Ecclesiastica, Conciliorum decretis, Sanctorumque Patrum monumentis perspicuũ, ac manifestũ est. Impudentissimè proin mentiuntur heterodoxi illi, qui contra totius antiquitatis fidem rudi plebeculæ persuadere nituntur, Confessionem auricularem, *Transsubstantiationem*, extremã Unctionem, Clericorum cœlibatum, quadraginta dierum jejunium, Indulgentias, Purgatorium, cultum, & invocationem Sanctorum, aliaque Fidei Catholicæ

tholicæ dogmata vel à Pontificibus, vel Cõciliis excogitata fuiſſe; cum certũ omnino & indubitatum ſit, hæc omnia indè ab Eccleſiæ exordio in hunc uſque diem credita ſẽper fuiſſe, & obſervata. Nihil igitur Eccleſia Catholica, quod ad fidei dogmata attinet, ex priſtino ſplendore quidquam remiſit, ſed Solis inſtar tot jam ſæculis *manet immutabilis*; dum interim Hæreſis Lunæ in morem vel menſis unius ſpatio aliam identidem atque aliam induit formam Id quod manifeſtè apparet ex novitiis Sectariorum pſeudogmatis, nominatim ex Confeſſione Auguſtana, quæ cum patentibus mendaciis, calumniis, antilogiis, &c. ſcateat, mirum non eſt, eam cudi toties, ac recudi, poliri, repoliri, ac interpolari, & in aliam identidem formã transfundi debuiſſe.

2. *Num æquè immutabilis fuit morum diſciplina?*

Hæc magnas haud dubiè viciſſitudines ſubiit. Ac primorum quidem Chriſtianorum vivendi ratio ſancta ferme erat, & inculpata. At fervor hic procedente tempore haud parum remiſit; qui tamen cum à tot piis, ſanctiſque Pontificibus, tum ab aliis viris Apoſtolicis reſuſcitatus identidem fuit, & inflãmatus. Unde ſemper in Eccleſia exſtitêre, atque hodiedum exiſtunt non pauci, qui primorum Chriſtianorum virtutem, & ſanctitatem ſtrenuè æmulantur.

§ IV.

§. IV.

De Ecclesiæ incremento, & propagatione.

1. *Quid de hac sentiendum?*

Homines mundo despectos, pauperes & ignobiles idololatriam, quæ tam altas ubiq; radices egerat, potentissimis mundi Monarchis omni ope nisùque obluctantibus, eradicare, ac Religionem sensibus, & carni usq; adeò repugnantem invehere potuisse, non humanæ industriæ, sed Divinæ opus potentiæ fuerit, necesse est, quæ per vias mundi prudentiæ, ac sagacitati inaccessas prorsus & incognitas, imò in speciem contrarias, ad propositam sibi metam certissimè novit pertingere.

2. *An æquè prodigiosa erat Lutheranæ, aut Calvinianæ sectæ propagatio?*

Si hæc inter miracula numeranda est, lōgè profectó mirabilior fuit propagatio sectæ Arianæ, & Mahometanæ, utpote quæ multò plura amplioraque regna, & provincias rapidissimi torrentis instar celerrimè inundavit. Et quale hoc tandem miraculum, sæculo illo rudissimo, & corruptissimo tot ventris & gulæ mancipia, Baccho, & Veneri ex asse devota, præeunte, & classicum canente petulantium Sacerdotū, ac Cœnobitarū grege, adhæsisse doctrinæ, carni ac sensibus tantopere blandienti, viam sternenti ad omnem scelerum licentiam, cœlumque pollicenti vix

non dormientibus? Quid quòd Lutheri, & Calvini pseudo-Evangelium perinde atque hæresis Ariana, & Mahometis Alcoranus, nōnisi turbis, seditionibus, perduellionibꝰ, proditionibus, mendaciis, fraudibus, calumniis, violenta piorum oppressione, sacri æquè, ac profani magistratûs contemptu, & oppugnatione, bellis, cædibus, rapinis, incendiis templorum, monasteriorum, Episcopatuum spoliatione, & profanatione, jurisque Divini, & humani conculcatione, &c. fuerit propagata? Quod si Lutherus, Calvinus, aliique novatores proposuissent doctrinam, sensibus inimicam, carni, ac depravatæ naturæ omnino contrariam, si ad bonorum operum studium, continentiam, obedientiam, jejunia, corporis afflictiones, voluptatum, honorum, divitiarum, rerumque terrenarum contemptum verbo, & exemplo viam præivissent, totasque nihilominus nationes à vitiis inveteratis ad excellentem vitæ sanctitatem traduxissent, tunc enim verò miraculum omnes clamare possemus, & exclamare: *A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris!*

3. *Nullusne fuit, qui sectæ Lutheranæ sese opponeret?*

Opposuit se imprimis Carolus V. Imperator Religiosissimus, aliique Principes Catholici, qui vehementer urgebant tum Lutheri proscriptionem, publico Comitiorum Wormatiensium decreto pridem sancitam, tum bonorum Ecclesiasticorum restitutionē,

Sed

Sed obſtitêre *Proteſtantes*, qui, poſtquā Franciſcum Galliarum, & Henricum Anglorum Regem, ipſumque adeò Solimannum Turcarum tyrannum adverſùs Imperatorem Carolum in caſſum ſolicitârunt, collecto exinde centum ferè millium exercitu bello eundē de repentè laceſſiverunt, primo haud dubiè ímpetu oppreſſuri, niſi pro Carolo excubâſſet exercituum Dominus. Hujus proin nutu, & auſpiciis diſſipatus eſt formidabilis ille exercitus, præcipuique factionis duces, Saxoniæ Elector, & Haſſiæ Landgravię ad Muhlbergam capti, Septemviratu in Mauritium ex Albertina ortum proſapia translato. Hic ipſe tamen, inito poſtea cum Henrico II. Galliæ Rege fœdere, Imperatorem, de ſe optime meritum, imparatum prorſus, nihilque hujuſmodi de fidiſſimo, uti credebat, amico, & cliente ſuſpicantem, ex improviſo aggreditur, ægerrimeque fugâ elapſum ad interiora uſque Tyrolis perſequitur, quid jam in arena conſilii caperet Cæſar cum Ferdinando fratre? Gallus tres nobiliſſimos Epiſcopatus cum pluribus Lotharingiæ, & Belgii urbibus eripuerat: Turcæ ipſi in Chriſtianæ Reipublicæ perniciem evocati, claſſe ingenti appulerant in Italiam: Albertus Brandeburgicus implacabili Religionis Catholicæ exſcindendæ cupiditate flagrans, ope Gallorum flammâ, ferrôque omnia devaſtavit. Igitur inteſtinorum æque & externorum hoſtium violentia, extremaq; neceſſitate adactus Ferdi-

dinandus Romanorum Rex deplorandā Catholicis, totique Ecclesiæ *transactionem*, ut vocant, Passaviensem profusis lacrymis subsignare cogitur. At necdum malorum finis; nā & hoc, & sequenti sæculo *Protestantes* in bello præcipue tricennali, Gallico ære, & milite adjuti, irreparabilem Ecclesiæ, Orthodoxæque Religioni cladem intulêre, uti alibi meminimus.

4. *Num Ecclesia Catholica inde ab exortu suo aucta semper, an potius imminuta est?*

Auctam semper fuisse, indè patet, quòd, sicubi Ecclesia exoriente hæresi, velut amne rapace, ac violento deperdere quidquid videatur, mox alibi sua damna alluvionib9, novæque terræ accessione cum fœnore etiam compenset. Unde quod ad Septemtrionem, extremumque Europæ angulum, Clero, Religiosisq; familiis, atque Ecclesiæ Catholicæ subtraxerat hæresis, Deus abundè resarciebat ad Meridiem, Orientem, & Occidentem, tot centenis animarum millibus ad Ecclesiam Christique ovile adductis.

§. V.

De hæresibus.

1. *Quis dicendus hæreticus?*

Qui Christianum quidem se profitetur, dogma tamen quoddam Religionis Catholicæ contrarium contumaciter tenet. Ac licet omnis hæresis schisma quoque sit; non tamē vicissim omne schisma est hæresis. Sic non omnes

omnes, qui Antipapis quondam contra legitimos Pontifices adhæserunt, hæretici idcirco erant, nisi, quod plerumque fieri amat, erroneum insuper dogma obstinatè tenuerint, seque proinde à toto Ecclesiæ corpore segregârint.

2. *An ergo hæreticus est, qui vel in unico fidei articulo ab Ecclesia Catholica dissentit?*

Omnino; toto proin cœlo aberrant temporis hujus pseudopolitici, quos & Libertinos, Adiaphoristas, Syncretistas, & Amphidoxos vocant, qui ad salutem consequendam nil aliud opus esse ajunt, nisi ut honestè quis vivat, simulque potissimos de SS. Trinitate, & Christo articulos, Symbolo Apostolorum comprehensos, credat. Errorem hunc pestilentissimum, Divinis literis, SS. Patribus, totique antiquitati, & sane rationi contrarium, Theologi Polemici invictis pridem argumentis confutârunt. Et certè quemadmodum nonnisi unus est DEUS, ita nonnisi *una* pariter *fides* esse potest. *Idcirco ubi plures sunt fides, jam incipit nulla esse fides*, uti jam olim S. Hilarius ad Constantinum Augustum scripsit. Verbo: *Quicunque vult salvus esse, ante omnia opus est, ut teneat Catholicam fidem, quam nisi quisque integram inviolatamque servaverit, absque dubio in æternum peribit.* Et quanta hæc temeritas dicam, an vecordia, viam incertam prorsus intutamque præferre certæ, omniūque judicio securæ Religioni, nempè Catholicæ, quam non solum Catholici omnes, sed

ipsi-

ipsimet acatholici recta ad cœlum nos ducere haud diffitentur, quæque tot insuper, ac tamen manifestis signis, notisque unicè vera esse evidenter demonstratur, dum è diverso sectas contrarias, nullo hujusmodi signo conspicuas, Catholici uno omnes ore condemnant, neminemque extra Ecclesiam Catholicam salutem consequi posse persuasissimum habent? Hoc argumento convictus Henricus IV. Galliæ Rex, abjurata Calvini hæresi, cùm Ecclesia Catholica se conjunxit. Quin Beza ipse, quantumvis Calvinianus, Catholicis ad se invisentibus, deque vera salutis via solicitis, auctor fuit, ut in Religione Catholica permanerent; sic enim de salute sua minimè periclitaturos. Et Melachthon matri suæ grandævæ serio percontanti: utra Religio, Catholicane, an Lutherana vera esset? planè apertèque fassus est, *hanc novam gratissimam, illam antiquam securissimam esse, & certissimam.* Atque hæc ipsa, credo, causa est, quod imminente jam morte, nemo unquam Catholicorum ab Ecclesia Romana desciverit; cum tamen ad hanc transierint, heterodoxorum non pauci iter æternitatis jamjam ingressuri, quos inter Joannes Saxoniæ Elector, aliique complures.

3. *Undenam tot hæreses, & schismata sunt exorta?*

Non aliunde, inquit S. Cyprianus, *quam quod Sacerdoti DEI non obtemperatur, nec unus in Ecclesia Sacerdos, aut Judex vice Christi cogitatur. Unde*

de enim schismata, & hæreses obortæ sunt, & oriuntur, nisi dum Episcopus, qui unus est, & Ecclesiæ præest, superba quorundam præsumptione contemnitur, & homo dignatione DEI honoratus, ab indignis hominibus judicatur? Quis enim hic est superbiæ tumor, quæ arrogantia animi, quæ mentis inflatio, ad cognitionem suam Præpositos, & Sacerdotes vocare? Ita S. Cyprianus.

4. *Qui qualesque omnibus temporibus erant hæresium schismatumque auctores?*

Hos gentium Doctor 2. Tim. 3. sic describit: *Erunt homines se ipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, Parentibus non obedientes, ingrati, scelesti, sinè affectionè, sinè pace, criminatores, incontinentes, immites sinè benignitate, proditores, protervi, tumidi, & voluptatum amatores magis quàm DEI: habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem ejus abnegantes.* Talis erat Lutherus, talis Zwinglius, talis Calvinus, aliique hæresiarchæ, & eorum sectatores.

5. *Quo pacto hæreses pleræque disseminatæ fuere?*

1. Specioso ut plurimum obtentu reformãdæ Ecclesiæ, cujus tamen doctrina dogmatica, utpotè eadem semper & immutabilis, nulla unquam emendatione, & correctione indiguit. Morum verò disciplina ab egregiis scilicet his reformatoribus adeò reformata nõ est, ut horrendis potiùs corruptelis deformata fuerit, ac depravata. Et verò quis ad restituendam morum disciplinam à DEO missos esse credat homines ob infanda flagitia publicè infames, DEO, & Ecclesiæ rebel-

les,

les, ferro, & rogo dignos, quorum immanẽ arrogantiam, faſtum, inſolentiam, pervicaciam, ambitionem, rabiem plus quam diabolicam, petulantiam, impudentiam, obſcœnitatem, impudicitiam, perduellionem, impietatem, maledicentiam, blaſphemias, enormia mendacia, calumnias atrociſſimas, vel ſoli libri ab iiſdem conſcripti orbi univerſo ob oculos ponunt?

2. Hæreſiarchæ plerique literas Divinas ſuis obtendũt erroribꝰ, cũ tamẽ nè unicũ quidem dogma Eccleſiæ Catholicæ contrarium, ipſismet Sacræ Scripturæ verbis, ſed ſuis duntaxat interpretationibus fallaciſſimis, ac perverſiſſimis poſſint aſtruere. Et tamen ſacrilegi iſti bibliomaſtiges, rudi, & imperitæ plebeculæ ſua pſeudogloſſemata pro puro puto Evangelio, ac verbo DEI venditant, majorque mendaciſſimis his ſycophantis adhibetur fides, quam tot Conciliis Oecumenicis, tot SS. Patribus, Spiritu DEI, cœleſtique ſapientia plenis, imò Eccleſiæ univerſæ, omnis veritatis Magiſtræ.

3. Novatores plerique, ut glaucoma obiiciant populo, ſpecioſum ſibi nomen imponunt. Sic quidam ex antiquis hæreticis *Gnoſticorum* ſive *Intelligentium*, alii *Apoſtolicorum*, alii *Catharorum*, alii *Angelicorum* nomen ſibi arrogabant. Pari ratione hodierni Sectarii partim *Reformati*, partim *Evangelici* dici volunt; cum tamen doctrinam teneant Evangelio prorſus contrariã, nec alio nomine dici poſſint *Evangelici*

gelici, quàm Scipiones illi Romani, qui cognominati sunt *Africani*, quia vastârũt Africã.

6. *Quodnam discrimen Catholicam inter, & acatholicam doctrinam?*

1. Doctrina Catholica clara, aperta, & simplex; acatholica verò obscura, captiosa, ambigua, fucata, & inanibus verborum phaleris, variisq; diabolicæ nequitiæ tegumentis involuta est. 2. Doctrina Catholica pacem parit, & concordiam; acatholica lites, discordias, dissensiones, tumultus, factiones, rerumq; omnium perversionem, & perturbationem, &c. 3. Catholica ad sanctum sui odium, submissionis, obedientiæ, sui despicientiæ, & Evangelicæ perfectionis studium impellit; acatholica verò prorsus contrariũ docet. 4. Doctrina Catholica, utpotè à Spiritu Sancto profecta, in primo sui exortu perfecta mox erat, & consummata, ita ut nè minima quidem immutatione, correctione, aut instauratione, unquam indiguerit; contrà acatholica, utpotè non à DEO, sed à patre mendaciorum diabolo inventa, mutari identidem & interpolari, recudi, repoliri, & reconcinnari debuit, uti manifestè cónstat vel ex sola Confessione Augustana, quæ cum in Comitiis Augustanis An. 1530. Caroli V. Imperatoris omniumque Imperii Ordinum conspectum primò subiisset, non nisi habitu commutato, & ab ipsa adeò Ecclesia RomanoCatholica mutato comparere, & in faciem summi illius Monarchæ, omniumque Imperii Procerum prø-

tervè, impudenterque mentiri ausa est, *se in nullo Fidei articulo dissentire ab Ecclesia Catholica, sive Romana; cum tota dissensio sit de paucis quibusdam abusibus.* Nam si ita est, quo igitur jure tot tamque funestas tragœdias excitârunt *Confessionistæ?* Quo jure tot tantisq; turbis, dissidiis, factionibus, seditionibus, bellis civilibus, sacrorum profanatione, & populat one non solum Germaniam, aliaq; Regna i sed Ecclesiam DEI universam infestârunt, lacerâruntque, irreparabili tot millium animarum exitio? Num ergo propter *paucos quosdam abusus* licet secessionem facere ab Ecclesia universali, fidem DEO, hominibusque datam impunè violare, in Christi Vicarium, in supremũ ovium omnium Pastorem, & Hieracham nõ modo ausu sacrilego insurgere, verùm etiam velut Antichristum ipsum odio plùs quàm Vatiniano persequi, religionem avitam à majoribus tanta pietate, fide, & constantia semper cultam proscribere penitus, & errores cum novos, tum Ecclesiæ totius judicio pridem damnatos sub ementita Evangelicæ veritatis larva introducere, in bona Ecclesiæ, Christiq; patrimoniũ, per vim, ac summam injuriam involare, Catholicas antiquissima tot sæculorum possessione exturbare, Turcas aliosque Ecclesiæ, & Imperii hostes in patriæ excidium evocare, arma cum iis ac fœdera jungere, hosq; ad pacta DEO, Ecclesiæ & Religioni contraria subsignanda vi armorum adigere, jura demum pleraque omnia sacra, & profana cõvellere, &c. & hæc aliaque? §.

§. VI.
De Conciliis.

1. *Quem in finem cogi solent Concilia Oecumenica?*

Ad quæstiones de Religione controversas cognoscendas, dirimendasq́; refellendos ac damnandos, hæreticorum errores, morumq́; disciplinam restituendam.

2. *Penes quem potestas est indicendi & convocandi Concilia Oecumenica?*

Penes solū Papam, tanquā Ecclesiæ caput, Christiq́; in terris Vicarium, qui Conciliis hujusmodi vel ipse per sese, vel per Legatos præsideat, necesse est; secùs enim Concilium foret acephalum, nulliusq́; auctoritatis, uti ex perpetua Ecclesiæ praxi, usuque manifestū est.

3. *Cur Concilium generale legitimè congregatum in decidendis Fidei dogmatis certæ omnino, & indubitatæ auctoritatis est?*

Quia universam DEI Ecclesiam repræsentat. Si proindè hujusmodi Concilium errare posset, universa erraret Ecclesia; quod tamē disertis Christi verbis, & promissionibus manifestè repugnat, dum *portas inferi* adversùs Ecclesiam nunquam prævalituras pollicitus est: prævalerent autem, si in definiendis Fidei dogmatis errare posset Ecclesia; neq́; hæc *columna* ampliùs foret ac *firmamentum veritatis*, uti ab Apostolo 1. Tim. 3. v. 15. appellatur.

4. *Cur Protestantes identidem ad Concilium appellârunt?*

Eventus docuit, id non alio eos animo fecisse, quam ut sectam suam novis interea cogitionibus, & factionibus magis stabilirent: ac præcipuè nè bona Ecclesiæ Christi ablata restituere juberentur. Pergebant hi interim sacra, & profana rapinis violare, modisq; indignissimis vexare Catholicos; Qui, cum injustè ablata repeterent, atque injuriarum postularent heterodoxos, hi religionis scilicet libertatem obtendere: atque ad futurum Cõcilium, quod palam quidem flagitabant, occultis verò consiliis penitus detrectabant, Catholicos ablegare solebant. Coactum igitur tandem aliquando post perrupta difficillima obstacula Concilium Oecumenicum ?

5. *Num Protestantes quoque comparuêre ?*

Invitati hi iterum, ac sæpiùs fuêre, factâ liberrimâ disputandi, & ultro, citroq; commeandi copiâ; sed incassum omnia. Nam perindè atque olĩ Ariani Concilium Nicænũ I. & alii alia Concilia legitimè coacta fuisse negabant: ita & Protestantes sexcenta quærebãt effùgia, & diverticula; quin eò arrogantiæ, & insolentiæ sunt progressi, ut se, & Christi Vicarii, & totius Concilii Oecumenici Judices constituere, uniusq; flagitiosissimi, ac mendacissimi apostatæ somnia vanissima certissimo, & indubitato prorsus Ecclesiæ totius judicio præferre non dubitârint.

6. *Nonnè heterodoxi omnes solius Scripturæ Judicio stare se velle profitentur ?*

Verùs hæc ac veteratoria fraus est omniũ hæreti-

reticorum, qui ipsius adeò S. Scripturæ pallio errores suos fœdissimos obtegere nituntur, magistri sui diaboli exemplo. Quemadmodū enim hic Christum ipsum: ita illi Christi sectatores circumvenire tentant, identidem vociferando: *Scriptum est enim*; imò hanc unicam Fidei suæ regulam statuendo, *Nihil credendum, nisi in sacris expressum Bibliis*. Sed vos jā appello, quotquot estis acatholici! Imò ad Scripturam, solum & unicum vestrum Judicem ipsos provoco, Edicite! quo libro, quo capite, quo versu scriptum est: *Nihil credendum, nisi in sacris expressum Bibliis?* Ibi lego 2. Thess. 2. v. 14. *Tenete traditiones, quas didicistis, sive per sermonem, sive per Epistolam nostram.* Itē Math. 18. v. 17. *Si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus &c.* Hæc, pluraque hujusmodi lego in Scriptura: at verò fundamenti illius, cui totam pseudo-Evangelii vestri fabricam superstruitis, nè vestigium quidem in universis Bibliis usquam invenio. Quæro insuper ex vobis: ubinā scriptum sit 1. hanc, quam appellatis scripturam esse Divinam? 2. ritè fuisse versam? 3. esse penitus incorruptā? 4. & præcipuè hunc esse verum ejusdē Scripturæ sensum, quem Lutherus aliquis, aut Zwinglius, aut Calvinus indè eruit; falsum verò illum, quem Ecclesia DEI universa, in Concilio Oecumenico legitimè congregata, quem summi Pontifices, Christi Vicarii, quē Sancti Patres, & Ecclesiæ Doctores uno ore omnes astruunt? Ad hæc scire pervelim: ubinam

 nam

nam *scriptum sit*, Pascha die Dominica, & hãc ipsam Sabbati loco esse celebrandam? vesci item licere *suffocatis & sanguine?* baptizatos ab hæreticis non esse denuo baptizandos, &c. Quæ aliaque complura cum S. Scriptura nusquam definiat, palam est. ab hac sententiam decretoriã ferri non posse, sed vel ab Ecclesia universa in Concilio Oecumenico congregata, vel ab illius capite, pro quo Christus ipse rogavit Luc. 22. v. 32. *ut non deficiat fides* ejus, sũmo nempè Pontifice, legitimo Petri Successore. Quod si solius Scripturæ judicio standum, cur Lutherani, Zwingliani, Calviniani, Anabaptistæ, aliiq; hæretici in tot diversissimas abeunt sententias, tametsi eodẽ omnes Bibliorum nitantur testimonio?

§. VII.

De ritibus Ecclesiasticis.

1. *Cur tot ritibus, ac cæremoniis utitur Ecclesia?*

1. Externi hi ritus signa sunt, testimonia & exercitia cultûs interioris, quem DEUS imprimis exigit. 2. His velut adminiculis, ac Religionis incitamentis pietas, fervor, & attentio populi Christiani mirum quantum firmatur, excitaturq;. 3. His fovetur, & augetur dignitas majestasque Divinorum mysteriorum: indè enim, quotquot rei intersunt Divinæ, admonentur, nihil hic profanum, sed arcana quædam, & Divinis plena mysteriis geri, quæ singularem exigant reverentiã. 4. His tandem conservatur disciplina Eccle-

siastica

siastica, & publica tranquillitas, fir* ut omnia honestè, ac decenti quodam ordine, prout Apostolus jubet 1. Cor. 14. v 40. peragantur.

2. *An non memoratæ cæremoniæ speciem quandã superstitionis præseferunt?*

Æquè parum atque priscæ legis cæremoniæ longè plurimæ ac diversissimæ, quas DEUS ipso populo Israëlitico observandas præscripsit, & Moyses retulit in librum Leviticum, Hebræorum ritualem.

3. *Num & sectarii sacros quosdam ritus etiam nunc observant?*

Cum hi careant Sacerdotio, & Sacrificio, ac Sacramentis, excepto Baptismo, quẽ hominum quilibet rationis particeps, cujuscunque Religionis, conditionis, ac sexûs administrare potest, mirum non est, ritus quoque sacros ab iisdem dudum fuisse antiquatos: utut *Protestantes* ducentis abhinc annis in Cõfessione Augustana An. 1530. Carolo V. oblata, coram Imperatore omnibusq; Imperii Ordinibus solemnitate sint contestati: *Falsò accusantur Ecclesiæ nostræ, quod Missam aboleant; retinetur enim Missa apud nos, & summa reverentia celebratur. Servantur & usitatæ cæremoniæ ferè omnes, &c.*

Id quod in ejusdem Confessionis Apologia iterato profitentur his verbis: *Fiunt enim apud nos Missæ singulis Dominicis, & aliis Festis & servantur usitatæ cæremoniæ publicæ, ordo lectionum, orationum, vestitus, & alia similia.* Item in libro

Concordiæ: *Cæremoniæ similes usitatis servantur; tantum numerus Missarum est dissimilis.* Quam sanctè autem ac verè isthæc asseverentur, noverint illi, qui heterodoxis immisti degunt. Et tamen memoratos modo libros, tam crassis apertisq; mendaciis refertos, pro fidei symbolis habent Protestantes.

§. VIII.
De Religiosis familiis

1. *Quem in finem hæ institutæ fuêre?*

Ut Christiani illi, qui ad majorem vitæ sanctimoniam aspirant, Evangelicam paupertatem, castitatem, & obedientiã amplectendo, se totos DEI possent obsequio addicere, rerum caducarum cura omni abjecta. Quæ vivendi ratio sicut Christum ipsum auctorem habet ac ducem, indeque ab Ecclesia sumpsit exordium; ita ob similem suum scopum, & efficacissima salutis perfectionisque Christianæ subsidia commendanda summopere & æstimanda est.

2. *Cur tot, tamque diversa sunt Ordinum Religiosorum statuta?*

Cum diversæ sint hominum vires, studia, propensiones, ingenia, corporis animiq; dotes, D E U S sacrorum Ordinum conditoribus diversas pariter ostendit vias, quibus eò expeditiùs certiùsq; ad finem ultimũ perveniri possit. Hæc ipsa porrò varietas Ordinum singulari ornamento juxta, & emolumento est Ecclesiæ militanti, perinde atque

in acie legiones, armis, vestibus, apparatu, modoque & arte pugnandi magnopere inter sese distinctæ!

3. *Cur Lutherus, Calvinus, aliique hæretici tanto feruntur odio in familias Religiosas?*

1. Quia hæ subsidiariæ quasi cohortes sūt, quas DEUS singulis propè sæculis conduxit, ut laboranti Ecclesiæ adversùs hæreticorum potissimum oppugnationes suppetias irent. 2. Cum hæretici omnes, etiam illi ipsi, qui *Evangelici* appellari volunt, capitales, & internecini sint hostes *Evangelicæ* castitatis, paupertatis, & obedientiæ, inediæ item & afflictationum corporis, &c. nemo credo, mirabitur, quod & institutum ipsum, & qui eidē se devovent, tantopere aversentur. Adde, hæresiarchas non paucos à Religiosis castris ad Luciferi ejusq; fœderatorū vexilla trāsfugisse.

§. IX.
De Sanctis.

1. *Suntne in Ecclesia Catholica Sancti quidam?*

Id nè Lutherani quidem inficias eunt; nā in Apologia Confessionis Augustanæ, & majore Catehismo Lutheri Bernardum, Franciscum, Bonaventuram vitam piam sanctamq; duxisse ultro fatentur: atqui hi ipsi & Catholici erant, & Religiosæ familiæ alumni.

2. *Num & sectariorum aliqui inter Sanctos numerari possunt?*

Minimè omnium; nam quo pacto Sancti esse

esse possunt, qui 1. non solù Evangelica, ut diximus, floccipendunt consilia, sed nè Divinas quidem leges observant; imò observari posse negant? 2. Qui opera bona, Pænitentiæ Sacramentum, aliaque perfectionis, & sanctitatis adminicula è medio tollunt? 3. Qui DEUM faciunt peccati auctorem? 4. Qui hominis mentem libera spoliant voluntate? 5. Qui DEUM ipsum in suo spernunt Vicario? 6. Qui Ecclesiam non audiunt, ac proindè ex Christi effato sunt *sicut Ethnici, & Publicani?* 7. Quorum duces, & magistri non modo nõ fuerunt sancti, sed apostatæ perditissimi, ac profligatissimi nullius prorsus fidei, ac religionis? 8. Quorum sectatores abjurato Papatu, ipsomet Luthero, & Calvino teste, non tantum *non facti sint meliores, sed longe etiam deteriores*, utpotè *multò liberiùs ac libentiùs in omnẽ scelerum libidinem effusi, nec ab uno duntaxat, uti priùs in Papatu, sed à septem jam diabolis*, fatente Luthero, *obsessi?* &c. Si hæc in ipso adeò *magnæ* illius, ut vocant, *reformationis* exordio ubi major plerumqne existit fervor; quid de annis demum posterioribus sentiendum?

3. *An non inter Acatholicos quoque sunt, qui vitam ducant longe honestiorem, quam multi Catholicorum?*

Fuêre olim inter ethnicos quoque, qui in speciem vitam ducebant longè honestiorẽ, quam multi sectariorum: num idcirco Sancti erant? Quod plurimi Catholicorum sint improbi, in causa est perversa illorum volũ-

tas, non doctrina Catholica, cui si vitam ac mores conformarent, Sancti profecto essent omnes. At cum sectariorum doctrina sit evidenter falsa, blasphema, impia, Evangelio contraria, viam sternens ad omnem scelerũ licentiam, præcipuaque sanctitatis adminicula è medio tollens, qui hujusmodi tenent doctrinam, sancti esse non possunt. Unde nè unicum quidem Sanctum inter suos numerant.

4. *An numerant Martyres?*

Si qui sectariorũ tormenta, mortemq; ipsã pertulêre, æquè parum sunt Martyres, ac cives perduelles, milites transfugæ, aut patriæ proditores, &c. qui idcirco morte mulctãtur. *Non enim pœna, sed causa Martyrem facit,* S. Augustino teste.

5. *Quodnam Catholicos inter, & Acatholicos Doctores discrimen?*

Id ex eorundem scriptis luculenter apparet. Libris certè vel à solo Luthero, ut alios taceam, editis, vix quidquam arrogantiùs, insolentiùs, petulantiùs, scurriliùs, obscœniùs, impudentiùs, perversiùs, in DEUM ac Cœlites, sacrum item profanumque magistratũ contumeliosiùs, &c. usquam legeris. Contraria omnia invenies in SS. Augustini, Ambrosii, Gregorii, cæterorumque Patrum, & Ecclesiæ Doctorum libris, ac monumentis.

§. X.

§. X.

De miraculis.

1 *Semperne Ecclesia miraculis inclaruit?*

Hoc nemo prudens in dubium vocaverit, ob tot tamque indubitata sæculorum omnium monumenta, virorumque sanctitate, & doctrina præstantium testimonia. Et sicut imprudentis est, nimiumque creduli, fidem illico habere narrationi cuivis, ab ipsis interdũ heterodoxis, ut sic authentica quoque miracula in suspicionem adducant, confictæ: ita miraculis ab Ecclesia, tanta quâ major excogitari non potest, circumspectione, & accuratione examinatis, probatisq; fidem velle abrogare, summa profectò impudentia foret, atque temeritas. Sanctum certè Xaverium multa, magnaque patrâsse miracula, vel ipsi heterodoxi Scriptores ultro fatentur.

2. *Num apud Sectarios quoque fiunt miracula?*

Nullum in hanc usque horam ostentare; ac nè veri similiter quidem confingere, & cõminisci potuêre; quamvis id sæpiùs tentârint, at sinistro semper eventu, summoque suo dedecore, & ignominia. Sic Lutherus Cacodæmonem ex puella obsessa ejecturus, in summas adductus est angustias; & Calvinus simulatè mortuum resuscitaturus, revera mortuũ deprehendit. Juvat hactenus dicta concludere his S. Augustini verbis: *Multa sunt alia, quæ in Ecclesiæ Catholicæ gremio me justissimè tene-*

ant:

ant: tenet consensio populorum atque gentium; tenet auctoritas miraculis incboata, spe nutrita, charitate aucta, vetustate firmata: tenet ab ipsa Sede Petri Apostoli, cui pascendas oves suas post Resurrectionem suam Dominus commendavit, usque ad præsentem Episcopatum successio Sacerdotum; tenet postremò ipsum Catholicæ nomen &c.

Nihil simile sectæ habent aliæ, quod quemq; jure possit allicere, ac tenere.

Id demum observari velim, Acatholicos cõqueri minimè posse de acerbiore forsan Scriptorũ Catholicorum stylo. Nã ut taceam enormẽ prorsꝰ maledicentiam, quâ Lutherꝰ, Calvinꝰ, aliiq; hæresiarchæ in sacrum æq; ac profanum magistratũ atrocissimè debacchati sunt, hodie dum sectarii non cessant immanibus passim conviciis, & maledictis contumeliosissimè proscindere Ecclesiam Catholicam, Romanosque Pontifices, ut sic despectos omnibus, & invisos reddãt. At verò si Catholicorum quispiam eorum fraudes, mendacia, calumnias, hæresin, sectæq; falsitatem evidẽtibus demonstrat argumentis, mox tanquam pacis violatorem in crimen, & jus vocant ii ipsi, qui Catholicos velut *abominãdos idololatras, artolatras, asseclas Antichristi, meretricis Babyloniæ spurios abortus, &c* passim traducunt, & quotquot abjurata hæresi, ad Religionem Catholicam, à qua ipsorum progenitores fraudulenter fuêre abducti, DEO duce, & auspice revertuntur, hos *apostatas*, hos religionis deserto-

sertores, & transfugas appellare audent. Faxit DEUS, ut omnes ac singuli, ii imprimis, qui non tam sua malitia, quam infelici nascendi cōditione extra Ecclesiā Catholicā, ac proindè extra Christi ovile degunt, oculos tandem aliquando aperiant, & ad Religionem avitam, quam nostri æquè & illorū majores tot sæculis constantiâ verè Germanâ coluêre, regrediantur, fraternamq; illam cōjunctionem, & concordiam, annis abhinc ducentis horrendo illo schismatè fœdè scissam, & dilaceratam postliminio reducant! quam exoptata Ecclesiæ universæ, quam Patriæ totique Romano Imperio salutifera, quam utilis, & quæstuosa quotidiano foret commercio hæc priscæ illius concordiæ redītegratio! Cessaret tunc protinus omnis simultas, diffidentia, discordia, rixæ, jurgia, animorū exulceratio, & alienatio, totque ac tam diuturnis calamitatibus succederet perpetua, vereque Christiana pax, amor, & concordia, sincera, qualis inter fratres, necessitudo, & familiaritas, suavis animorū consociatio, jucundaque voluntatum conspiratio.

Omnia ad Majorē DEI gloriā.

Uniùsque, Sanctæ, Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ incrementum.

TA-

)o(

Tabula Chronologica. Summorum PONTIFICUM, &c.

* Antipapas denotat.

Sæculum I.

Series Pontificum.	ſedit uſq;ad	Concilia, hæreſes, &c.
S. Petrus	65	Concil. Hieroſ. præſidente S.
S, Linus	67	Petro.
S. Clemens	77	Simon magus in prætendenda
S. Cletus	83	Eccleſiæ reformatione, re-
S. Anacletus	95	pudiando libero hominis ar-
S Evariſtus	108	bitrio, bonis, operibus, Sa-
		cerdotum cœlibatu, &c.
		magiſter hodiernorum hæ-
		reticorum. Menandriani,
		Cerinthiani, Ebionitæ, Ni-
		colaitæ, &c.

Sæculum II.

S. Alexander	116	Saturninus, Baſilides, Carpo-
S. Sixtus	126	crates, Gnoſtici, Valentin9,
S. Teleſphorus	137	Chiliaſtæ, Cerdo, Marcion,
S. Hyginus	141	Montanus Phryx, unde Ca-
S. Pius	151	taphryges; Eucratitæ Tati-
S. Anicetus	161	ani ſectatores, Prodicus A-
S, Soter	170	damitarum patens, Aquila
S, Eleutherius	185	Ebionita, & Theodotion
S. Victor	197	Marcionita, infidus uterque
S. Zephyrinus	217	Bibliorum interpres, Luci-
		anus ex Chriſti deſertore a-
		theus &c,

SE-

Series Pontificum.	ſedit uſq; ad	Concilia, hæreſes, &c.

Sæculum III.

Series Pontificum.	ſedit uſq; ad	Concilia, hæreſes, &c.
S. Calliſtus	222	* Novatianus primus Anti-papa contra S. Cornelium, Tertullianiſtæ, Origeniſtæ, Novatiani, qui & Cathari, ſive Puri. Rebaptizantes, Angelici, Apoſtolici, Sabelliani, Paulianiſtæ, Pauli Samoſateni ſectatores, Manichæi, quorum auctor Manes, qui ſe Spiritum Sanctum Paracletum à Chriſto promiſſum profeſſus, hæreſes Cerdonianorum, Marcionitarum, Carpocratianorum, Gnoſticorum, aliorumque præcedentium inſtaurabat &c.
S, Urbanus	230	
S. Pontianus	235	
S. Anterus	236	
S. Fabianus	250	
S. Cornelius	252	
S. Lucius	253	
S. Stephanus	257	
S. Sixtus II	258	
S. Dionyſius	269	
S. Felix	274	
S. Eutychianus	283	
S. Cajus	296	
S. Marcellinus	304	

Sæculum IV.

Series Pontificum.	ſedit uſq; ad	Concilia, hæreſes, &c.
S. Marcellus	310	Concil. gen. I. Nicæn. 325. Concil. gen. II. Conſtantinopolitanum. 381. *S. Felix II. adverſùs Liberium ab Arianis primùm intruſus, dein ab Eccleſia receptus. * Urſicinus adverſùs Damaſum. Donatiſtæ, Meletiani, Ariani, & Semiariani, Colluthiani, Circumcelliones, Antropomorphitæ, Photiniani, Macedoniani, Euſtachiani, Eunomiani, ſive Aëtiani, Aëriani, Luci-
S. Euſebius	310	
S. Melchiades	314	
S. Silveſter	335	
S. Marcus	336	
S. Julius	352	
S. Liberius	366	
S. Damaſus	384	
S. Siricius	398	
S. Anaſtaſius	401	

Series Pontificum	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.
		feriani, Apollinaristæ, Priscillianistæ, Helvidiani, Jovinianistæ, Discalceati, Collyridiani, &c.
	Sæculum V.	
S. Innocentius	417	Concil. gen. III. Ephesin. 431
S. Zosimus	418	Concil, gen. IV. Chalcedo-
S. Bonifacius	422	nense. 451
S. Cælestinus	432	* Eulalius adversùs Boni-
S. Sixtus III.	440	facium.
S. Leo M.	461	* Laurentius adversùs Sym-
S. Hilarius	468	machum.
S. Simplicius	483	Vigilantius, Pelagiani, Ne-
S. Felix III.	492	storiani, Semipelagiani, sive
S. Gelasius	496	Massilienses, Eutyches, &
S. Anastasius II.	498	Dioscorus, Pacificatores, si-
S. Symmachus	514	ve Tepidi, Petrus Cnaphe-
		us, sive Fullo Theopaschi-
		tarum dux, Philoxenus, Præ
		destinatiani, Angelitæ &c.
	Sæculum VI.	
S. Hormisdas	523	Concil. gen. V. Constantino-
S. Joannes	526	pol. 2. An. 553.
S. Felix IV	530	* Dioscorus adversùs Bonifa-
S. Bonifac. II.	532	cium II.
S. Joannes II.	535	* Vigilius in sedem Romanam
S. Agapetus	536	intrusus vivente Silverio, de-
S. Silverius	538	in legitimus Pontifex, fidei-
S. Vigilius	555	que Catholicæ vindex egregi-
S. Pelagius	560	us.
S. Joannes III.	573	Severiani, Corrupticolæ, Phá-

Series Pontificum	ſedit uſq; ad	Con.ilia, Antipapæ, hære-ſes &c.
S. Benedictus	578	taſiaſtæ, Acephali, Agnoetæ,
S. Pelagius II.	590	Aphthartodocetæ, Tritheitæ,
S. Gregorius M.	604	tæ, Theopaſchitæ, &c. Fer-cardus I, Scotorum Rex ob-hæreſin in carcerem detruſus.

Sæculum VII.

Sabinianus	606	Concil. gen. VI. Conſtantino-
S. Bonifacius III.	607	pol. 3. An. 680.
S. Bonifacius IV.	615	* Theodorus, & Paſchalis
S. Deusdedit	618	contra Sergium.
S. Bonifacius V.	625	Gnoſimachi, Monothelitæ,
S. Honorius	638	quorum duces Sergius Patr.
S. Severinus	640	Conſt. Cyrus Patr. Alexandr.
Joannes IV.	642	Macarius Patr. Antiochenus;
S. Theodorus	649	propugnatores Pyrrchus, Pau
S. Martinus	655	lus, Petrus, Thomas, Theo-
S. Eugenius	657	philus, omnes Patriarchæ
S. Vitalianus	672	Conſtant. cum . Imperatore
Adeodatus	676	Heraclio.
Donus	678	Machometes ortꝰ patre ethni-
S. Agathio	682	co, matre Judæa, idemque
S. Leo II.	683	Chriſtianis imbutus ſacris, ex
S. Benedictus II.	685	Arianiſmo, Judaiſmo, ethni-
Joannes V.	686	ciſmo &c. monſtroſiſſimam,
Conon	687	adjutore Sergio pſeudomona
S, Sergius	701	cho, conflavit ſectam, homo
		inops, ignobilis, illiteratus,
		barbarus, truculentus, epi-
		lepticus, rapto, & latroci-
		niis, vivere aſſuetus, &c.
		Maron, unde Maronitæ,
		poſt annos demum quingē-
		tos Eccleſiæ reconciliati.

Series Pontificum	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses, &c.
	Sæculum VIII.	
Joannes VI.	705	Concil. gen. VII. Nicæn. An.
Joannes VII.	707	787
Sisinnius	708	* Constantinus contra Ste-
Constantinus	715	phanum IV.
S. Gregorius II	731	Iconoclastæ, & Iconomachi,
S. Gregorius III	741	sive sacrarum Imaginum e-
S. Zacharias	752	versores, & oppugnatores,
Stephanus II.	752	quorum primi erant Judæi,
Stephanus III.	757	dein Mahometani, postea
S. Paulus	767	Leo Isauricus Imperator, &
Stephanus IV.	772	Hæresiarcha, utpotè qui im-
Hadrianus	795	pulsore Hæbreo sacrilegum
S. Leo. *III.*	816	atrocissimumque sacris Ima
		ginibus bellum intulit, hæ-
		reseos idcirco damnatus
		cum filio Copronymo, &
		nepote Leone IV. à Conc.
		gen. VII. Felix Urgelitanus,
		& Elipandus, &c.
	Sæculum IX.	
Stephanus V.	817	Concil. gen. VIII. Const. 4.
S. Paschalis	824	An. 869.
Eugenius II.	827	* Zuinzinus adversùs Euge-
Valentinus	827	nium II.
Gregorius IV.	844	* Anastasius adversùs Bene-
Sergius II	847	dictum III.
S. Leo IV.	855	* Sergius contra Formosum
Benedict. III.	858	* Bonifacius VI. contra Ste-
S. Nicolaus	867	phanum VII.
Hadrian. II.	872	Gotescalcus hæresin Prædesti-
Joannes VIII.	882	natianorum; Nicephorus Leo

Series Pontificum	ſedit uſq;ad	Concilia, Antipapæ, hæreſes, &c.
Marinus I.	884	Armenus, Michàél Balbus, Theophilus, Orientis Imperatores, hæreſin Iconoclaſtarum inſtauraverunt, infelici omnes morte ſublati. Phocius humanioris literaturæ tam gnarus, quam ignarus divinæ, poſtquam in ſedem Conſtantinopolitanã, pulſo per ſummum nefas S. Ignatio, intruſus eſt, ſchiſma teterrimum contra Eccleſiam Romanam excitavit, damnatus à Concil. gen. VIII. & à Baſilio Imperatore miſſus in exilium, decemque pòſt annis revocatus, & mortuo S. Ignatio in ſedem Conſt. reſtitutus, annuente quoque, pacis ergo, Joanne VIII. Sed cum literas Pontificias adulteráſſet, Legatos Apoſtolicos veteratoriis ſuis artibus in fraudem illexiſſet, ac pſeudoſynodum quam Oecumenicam VIII. nuncupavit, coegiſſet, rurſus ab eodem Pontifice condemnatus eſt, mortuoque Baſilio Imperatore à Leone *Sapiente* de ſede, quã tyrannicè tenuerat, deturbatus, & in monaſteriũ detruſꝰ eſt.
Hadrianus III.	885	
Stephanus VI.	891	
Formoſus	896	
Stephanus VII.	897	
Romanus.	898	
Theodorus	898	
Joannes IX.	900	

Se-

Series Pontificum	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses, &c.

Sæculum X.

Series Pontificum	sedit usq; ad
Benedictus IV.	903
Leo V.	903
Christophorus	904
Sergius III	911
Anastasius III.	913
Lando	914
Joannes X.	928
Leo VI.	929
Stephanus VIII.	931
Joannes XI.	936
Leo VII.	938
Stephanus IX.	942
Marinus II.	946
Agapetus II.	956
Joannes XII.	964
Benedictus V.	965
Joannes XIII	972
Benedictus VI	974
Donus II.	975
Benedictus VII.	984
Joannes XIV.	985
Gregorius V.	996
Silvester II.	999

* Leo VIII. ab Othone I. Imperatore in sedem Romanam intruditur, vivente etiam tum Joanne XII. à quo paulò post indè expellitur. Mortuo Joanne eligitur ab Romanis Benedictus V. refragante Cæsare, qui, Benedicto Hamburgum relegato, Leonem Antipapam restituit, DEO mox injuriam, Vicario suo illatam ulciscente. Ne porrò acta Leonis VIII. Pseudopapæ nomine edita cum veri Pontificiis actis confunderentur, qui idem exinde nomen assumpsit, Leo IX. appellari debuit; id quod alios quoq; Pontifices factitâsse constat. * Bonifacius contra Benedict. *VII.* * Joannes XVI. contra Gregorium V.

Hoc item sæculo turbulentissimo quorundam Italiæ Principum præpotenti factione, & tyrannide quatuor, aut quinque Pontifices in sedem Pontificiam fuêre intrusi; quos tamen Ecclesia acerbiorum malorum metu recipiendos censuit.

Series

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hære-ses &c.
Sæculum XI.		
Joannes XVII.	1003	* Silvester *III.* contra Bene-
Joannes XVIII.	1009	dictum *IX.*
Sergius IV.	1012	Mincius, qui Benedictum X.
Benedictus VIII.	1024	seduxit, contra Nicolaum *II.*
Joannes XIX.	1033	* Cadalous, Honorius *II.* di-
Benedictus *IX.*	1044	ctus, contra Alexandrum *II.*
Gregorius *VI.*	1046	* Guibertus, Clementis *III.*
Clemens *II.*	1047	nomen usurpans, contra S.
Damasus *II.*	1048	Gregorium *VII.*
S. Leo *IX*	1054	Berengarius primus post mil-
Victor *II.*	1057	le, & ampliùs annos Christi
Stephanus X.	1058	verum corpus in SacroSan-
Nicolaus *II.*	1061	ctis offerri mysteriis inficia-
Alexander *II.*	1073	ri ausus, hæresin invexit, ab
S. Gregorius *VII.*	1085	universa semper Ecclesia da-
Victor *III.*	1087	mnatam. Sed resipuit tan-
Urbanus *II.*	1099	dem id dolens summopere,
		quod tot animas quondam
		adolescens primo errori ca-
		lore in execrandam indu-
		xerit hæresin.
		Michàël Cerularius Patr.
		Constant. azymorum usum
		Latinis exprobrãs, Græcum
		schisma nuper extinctum re-
		suscitat, &c.
Sæculum XII.		
Paschalis *II.*	1118	Concil. gen. *IX.* Lateranē-
Gelasius *II.*	1119	1. An. 1122.
Callistus *II.*	1124	Concil gen. X. Lateranen.
Honorius *II.*	1130	2. An. 1139.

Con-

Series Pontificum.	sedit usq;ad	Concilia, Antipapæ, hæreses. &c.
Innocentius *II.*	1143	Concil. gen. *XI.* Lateranē.
Cælestinus *II.*	1144	3. 1179.
Lucius *II.*	1145	*. Mauritius Burdinus, Gre-
Eugenius *III.*	1153	gorii V*III.* nomen sibi ar-
Anastasius IV.	1154	rogans, contra Gelasium *II.*
Hadrianus *IV*	1159	* Petrus Leonis, dictus A-
Alexander *III.*	1181	nacletus *II.* * & Victor IV.
Lucius *III.*	1185	contra Innocentium *II.* * Vi-
Urbanus *III.*	1187	ctor V. & * Paschalis *III.* &
Gregorius V*III*	1187	* Callistus *III.* contra Ale-
Clemens *III.*	1191	xandrum *III.*
Cælestinus *III.*	1198.	Basilius Bogomiliorum cory-
		phæus igne damnatus, Tan-
		chelinus à S. Norberto de-
		bellatus, Petrus de Bruvis,
		Petrus Abailardus, Arnaldus
		Brixiensis, Gilbertus Porre-
		tanus, Waldenses, seu *Pau-*
		peres de Lugduno, quorum
		reliquiæ in vallibus Alpium
		Cottiarum, Albigenses, &c.

Sæculum XIII.

Innocent. *III.*	1216	Concil. gen. *XII.* Lateran.
Honorius *III.*	1227	4. An. 1215.
Gregorius *IX.*	1241	Concil. gen. *XIII.* Lugdun.
Cælestinus *IV*	1241	1. An. 1245.
Innocentius *IV.*	1254	Concil. gen. *XIV*, Lugdun.
Alexander *IV.*	1261	2. An. 1274.
Urbanus *IV.*	1264	Almaricus Carnotensis, Da-
Clemens *IV.*	1268	vid Dinantius, Guilielmus de
B. Gregorius X.	1276	S. Amore, & Desiderius Lon-
Innocentius V.	1276	gobardus, Religiosæ utrque

pau-

Series Pontificum	ſedit uſq;ad	Concilia, Antipapæ, hæreſes, &c.
Hadrianus V.	1276	paupert.tis hoſtis, Stadinghi Circumcelliones, ab antiquis illis è Donatiſtarum ſecta longè diverſi, Flagellantes, Fraticelli, qui & Fratres Spirituales, ſeu de paupere vita, ac Biſochi ſunt appellati. Hermānus Pongilupus infamis ſectæ novorum Gnoſticorum parens, Gerardus Segarelli Pſeudoapoſtolorum ſectæ fœdis dogmatibus, & libidinibus inquinatæ conditor, &c.
Joannes XXI.	1277	
Nicolaus III.	1280	
Martinus IV.	1285	
Honorius IV	1287	
Nicolaus IV,	1292	
S. Cæleſtinus V.	1296	
Bonifacius VIII.	1303	

Sæculum XIV.

Benedictus XI.	1304	Concil. gen. XV. Viennenſe Anni 1311. ubi extincti Tēplarii. * Petrus Corbarius, Nicolaus V. dictus, contra Joannē XXII. *Robertus Gebēnenſis, Clementis VII. aſſumpto nomine, contra Urbanum VI. *Petrꝰ de Luna Bened: XIII. nomen ſibi arrogans. contra Bonifacium IX. ejuſque Succeſſores, ad mortem uſque, anno Antipapatûs ſui trigeſimo obitam, prætenſæ ſuæ dignitatis retinentiſſimus. Beguardi & Beguinæ, Dulcinꝰ à quo Dulciniſtæ, Turlupini, Joannes Wicleffus, &c.
Clemens V.	1314	
Joannes XXII.	1334	
Benedictus XII.	1342	
Clemens VI.	1352	
Innocentius VI	1362	
B. Urbanus V.	1370	
Gregorius XI.	1378	
Urbanus VI.	1389	
Bonifacius IX.	1404	

Se-

Series Pontificum	sedit usq, ad
Sæculum XV.	
Innocentius VII.	1406
Gregorius XII.	1409
Alexander V.	1410
Joannes XXIII.	1415
Martinus V.	1431.
Eugenius IV.	1447.
Nicolaus V.	1455
Callistus III.	1458
Pius II.	1464
Paulus II.	1471
Sixtus IV.	
Innocentius VIII	
Alexander VI.	

Concilia; Antipapæ, hæreses, &c.

Concil. gen. XVI. Florentinum. An. 1439. Gregorius XII. axauctoratus in Concil. Pisano 1409. Joan. XXIII. veró in Conc. Constantiensi 1415. *Mortuo Petro de Luna duo reliqui ejus Cardinales Antipapā elegêre Ægidium, Canonicū Barcinonensem, Clementem VIII. dictum. qui post annum sui Antipapatûs quintum Martino V. se subjecit, sicque demum schisma 52 annorum extinctum est. * Amadeus Felicis V. nomine assumpto, electus à Concilio Basileensi contra Eugenium IV. & Nicolaum V. cui se ultro submisit An. 1449. ex quo tempore nullus porrò Antipapa Christi Vicario se opposuit.

Joannes Hus, à quo Hussitæ, qui & Calixtini, in tres factiones Thaboritarum, Orebitarum, & Orphanorum distincti, Picardus Novorum Adamitarum parens Hermānus Rissvich, qui licet doceret animam mori cum corpore, maluit tamen Se-

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses, &c.
		vivus comburi, quam hæresin suam abjurare.

Sæculum XVI.

Pius III.	1503	Concil. gen. XVII. Late-
Julius II.	1513	ranen. 5. An. 1511
Leo X.	1521	Concil. gen, XVIII. Tri-
Hadrianus VI.	1523	dentinum An. 1545
Clemens VII.	1534	Lutherus, Zwinglius, Cal-
Paulus III.	1549	vinus, Carolostadius, Oeco-
Julius III.	1555	lampadius, Bucerus, Melanch-
Marcellus II	1555	thon, Brentius, à quo Ubi-
Paulus IV.	1559	quitarii, Servetus, Socinia-
Pius IV.	1565	ni, Osiandriani. Stancariani,
S. Pius V.	1572	Musculani. Farellistæ, Ana-
Gregorius XIII.	1585	baptistæ in Munzerianos,
		Mennonitas, Adamitas, Da-
		vidianos, Schwenkfeldianos
		Denkianos, Sabbatarios,
		Clancularios, seu Fratres
		Hortenses, Manifestarios,
		Tacentes, Ejulantes, Effron-
		tes, Separatos, Enthusiastas,
		sive Ecstaticos, Libertinos,
		Hamaxarios, Borboritas, &c
		divisi. Sacramentarii, quo-
Sixtus V.	1580	rum alii Significativi, alii
Urbanus VII.	1590	Tropistæ, alii Energici, alii
Gregorius XIV.	1591	Arrhabonarii, &c. Confessi-
Innocentius IX.	1591	onistæ in Rigidos, Molles,
Clemens VIII.	1605	Recalcitrantes, rursumque
		in Antinomos, Majoristas,
		Adiaphoristas, Synergistas,
		Flaccianos, Bissacramentales,

Se-

Series Pontificum	ſedit uſq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreſes, &c.
		Triſacramentales. Quadriſacramentales, Anticalvinianos, Luthero-calvinianos, Semioſiandrianos, &c diſſecti. *In* Anglia proteſtantes, Puritani, & Preſbyteriani, Antipuritani, Uncti, *Inde*pendentes, &c. *In* Tranſylvania novi Samoſateni, Ebionitæ, Ariani, &c.

Sæculum XVII.

Leo XI.	1605	Metaphoriſtæ, Pſeudoirenici Worſtiani, Sibandrini, Hadrianiſtæ, Cornartiſtæ, Bruniſtæ, Brochtuniſtæ, &c *In* Anglia Quakerii, ſive trementes, Fanatici, novi Deiſtæ, & Sabelliani, &c. *In* Hollandia Gommariſtæ, ſeu Demonſtrantes, & Arminiani, ſeu Remonſtrantes, &c. Janſeniſtæ, quorum avus Michàël Bajus, parens Janſenius *Ipren*ſis, fratres Calviniani, &c Michàël Molinos, Quietiſtarum coryphæus, *Pie*tiſtæ in *Viſioniſtas*, Renatos, Contemplativos, *In*ſpiratos, Chialiaſtas, Calumniantes, &c. diviſi. Can_
Paulus V.	1621	
Gregorius X*V*.	1623	
Urbanus V*III*	1644	
*I*nnocentius X	1655	
Alexander V*II*.	1667	
Clemens *I*X.	1669	
Clemens X.	1676	
*I*nnocentius *I*X.	1689	
Alexander V*III*.	1691	
*I*nnocentius X*II*.	1700	

Se-

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.
		tores *Isràelis* in Scotia, in Helvetia secta ex Quietismo, Anabaptismo, & Chiliasmo conflata, &c.
Sæculum XVIII.		
Clemens *XI.*	1721	Quesnellus Jansenianæ factionis per Galliam, Bataviam, &c. hoc maximè tẽpore grassantis Dux. Beccarellus errorum ac scelerum Mich. Molinosii instaurator Venetiis in carcere mortuus, &c.
Innocentius *XIII*	1724	
Benedictus *XIII.*	1730	
Clemens *XII.*	1740	
Benedictus *XIV* *Vivat feliciter.*		

FINIS.

he